

Handläggningstider i rättskedjan 2009–2014

Samtliga brottsmisstankar och fem särskilt utvalda brott

Handläggningstider i rättskedjan 2009–2014

Samtliga brottsmisstankar
och fem särskilt utvalda brott

Rapport 2016:5

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Denna rapport kan laddas ner från Brottsförebyggande rådets webbplats, www.bra.se/publikationer

Brottsförebyggande rådet, Enheten för kommunikation
Box 1386, 111 93 Stockholm.
Telefon 08-527 58 400, fax 08-411 90 75,
e-post info@bra.se
Brå på Internet www.bra.se

Författare: Lisa Westfelt och Victor Ståhl
Produktion: Ordförandet
Omslagsillustration: Lotta Sjöberg

© Brottsförebyggande rådet 2016
ISSN 1100-6676
URN:NBN:SE:BRA-647

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	6
Inledning	9
Syfte och frågeställningar	10
Disposition.....	11
Metod och material	12
RUS-databasen.....	12
Datamaterial	13
Studiens mätfasor	15
Handläggningstiden mäts i mediantid och antal dagar	19
Materialet delas upp efter den polismyndighet där misstanken registrerades	19
Skillnader i mediantider jämfört med tidigare rapporter.....	19
Mätningen av handläggningstiderna för unga gärningspersoner.....	20
Utredningstider 2009–2014	23
Utredningstider år 2014	24
Utredningstidernas utveckling 2009–2014	25
Utredningstider för ungdomar	26
Utredningstider i landets 21 län.....	29
Tingsrättstider 2010–2014	37
Tingsrättstider år 2014.....	38
Tingsrättstidernas utveckling 2010–2014.....	39
Tingsrättstider för ungdomar	40
Tingsrättstider i landets 21 län	43
Totala handläggningstider 2010–2014	50
Totala handläggningstider år 2014.....	51
De totala handläggningstidernas utveckling 2010–2014.....	52
Totala handläggningstider för ungdomar.....	53
Totala handläggningstider i landets 21 län	56
Referenser	63
Bilagor	65
Bilaga 1. Skillnader i metod och material mot tidigare rapporter	65
Bilaga 2. Exkludering av misstankar med ologiskt tidsflöde	68
Bilaga 3. Särskilt om brottskategorin utpressning.....	70
Bilaga 4. Tabeller	72
Bilaga 5. Fördelningsdiagram.....	81

Förord

En central princip för rättsväsendets hantering av brott är att sträva efter en snabb och effektiv rättsprocess. Handläggningstider i rättskedjan är ett av de mått som kan användas för att på olika sätt mäta rättsväsendets effektivitet. I regleringsbrevet för år 2015 fick Brå för sjätte gången i uppdrag att undersöka handläggningstider vid brottmål hos polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten och domstolarna för ärenden och mål som rör brottstyperna misshandel, rån, våldtäkt, stöld och utpressning. I uppdraget ingår att redovisa eventuella förändringar i handläggningstiderna och att särskilt redovisa handläggningstiderna för ärenden och mål som avser unga lagöverträdare.

I rapporten kartläggs handläggningstiderna för dessa fem brottskategorier samt för samtliga registrerade brottsmisstankar under perioden 2009–2014. Kartläggningen görs utifrån informationen i databasen Rättsväsendets uppföljningssystem (RUS), där brottsärenden kan följas genom rättskedjan från anmälan fram till dom. Rapporten har författats av utredarna Lisa Westfelt och Victor Ståhl vid Brå.

Stockholm i mars 2016

Erik Wennerström
Generaldirektör

Anna Sellin
Enhetschef

Sammanfattning

Handläggningstider en del av rättsväsendets effektivitet

En av de centrala principerna för rättsväsendets hantering av brott är kravet på en skyndsam handläggning av brott och att en förundersökning ska bedrivas så snabbt som möjligt, särskilt i ärenden med unga misstänkta.

Handläggningstider i rättskedjan är ett av de mått som kan användas för att på olika sätt mäta rättsväsendets effektivitet. Goda utredningsprestationer kan dock inte enbart definieras som snabba handläggningstider. Det är viktigt att utredningarna också håller hög kvalitet och att många brott klaras upp.

I denna rapport kartläggs handläggningstiderna genom hela rättskedjan under perioden 2009–2014 för dels samtliga registrerade brottsmisstankar, dels separat för fem särskilt utvalda brottstyper, nämligen misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning. Tre faser i rättskedjan studeras:

1. *Utredningstiden*: tiden från att förundersökningen inleds fram tills ett beslut fattas om exempelvis åtal, åtalsunderlåtelse, strafföreläggande, nedläggning eller förundersökningsbegränsning.
2. *Tingsrättstiden*: tiden mellan datum för åtalsbeslutet och datum för meddelad tingsrättsdom.
3. *Total handläggningstid*: tiden från det att brottsanmälan registrerades fram till datum för meddelad tingsrättsdom (friande eller fällande).

Resultaten sammanfattas nedan.

Utredningstiderna har kortats under perioden 2009–2014

- Utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar har minskat under perioden 2009–2014, från 68 till 56 dagar i medianvärde.
- Bland de fem särskilt utvalda brotten har utredningstiderna för misshandel minskat kontinuerligt under hela perioden – från 83 till 53 dagar i mediantid.
- Vid misstankar om våldtäkt, stöld och rån har utredningstiderna minskat de senaste två åren, men inte under perioden dessförinnan.
- Bland de fem särskilt utvalda brottskategorierna är det misshandel och rån som har de längsta utredningstiderna, 53–83 respektive 53–64 dagar i mediantid under perioden.
- Kortast utredningstid har misstankar om stöld med 44–51 dagar under perioden. Utredningstiden för våldtäkt varierade mellan 51 och 63 dagar och utpressning mellan 53 och 71 dagar.

- Uppdelat på länsnivå går det inte att tala om någon generell trend för utvecklingen av utredningstiderna.
- Vid en jämförelse med år 2009 hade dock alla län utom två minskat sina utredningstider gällande misshandel, och 14 län hade minskat utredningstiderna för stöld det senaste året.

Ökade handläggningstider mellan åtal och tingsrättsdom

- Mediantiderna mellan åtal och meddelad tingsrättsdom har ökat under perioden när det gäller samtliga brottsmisstankar sammantaget, från 65 dagar år 2010 till 74 dagar år 2014.
- För de fem särskilt utvalda brottskategorierna har tingsrättstiderna varierat mellan 52 och 57 dagar utan tydlig trend.
- Av de fem särskilt utvalda brottskategorierna har misshandel de längsta tingsrättstiderna på mellan 69 och 78 dagar under perioden, medan rån har de kortaste tingsrättstiderna på mellan 24 och 27 dagar. Även våldtäkt har i sammanhanget kort tid mellan åtal och dom, mellan 23 och 34 dagar.
- Sannolikt hänger skillnaden mellan olika brottstyper till stor del samman med skillnader i andelen misstänkta som sitter frihetsberövade före rättegången, där en större andel misstänkta är häktade vid rån och våldtäkt jämfört med exempelvis misshandel. Är personen häktad löper särskilda tidsfrister som gör att huvudförhandling inleds snabbare.
- En majoritet av länen följer den generella utvecklingen mot längre tingsrättstider, både sammantaget för samtliga brottsmisstankar och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

De totala handläggningstiderna ökar något, men utvecklingen skiljer sig åt beroende på brottstyp

- Sett till samtliga brottsmisstankar har de totala handläggningstiderna ökat med 17 dagar sedan 2010, från 182 till 199 dagar i mediantid.
- Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna har de totala handläggningstiderna dock varierat omkring samma nivå under perioden, med undantag för kategorin utpressning där tiderna ökat med 62 dagar mellan år 2010 och 2014.
- Några län har både generellt korta utredningstider och korta tingsrättstider (vilket utgör de två delarna i den totala handläggningstiden), vilket är intressant då dessa faser innefattar delvis olika aktörer i rättskedjan.
- 14 län hade ökat sina totala handläggningstider under perioden sett till samtliga brottsmisstankar sammantaget, och 11 län hade ökat tiderna avseende de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Handläggningstider för ungdomar

Utredningstiderna har förkortats för ungdomar, men är längre än vuxnas tider för fyra av fem särskilt utvalda brott

- Medianen för utredningstiden för unga misstänkta (15–17 år) har minskat under perioden avseende samtliga brottsmisstankar sammantaget, och har under de senaste åren (2011–2014) varit ungefär lika lång som för personer över 18 år.

- För de fem särskilt utvalda brottstyperna är bilden delvis annorlunda än då samtliga brott studeras. Utredningstiderna är längre för ungdomar än för vuxna för fyra av brottstyperna under hela perioden. Undantaget är utpressning där tiderna för ungdomar och vuxna är ungefär desamma.
- Ungdomars utredningstider är i högre grad koncentrerade till de ”medellånga” tiderna än vuxnas. En större andel bland de vuxna än bland ungdomar har riktigt långa utredningstider på mer än ett halvår.

Tingsrättstiderna är kortare för ungdomar än för vuxna

- Ungdomar har, i motsats till utredningstiderna, en väsentligt kortare mediantid än vuxna mellan åtal och dom. Det gäller såväl för samtliga brottsmisstankar sammantaget som för de fem särskilt utvalda brottskategorierna.
- Jämfört med vuxna (7 procent) hade en större andel bland ungdomarna (33 procent) fått domen meddelad inom två veckor efter åtalsbeslutet.
- Bland ungdomarna hade också en mindre andel än bland vuxna en tingsrättstid på mer än 90 dagar (9 respektive 45 procent).

Ungdomar har kortare total handläggningstid än vuxna vid misshandel och stöld, men längre vid våldtäkt och rån

- Den totala handläggningstiden är kortare för ungdomar 15–17 år än för vuxna. Ungdomar hade mellan 47 och 70 dagar kortare mediantid än vuxna under åren 2010–2014.
- Det gäller även för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, med undantag för misstankar om våldtäkt och rån, där ungdomar tvärtom har längre total handläggningstid än vuxna.
- Att ungdomar sammantaget sett har kortare totala handläggningstider än vuxna är i huvudsak en effekt av att deras tider är kortare än vuxnas under tingsrättstiden, det vill säga tiden mellan åtalsbeslutet och domen. Som tidigare konstaterats är ungdomars tider längre än vuxnas i utredningsfasen i rättskedjan.

Inledning

I regleringsbrevet för år 2015 fick Brå för sjätte gången i uppdrag att undersöka handläggningstider vid brottmål för fem utvalda brottstyper, nämligen misshandel, våldtäkt, stöld, rån och utpressning.¹ I denna rapport kartläggs därför rättsväsendets handläggningstider från brottsanmälan fram till domen i tingsrätt under perioden 2009–2014 för dels dessa fem brottstyper, dels för samtliga registrerade brottsmisstankar sammantaget. I kartläggningen ingår handläggningstidernas utveckling över tid, regionala skillnader på läns-/regionnivå samt skillnader mellan ungdomar och vuxna avseende handläggningstidernas längd. Kartläggningen baseras på informationen i databasen Rättsväsendets uppföljningssystem (RUS).

En av de centrala principerna för rättsväsendets hantering av brott är kravet på en skyndsam handläggning och att en förundersökning ska bedrivas så snabbt som möjligt utifrån omständigheterna (23 kapitlet 4 § rättegångsbalken (RB)). I ärenden med unga misstänkta har det länge ansetts vara särskilt viktigt med en snabb handläggning. Därför finns ett särskilt skyndsamhetskrav föreskrivet i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL).²

Långa handläggningstider kan minska rättsväsendets möjligheter att klara upp brottet, till exempel genom att möjligheterna att kunna åstadkomma tillräckligt god stödbevisning minskar, att vittnen kan hinna glömma viktiga detaljer eller att misstänkta hinner enas om en gemensam bild av vad som hänt. Kontaktuppgifter kan bli inaktuella, vilket kan försvåra delgivning av kallelser till huvudförhandling etc. (RiR 2009, RiR 2010). En alltför lång tid mellan brott och påföljd kan också vara psykiskt påfrestande såväl för den som utsatts för brottet som för den som misstänks (se t.ex. Brå 2002). I ärenden där barn och unga är utsatta riskerar en lång utredningstid att få allvarliga konsekvenser, speciellt när en närstående är misstänkt (Rädda Barnen 2012).

¹ Enligt uppdraget ska Brå "redovisa handläggningstiderna hos polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten och domstolarna för mål och ärenden som rör brottstyperna misshandel, rån, våldtäkt, stöld och utpressning. I uppdraget ingår att redovisa eventuella förändringar i handläggningstiderna. Vidare ingår också att särskilt redovisa handläggningstiderna för mål och ärenden som avser unga gärningspersoner".

² Brå har tidigare behandlat handläggningstiderna i rättskedjan i rapporterna *Handläggningstider i rättskedjan: Resultat för några centrala brott* (Brå 2011), *Rättsväsendets hantering av ungdomsärenden: Handläggningstid och personupplärning* (Brå 2012a), *Handläggningstider i rättskedjan: Utvecklingen sedan 2008* (Brå 2013), *Handläggningstider i rättskedjan 2009–2012* (Brå 2014) samt *Handläggningstider i rättskedjan: Samtliga brottsmisstankar och fem särskilt utvalda brott 2009–2013* (Brå 2015). I dessa rapporter kan man bland annat läsa mer ingående om hanteringen av ungdomsärenden i rättskedjan, om de förändringar som gjorts med syfte att förbättra effektiviteten i rättskedjan generellt och om andelen personupplärade misstankar.

Effektiviteten i rättskedjan är beroende av en rad faktorer som hänger samman och påverkar varandra. Handläggningstider i rättskedjan är *en* av de indikatorer som kan användas för att på olika sätt mäta rättsväsendets effektivitet. Det är dock viktigt att goda utredningsprestationer inte enbart definieras som snabba handläggningstider, utan även att utredningarna håller en hög kvalitet och att många brott klaras upp. Ambitionen att åstadkomma så korta handläggningstider som möjligt får inte innebära en negativ inverkan på utredningarnas kvalitet och de enskildas rättssäkerhet. En förkortning av handläggningstider bör exempelvis inte tolkas som en positiv utveckling om detta har åstadkommit genom en ökad andel avskrivna (lagföringsbara) ärenden. En ökning av andelen slutredovisade ärenden till åklagare är heller inte värt att eftersträva om det innebär en ökning av andelen negativa åtalsbeslut, då åklagaren i sin bedömning av utredningsmaterialet finner sådana brister som innebär att han eller hon inte kan väcka åtal. Det finns också ett samspel mellan olika indikatorer på effektivitet i rättskedjan som i vissa fall till och med kan vara motstridiga. Exempelvis kan ett ökat fokus på att arbeta bort stora ärendebalanser leda till att den genomsnittliga genomströmningstiden inledningsvis ökar, då gamla ärenden som legat länge arbetas av (Riksdagens revisorer 2002).

Hur långa handläggningstider i rättskedjan som en viss brottstyp, eller ett visst län eller region har, påverkas också av en rad faktorer. Några exempel är hur ärendebelastningen ser ut i relation till de resurser som finns tillgängliga i rättsväsendets verksamheter, den anmälda brottslighetens sammansättning och ärendenas karaktär,³ organisatoriska aspekter som personalomsättning och arbetsätt, åldersfördelningen bland gärningspersoner och antal misstänkta per brott (ju fler misstänkta personer, desto mer resurser krävs i normalfallet), kraven på bevisning från åklagare och domstolar med mera. Handläggningstiderna hänger också samman med användningen av så kallad förundersökningsbegränsning, där polis eller åklagare beslutar att inte inleda förundersökning eller att lägga ned förundersökningen. Ett av syftena med att förundersökningsbegränsa brott är att spara resurser som i stället kan läggas på att utreda och lagföra mer allvarlig brottslighet.⁴ I vilken utsträckning brottsmisstankar förundersökningsbegränsas kan variera över tid och i olika delar av landet, vilket kan påverka de framräknade handläggningstidernas längd och därmed också påverka jämförelser mellan olika verksamheter.

När man bedömer rättsväsendets resultat i relation till handläggningstider för brott, är det därför viktigt att ta hänsyn till vilka förväntningar som kan vara rimliga för en viss brottstyp eller verksamhet.

Syfte och frågeställningar

I rapporten studeras handläggningstiderna i rättskedjan åren 2009–2014 för dels brottsmisstankar rörande misshandel, våldtäkt, stöld, rån och

³ Ett stort ärende med många misstänkta som tar lång tid att utreda, kan till exempel få stort genomslag på handläggningstiderna i ett mindre län med få antal misstankar totalt sett, eller för mindre enskilda brottstyper med få misstankar varje år.

⁴ En stor del av de anmälda brotten varken kan eller bör exempelvis utredas. Det finns till exempel ingen anledning att fullfölja en förundersökning om det framkommer att den anmälda händelsen inte är något brott, att den misstänkt är oskyldig, att man inte anträffat några spår efter gärningspersonen, om den misstänkte avlidit eller om brottet hunnit preskriberas. Om den misstänkte är under 15 år är brottet inte heller lagföringsbart eftersom straffmyndighetsåldern är 15 år.

utpressning,⁵ dels samtliga brottsmisstankar.⁶ Misstankar med unga gärningspersoner, det vill säga personer som var 15–17 år då brottsmisstanken registrerades, uppmärksammas särskilt. Rapporten har tre huvudsakliga frågeställningar:

- Hur lång handläggningstid har dels samtliga brottsmisstankar sammantaget, dels brottsmisstankar med de fem efterfrågade brottskategorier, och har det skett någon förändring under perioden 2009–2014?
- Skiljer sig handläggningstiderna åt för brottsmisstankar riktade mot ungdomar respektive vuxna, och har detta förändrats under perioden 2009–2014?
- Hur långa är handläggningstiderna uppdelat på Sveriges 21 (dåvarande) polismyndigheter, och hur har de utvecklats under perioden 2009–2014?⁷

Disposition

Rapporten inleds med en beskrivning av studiens metod och material och en redovisning av de olika tidsfaser som används för att mäta handläggningstidernas längd. Här redogörs också för det sätt på vilket rapporten skiljer på redovisning av handläggningstiderna år 2014 och utvecklingen över tid åren 2009–2014, samt de uppföljningstider som används i olika delar av rapporten. Inledningsvis beskrivs också hur mätningen av handläggningstiderna för unga gärningspersoner görs.

Resultatredovisningen inleds med en beskrivning av utredningstiderna, det vill säga tiden från det att förundersökning inleds till det att ett beslut på misstanken fattas. Här redovisas tiderna år 2014, utvecklingen 2009–2014, utredningstiderna för ungdomar samt utredningstiderna uppdelat på landets 21 län.

Därefter följer en redovisning av det som i rapporten benämns tingsrättstiden, vilket motsvarar tiden från det att åtal väcks fram till datum för meddelad tingsrättsdom. Redovisningen görs för år 2014, utvecklingen för åren 2010–2014 samt separat för ungdomar och landets 21 län.

Efter detta behandlas den totala handläggningstiden från anmälan till dom för den del av misstankarna som gått till åtal och fått en meddelad tingsrättsdom. Även denna redovisning görs för år 2014 och utvecklingen för 2010–2014. Separata analyser görs också för ungdomar och på länsnivå.

Handläggningstiderna har också studerats uppdelat på de nya polisregioner som bildades 1 januari 2015 då polisen blev en myndighet. Dessa analyser redovisas dock endast i bilaga 4, då regionerna ännu inte hade bildats under den tidsperiod som rapporten omfattar.

⁵ I kategorin utpressning ingår även ocker, som fram till 2012 rapporterades under samma brottskod som utpressning. Därefter har utpressning och ocker delats upp på två brottskoder och går därmed att särskilja. Ocker ingår dock samtliga år i rapportens analyser av utpressning eftersom kategorin inte kan särskiljas före 2012. Då utpressning nämns omfattas därmed även ocker.

⁶ I samtliga brottsmisstankar ingår alla olika brottskategorier i brottsbalken samt alla övriga brott mot övriga specialrättsliga författningar. De fem särskilt utvalda brottskategorierna utgör 28 procent av samtliga registrerade brottsmisstankar under perioden (se vidare Brå 2015 s. 17f).

⁷ Den 1 januari 2015 fick Sverige en samlad Polismyndighet till skillnad från den tidigare uppdelningen i 21 polismyndigheter. Den period som omfattas i rapporten sträcker sig dock fram till 31 dec 2014, då den gamla organisationen fortfarande gällde. Därför redovisas handläggningstiderna uppdelat på de 21 polismyndigheter som fanns under de år som studien täcker, nämligen åren 2009–2014. Handläggningstiderna uppdelat på de 7 nya polisregionerna finns dock i bilaga 4.

Metod och material

RUS-databasen

Det datamaterial som ligger till grund för beräkningar av handläggningstiderna hämtas från RUS-databasen (Rättsväsendets uppföljningssystem) som omfattar uppgifter om samtliga polisanmälda brott⁸ som har registrerats i polisens ärendehanteringssystem RAR sedan 2001 samt uppgifter om efterföljande beslut och brottsmisstankar från Åklagarmyndighetens (tidigare Riksåklagarens) ärendehanteringssystem Brådis/Cåbra.⁹ Det innebär att det är möjligt att följa ett ärende genom rättskedjans alla steg.¹⁰

Kvalitetsbegränsningar i RUS-databasen

Uppgifterna som lagras i RUS genomgår på Brå flera kontroller och rättningar, men har inte genomgått en lika omfattande kvalitetsgranskning som Brås ordinarie statistikdatabas som används för att sammanställa den officiella kriminalstatistiken. Att RUS inte kvalitetsgranskas på samma sätt som Brås ordinarie statistikdatabas innebär att det är svårt att med exakthet uttala sig om RUS-uppgifternas tillförlitlighet. Det kan finnas systematiska brister som kan påverka resultaten och i synnerhet försvåra jämförelser av – och slutsatserna om – ärendeflödet mellan de olika länen. Detta kan bero på att registrering av uppgifter kan skilja sig åt mellan polismyndigheter. Man bör därför tolka resultaten i föreliggande rapport med försiktighet.

Inom de närmaste åren kommer dock RUS-databasen att kunna ersättas med mer tillförlitlig statistik över ärendeflödet i rättskedjan. Brottsförebyggande rådet har i uppdrag av regeringen att, mot bakgrund av den potential som arbetet inom rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) innebär, utveckla ny, löpande verksamhetsrelevant statistik, nya typer av indikatorer och nya former för verksamhetsuppföljning.

Det bör också påpekas att de handläggningstider som redovisas i föreliggande rapport baseras på datum för när olika händelser registrerades i polisens och åklagarnas ärendehanteringssystem. Det går inte att dra några säkra slutsatser om huruvida de datum som registrerats stämmer överens med de datum då besluten verkligen fattades.

⁸ RUS innehåller endast brott som registrerats vid en polismyndighet samt de beslut och brottsmisstankar som följer på detta. Brott som registrerats av andra brottsutredande myndigheter, som Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket eller Tullverket (eller brottsmisstankar som följer på brott som registrerats av nämnda myndigheter) ingår inte i RUS-databasen (Brå 2012c). Det är dock en mycket liten del av alla brott som registreras vid andra brottsutredande myndigheter än polisen.

⁹ I juli 2007 ändrades systemet från Brådis till Cåbra.

¹⁰ De genomströmningstider som exempelvis redovisas i polisens, Åklagarmyndighetens samt Sveriges domstolars årsredovisningar kan användas för att studera olika deltider inom rättskedjan, men det går inte att med hjälp av dem följa ett ärende genom hela kedjan.

Datamaterial

Det datamaterial som studien baseras på består av samtliga registrerade brottsmisstankar under perioden 2008–2014.¹¹ En registrerad brottsmisstanke är en koppling mellan en person och en brottshändelse. En person kan ha flera brottsmisstankar riktade mot sig, och en brottshändelse kan ha flera misstänkta personer knutna till sig. En registrerad misstanke är därför varken en person eller en händelse, utan just kopplingen mellan en person och en brottshändelse.

Eftersom analysenheten är registrerade misstankar är det alltså möjligt att flera misstankar tillhör ett och samma brottsärende. Skälet till att utgå från registrerade misstankar i stället för brottsärenden är att det enligt uppdraget både är specifika brottstyper och vissa typer av gärningspersoner (unga lagöverträdare) som står i fokus. Att kunna särredovisa handläggningstider för unga lagöverträdare kräver att det finns en registrerad brottsmisstanke för att det ska vara möjligt att särskilja ungdomar från vuxna i redovisningen.

Det finns givetvis anmälda brott där någon misstänkt person aldrig har kunnat identifieras. Dessa brott ingår inte i analyserna, vilket är viktigt att ta hänsyn till vid tolkningen av resultaten. Det är exempelvis rimligt att anta att brott där det funnits en misstänkt person i högre utsträckning leder till att förundersökning inleds, att färre brott skrivs av och att en högre andel leder till lagföring, jämfört med ärenden där någon misstänkt person inte har funnits.

Det bör noteras att flera brottsmisstankar kan tillhöra ett och samma ärende. En särskilt lång handläggningstid i ett enskilt ärende kan därmed påverka resultatet i hög utsträckning om ärendet innehåller många brottsmisstankar. Detta bör särskilt hållas i åtanke vid läsning av den resultatredovisning som sker uppdelat på landets 21 län.

Endast misstankar med inledd förundersökning eller förenklad utredning ingår

Endast misstankar där förundersökning eller en så kallad förenklad utredning har inletts ingår i analysen. En förundersökning behöver inte genomföras om det föreligger ”tillräckliga skäl” för åtal och det gäller ett brott som inte kan antas föranleda någon annan påföljd än böter. Förfarandet brukar kallas för en förenklad utredning och regleras i 23 kap. 22 § RB. Misstankar med sådana förenklade utredningar ingår också i studien.¹²

Det finns misstankar som skrivits av innan någon förundersökning har inletts, exempelvis på grund av att något brott i juridisk mening inte har begåtts. Dessa direktavskrivna misstankar skulle bidra till en kraftig

¹¹ Att år 2008 har valts som startår hänger samman med att Åklagarmyndigheten bytte ärendehanteringssystem från Brådis till Cåbra år 2007, och det kan finnas problem med jämförbarheten över tid innan år 2008. Eftersom studiens analyser innefattar en uppföljningstid om antingen 1 eller 2 år (se vidare avsnittet "Rapporten skiljer på tidernas längd 2014 och utveckling 2009–2014") används inte misstankar som fått ett beslut eller en tingsrättsdom under år 2008. De misstankar som ingår i studien kan dock ha registrerats under 2008 eftersom urvalet av registrerade misstankar går tillbaka till detta år.

¹² Det finns dock misstankar som haft en förenklad utredning och som endast registrerats i polisens system PUST. Dessa förs då inte över till RUS-databasen som baseras på uppgifter från RAR. Det innebär en okänd överskattning av handläggningstiderna totalt sett, eftersom handläggningstiderna för dessa PUST-ärenden inte räknas med, och dessa ärenden ofta kan antas ha korta handläggningstider i utredningsfaserna.

underskattning av handläggningstiderna om de togs med i studien, varför endast misstankar med inledd förundersökning tas med.

Endast misstankar med ett ”beslut på misstanken” ingår

En rad beslut av olika karaktär kan fattas kring en brottsmisstanke under ärendets gång i rättskedjan, liksom även olika typer av administrativa beslut under utredningens gång. De beslut som emellertid här avses med beslut på misstanken är

- beslut om åtal
- att åklagaren utfärdat ett strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse
- att misstanken varit föremål för förundersökningsbegränsning enligt 23 kap. 4 a § RB¹³
- att brottsmisstanken konsumerats av annat brott i enlighet med 34 kap. 1 § brottsbalken (BrB)¹⁴
- olika typer av nedläggningsbeslut, av antingen polis eller åklagare under förundersökningens gång
- negativa åtalsbeslut.¹⁵

Endast misstankar som har ett av ovanstående beslut på misstanken ingår i analysen. Misstankar med olika typer av administrativa beslut, eller som inte hunnit få något beslut på misstanken innan datauttaget gjordes, har uteslutits. Även sådana misstankar där information om beslutet saknas av andra skäl, exempelvis på grund av felregistreringar, har uteslutits.

Misstankar med ologiska tider har rensats bort

Misstankar som har ett ologiskt tidsflöde i någon fas i rättskedjan på grund av exempelvis felregistreringar, har rensats bort. Det kan till exempel handla om att datum för beslut på misstanken föregår datum för registrering av misstanken.

Totalt sett har 7,0 procent av misstankarna (274 424 st.) rensats bort på grund av sådana ologiska tidsflöden. Hur dessa rensningar gjorts redovisas i bilaga 2.

¹³ I 23 kap. 4 a § RB finns processekonomiskt motiverade regler som anger att förundersökning får läggas ned (eller inte behöver inledas) om 1) fortsatt utredning skulle kräva kostnader som inte står i rimligt förhållande till sakens betydelse och det dessutom kan antas att brottets straffvärde inte överstiger fängelse i tre månader eller 2) om det kan antas att åtal för brottet inte skulle komma att ske till följd av bestämmelser om åtalsunderlåtelse i 20 kap. RB eller om särskild åtalsprövning samt något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts genom att förundersökningen läggs ned. Denna typ av avskrivning kallas för förundersökningsbegränsning och syftar till att effektivisera brottsbekämpningen genom att utredningsresurserna koncentreras till de mest angelägna uppgifterna.

¹⁴ Konsumtion innebär att ett lindrigare brott konsumeras (upptas) av ett allvarigare brott och påföljden för detta. Misstanken för det lindrigare brottet skrivs därmed av. Beslut om konsumtion kan tas såväl under utredningsfasen som vid påföljdsbestämningen i domstolen. I RUS-databasen finns endast konsumtionsbeslut under utredningsfasen med. Ett sådant exempel kan vara när det initialt finns flera brottsmisstankar registrerade, som i ett senare skede kvalificerar till att utgöra ett grövre brott. I dessa fall registreras en brottsmisstanke om det nya brottet, medan de tidigare skrivs av med ett konsumtionsbeslut (trots att de ingår i den nya brottsmisstanken).

¹⁵ Negativa åtalsbeslut innebär att ärendet avskrivs efter att det har slutredovisats till åklagare. Åklagaren har då vid genomgången av det färdigställda utredningsmaterialet bedömt att åtal inte ska väckas, till exempel på grund av att det redovisade materialet är behäftat med brister. Om åklagaren bedömer att åtal inte kommer att väckas även om dessa brister skulle åtgärdas, ska ett negativt åtalsbeslut fattas (Åklagarmyndigheten 2010).

Datamaterialets omfattning

Efter rensningar av misstankar med ologiska tidsflöden innehåller underlaget för studien totalt sett 2 892 298 misstankar som fått ett beslut på misstanken under perioden 2009–2014 och där förundersökning/förenklad utredning har inletts. De fem särskilt utvalda brottstyperna i uppdraget omfattar 28 procent av dessa, 818 861 misstankar. I tabell 1 redovisas antalet misstankar uppdelat på de fem brottstyperna och övriga brottskategorier samt år.¹⁶

Tabell 1. Antalet registrerade misstankar, uppdelat på de fem brottskategorierna i uppdraget och övriga brottskategorier. Åren 2009–2014.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totalt
Misshandel	56 972	61 178	60 739	55 599	57 706	59 963	352 157
Våldtäkt	4 064	3 999	4 278	4 251	4 096	4 748	25 436
Stöld	78 425	76 670	68 129	61 448	58 524	59 659	402 855
Rån	4 141	4 110	3 891	3 745	3 247	3 420	22 554
Utpressning	1 533	1 789	1 882	2 001	4 042	4 612	15 859
Summa 5 brottskategorier	145 135	147 746	138 919	127 044	127 615	132 402	818 861
Övrigt	326 729	351 226	351 228	340 105	343 982	359 019	2 072 289
Oklar/felaktig brottskod	328	255	177	190	166	32	1 148
Totalt samtliga misstankar	472 192	499 227	490 324	467 339	471 763	491 453	2 892 298

Studiens mätfas

Misstankar som passerar rättskedjans olika steg följer vanligtvis en viss kronologi: från anmälan, via förundersökning och beslut på misstanken till dom. Efter det att brottsanmälan har registrerats ska den granskas och beslut ska fattas om huruvida en förundersökning ska inledas. När förundersökningen är slutförd ska ärendet slutredovisas till åklagaren som beslutar ifall åtal ska väckas, strafföreläggande utfärdas eller åtalsunderlåtelse meddelas.¹⁷ Om domstolen bedömer att personen är skyldig till brottet ska hen slutligen dömas och en påföljd utdömas. Det är inte alla ärenden som går genom hela rättskedjan eftersom misstankar skrivs av vid olika tidpunkter, förundersökningar läggs ned, och en del misstankar leder till åtalsunderlåtelse eller strafföreläggande.

Utredningstid, tingsrättstid samt total handläggningstid

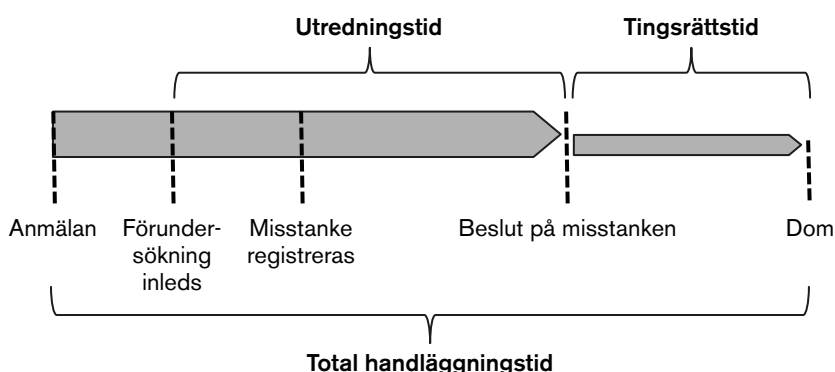
För att beräkna handläggningstiden för en misstanke används i denna studie tre faser i rättskedjan; de benämns här som *utredningstiden*, *tingsrättstiden* samt den *totala handläggningstiden*.¹⁸ Kronologin, faserna och begreppens relation visas i figur 1 och beskrivs närmare nedan.

¹⁶ Årsindelning en i de analyser som sedan görs baseras antingen på det år då misstanken fick ett beslut eller på det år den fick en dom, beroende på vilken analys som görs (se vidare nästa avsnitt).

¹⁷ Ärendet (eller enskilda brottsmisstankar) kan även skrivas av genom ett så kallat negativt åtalsbeslut, det vill säga att åklagaren vid sin bedömning av utredningsmaterialet tar beslutet att inte väcka åtal.

¹⁸ I Brå 2014, bilaga 3, redovisades också separata kortfattade analyser för de inledande faserna i rättskedjan, nämligen från registrering av anmälan tills förundersökning inleds, från förundersökning inleds till registrering av misstanke, samt från registrering av misstanke till beslutet på misstanken. Detta redovisades för åren 2009–2012.

Figur 1. Förväntad kronologi i rättskedjan och undersökningens indelning i utredningstid, tingsrättstid och total handläggningstid.

Utredningstiden utgör tiden från det att förundersökningen inleds tills ett beslut på misstanken fattas.¹⁹ Denna tidsrymd kan beräknas för alla misstankar i materialet eftersom samtliga i urvalet har fått ett beslut på misstanken.

Tingsrättstiden utgör tiden mellan datum för åtalsbeslutet och datum för meddelad tingsrättsdom (friande eller fällande). Denna tidsrymd kan endast beräknas för den del av misstankarna där det har fattats ett åtalsbeslut och meddelats en tingsrättsdom, vilket utgör en mindre del av alla misstankar.

Total handläggningstid utgör tiden från det att brottsanmälan registreras fram till datum för meddelad tingsrättsdom (friande eller fällande). Denna tidsrymd kan endast beräknas för den del av misstankarna där det har fattats ett åtalsbeslut och det finns ett datum för tingsrättsdom, vilket utgör en mindre del av alla misstankar.

Rapporten skiljer på tidernas längd 2014 och utvecklingen 2009–2014

Beräkningarna av handläggningstiderna i rättskedjan skiljer mellan handläggningstidernas *längd* år 2014 respektive utvecklingen över tid åren 2009–2014. Det beror på att analyserna innefattar en specifik uppföljningstid då utvecklingen över tid beskrivs, för att uppnå jämförbarhet över de olika år som studeras.

Handläggningstidernas längd år 2014

För att ge ett aktuellt mått på hur långa handläggningstiderna är för de olika brottstyperna som efterfrågas i uppdraget utgår beräkningarna från samtliga misstankar som fått ett beslut på misstanken eller som fått en tingsrättsdom under år 2014. Datum för beslut på misstanken används för att beräkna utredningstiderna, och datum för meddelad tingsrättsdom används för att beräkna tingsrättstiderna och de totala handläggningstiderna för olika misstankar.

¹⁹ Utredningstiden omfattar även åklagarnas åtalsprövning i de fall där ärendet slutredovisas genom protokoll. Det är utifrån RUS-databasen i dagsläget inte möjligt att dra en skiljelinje mellan polisens och åklagarnas handläggningstid. Ett datum som ofta används för att separera dessa tider från varandra är då ärendet slutredovisas till åklagare genom förundersökningsprotokoll. Datumet för slutredovisning finns i RUS, men kan i dagsläget inte användas på grund av variabelns bristande kvalitet.

Tillvägagångssättet innebär att samtliga misstankar som fått ett beslut eller en tingsrättsdom under år 2014 väljs ut. Sedan beräknas handläggningstiderna bakåt, dvs. hur lång tid det har gått sedan anmälan gjordes eller förundersökningen inleddes (beroende på vilken analys som görs).

I dessa beräkningar används ingen specifik uppföljningstid för respektive misstanke.²⁰ Kriteriet är att de ska ha avslutats genom beslut eller dom under år 2014. Det innebär att det finns en mycket liten underskattning av handläggningstiderna för misstankar som avslutats under 2014, eftersom ärenden med extremt långa tider (där misstanken registrerades *före* år 2008 och avslutats under 2014) inte ingår i analysen. Detta är det mest aktuella och rättvisande måttet på handläggningstidernas längd, utifrån RUS-databasen.

Tabell 2. Redovisning av handläggningstidernas längd år 2014.

Fas	Avgränsning i materialet	Uppföljningstid	Antal misstankar i analyserna
Utredningstid	Misstankar som fått ett beslut på misstanken 2014	Ingen ²¹	Samtliga brottskategorier 491 453 5 brottskategorier 132 402
Tingsrättstid och total handläggningstid	Misstankar som fått en tingsrättsdom 2014	Ingen ²²	Samtliga brottskategorier 143 865 5 brottskategorier 34 500

Handläggningstidernas utveckling åren 2009–2014

Då utvecklingen av handläggningstiderna beskrivs används en bestämd uppföljningstid för varje brottsmisstanke. Detta beror på att man annars får en missvisande redovisning av utvecklingen över tid.²³ För varje brottsmisstanke sätts därför en bestämd uppföljningstid på antingen 365 dagar (1 år) eller 730 dagar (2 år), beroende på vilken fas i rättskedjan som studeras:

- När utredningstiden redovisas används en uppföljningstid på 1 år. Det innebär att det får ha gått maximalt 365 dagar mellan datum för *registreringen av misstanken* och datum för *beslutet på misstanken*. Det betyder att endast misstankar som hade en tid på som längst 1 år mellan registrering av misstanken fram till beslut tas med i analysen. Övriga misstankar utesluts ut beräkningen av utredningstiderna då utvecklingen över tid beskrivs.

När uppföljningstiden sätts till 1 år inkluderas 95 procent av samtliga misstankar som ingår i datamaterialet i analyserna. För enbart de fem särskilt utvalda brottskategorierna inkluderas 96,5 procent av alla misstankar i dessa kategorier. Det betyder alltså att 95 respektive 96,5 procent av alla misstankar har en utredningstid på mindre än ett år.

Måttet ger en god bild av utvecklingen över tid för de misstankar som hade en tid mellan registrering av misstanken och beslut på misstan-

²⁰ Dock ingår inte misstankar där misstanken registrerades före år 2008, då dessa som tidigare nämnts över huvud taget inte är med i urvalet för datamaterialet.

²¹ Dock ingår inte misstankar registrerade före år 2008 eftersom dessa inte finns med i urvalet för datamaterialet, vilket i praktiken innebär att det här finns en uppföljningstid på 5–6 år för varje brottsmisstanke.

²² Se fotnot 21.

²³ De flesta misstankar registrerade under 2008 kommer nämligen att ha hunnit få ett beslut eller en dom före utgången av år 2014 (förutom ett mycket litet antal brott med mycket lång handläggningstid). En allt större andel av misstankarna kommer dock under de följande åren 2009–2014 inte ha hunnit få ett beslut eller en dom. Att inte använda någon uppföljningstid skulle innebära att en allt större andel av misstankar med långa handläggningstider skulle uteslutas ur analysen för de år som ligger närmast i tiden. Det skulle i sin tur få till följd att handläggningstiderna ser ut att sjunka under perioden – en effekt som alltså uppstår genom att en allt större andel misstankar med lång handläggningstid för varje år från 2008–2014 utesluts ur analysen och inte bero på att de verkliga handläggningstiderna blivit kortare.

ken på som längst 1 år, men kan inte säga något om utvecklingen för misstankar med längre handläggningstider. Med denna uppföljningstid kan dock utvecklingen följas mellan åren 2009 och 2014 eftersom datauttaget innehåller misstankar som registrerats från och med 2008 och uppföljningstiden satts till 1 år.

- När tingsrättstiden och den totala handläggningstiden beskrivs används i stället en uppföljningstid på 2 år mellan datum för *registreringen av misstanken* och datum för *meddelad tingsrättsdom*. Det betyder att endast de misstankar tas med i analysen som hade en tid mellan registreringen av misstanken och domen på maximalt 730 dagar. Övriga misstankar med längre handläggningstid tas inte med i beräkningen av tingsrättstiderna och de totala handläggningstiderna när utvecklingen över tid beskrivs.

När uppföljningstiden för varje brottsmisstanke sätts till 2 år inkluderas 97,1 procent av samtliga misstankar som gått hela vägen från anmälan till tingsrättsdom. Det är endast de 2,9 procent med längst tid mellan registrering av misstanke och dom som utesluts ur analyserna. Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna inkluderas 98,1 procent av misstankarna i de kategorierna. Det innebär också att det är 97,1 respektive 98,1 procent av alla misstankar som har en kortare tid än 2 år mellan anmälan och dom.

Måttet kan därmed ge en god bild av utvecklingen av handläggningstiderna totalt sett för de misstankar som gått hela vägen från anmälan till dom, eftersom det är en mycket liten del av misstankarna som inte tas med i analyserna. Utvecklingen av handläggningstiderna kan dock endast följas under åren 2010–2014 eftersom datauttaget innehåller misstankar som registrerats från 2008 och uppföljningstiden satts till 2 år.

Följden av att använda uppföljningstider för varje brottsmisstanke är att längden på handläggningstiderna därmed blir kortare än den verkliga handläggningstiden, eftersom tidsberäkningen endast baseras på misstankar med som längst 1 respektive 2 års handläggningstid. När utvecklingen över tid beskrivs kommer därför mediantiderna för år 2014 att vara kortare än i de redovisningar där endast år 2014 studeras och där samtliga misstankar tas med i analysen. En annan effekt är att utvecklingen över tid begränsas till åren 2009–2014 för de inledande faserna i kedjan respektive 2010–2014 för tiden mellan åtal och tingsrättsdom samt den totala handläggningstiden.

Tabell 3. Redovisning av handläggningstidernas utveckling över tid 2009/10–2014.

Fas	Avgränsning i materialet	Uppföljningstid	Andel och antal misstankar i materialet som exkluderas genom uppföljningstiden		Kvarstående antal misstankar i rapportens analyser
Utredningstid	Misstankar som fått ett beslut på misstanken respektive år 2009–2014	1 år mellan registrering av misstanken och beslut på misstanken	Samtliga	5,1 %	2 745 206
			147 brottskategorier	147 092 st	
			5 brottskategorier	3,5 %	790 277
				28 584 st	
Tingsrättstid och total handläggningstid	Misstankar som fått en tingsrättsdom respektive år 2010–2014	2 år mellan registrering av misstanken och tingsrättsdomen	Samtliga	2,9 %	762 887
			22 brottskategorier	22 576 st	
			5 brottskategorier	1,9 %	202 533
				3 865 st	

Handläggningstiden mäts i mediantid och antal dagar

Handläggningstiderna i rättskedjan är inte normalfördelade. De flesta ärenden befinner sig i de kortare spannen av tider, medan det är få ärenden som har väldigt långa handläggningstider. I likhet med de två föregående rapporterna (Brå 2014 och Brå 2015) redovisas handläggningstiderna här i mediantid.²⁴ Medianen är inte känslig för extremvärden på samma sätt som medelvärdet, utan är det värde som delar fördelningen mitt itu. Hälften av misstankarna kommer att ha längre tider än medianen och hälften kommer att ha kortare tider. Eftersom fördelningen av handläggningstiderna ser ut som den gör, kommer mediantiden att vara kortare än medelvärdetiden. Se gärna bilaga 5.

Det antal dagar som redovisas i rapporten för olika handläggningstider gäller i samtliga fall antal veckodagar måndag till söndag inklusive helgdagar, och inte arbetsdagar.

Materialet delas upp efter den polismyndighet där misstanken registrerades

I Brås uppdrag ingår att redovisa handläggningstiderna hos polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten och domstolarna. Vid presentationen av resultaten på länsnivå baseras indelningen på den polismyndighet där misstanken registrerades (till exempel polismyndigheten i Västra Götalands län). I rapporten används endast begreppet län (dvs. exempelvis Västra Götalands län), men avser alltså polismyndigheten i sagda län.

Även då tingsrättstiden redovisas (tiden mellan åtal och meddelad tingsrättsdom) används indelningen efter i vilken polismyndighet brottsmisstanken registrerades. Det betyder att det kan finnas viss diskrepans eftersom åklagarkamrarna och tingsrätterna inte följer samma regionala indelning som polismyndigheterna. Då den totala handläggningstiden beskrivs används samma indelning, och här ingår ju både utredningstiden hos polismyndigheterna och tingsrättstiden.

Den 1 januari 2015 fick Sverige en samlad Polismyndighet till skillnad från tidigare uppdelning i 21 polismyndigheter. Den period som omfattas i rapporten sträcker sig dock fram till 31 dec 2014, då den gamla organisationen fortfarande gällde. De brottsmisstankar som studeras registrerades därmed då organisationen fortfarande var uppdelad i 21 myndigheter. Därför redovisas handläggningstiderna uppdelat på de 21 polismyndigheter som fanns under de år som studien täcker. Analyser av utredningstiden, tingsrättstiden och den totala handläggningstiden har emellertid också gjorts efter de nya polisregionerna som bildades 1 januari 2015 då polisen blev en myndighet. Dessa analyser redovisas i bilaga 4.

Skillnader i mediantider jämfört med tidigare rapporter

Mediantiderna som redovisas i denna rapport skiljer sig något från dem som redovisas i tidigare rapporter om handläggningstider. Det beror på

²⁴ I de tidigare rapporterna kring handläggningstider har medelvärden redovisats som huvudsakligt mått på handläggningstiderna (se Brå 2013).

flera saker och är bland annat en naturlig följd av att RUS-databasen är en så kallad levande databas där uppgifter löpande korrigeras. Uttaget från databasen görs ett visst datum, och skulle uttaget göras vid en annan tidpunkt kan enskilda uppgifter ha ändrats och korrigerats. Det innebär att uttagen från databasen inte är identiska mellan olika år. För att förbättra kvaliteten på de uppgifter som redovisas har också förändringar skett i hur själva datauttaget görs mellan de olika åren (se Brå 2013 bilaga 2, Brå 2014 bilaga 1, Brå 2015 bilaga 1).

I bilaga 1 i föreliggande rapport redovisas de förändringar som gjorts i relation till tidigare rapporter.

Mätningen av handläggnings- tiderna för unga gärningspersoner

I Brås uppdrag ingår att särskilt uppmärksamma handläggningstiden för ärenden och mål rörande ”unga gärningspersoner”. Detta grundar sig på att det finns en rad särskilda skyndsamhetskrav och tidsfrister för rättsväsendets myndigheter vid handläggningen av ärenden med unga lagöverträdare (för en genomgång av regleringarna kring detta se t.ex. Ds 2013:30). Förutom det generella skyndsamhetskrav för förundersökningar som beskrivs i rättegångsbalkens 23 kapitel finns det ett särskilt skyndsamhetskrav föreskrivet i 4 § LUL som gäller när personer som inte har fyllt 18 år begår brott på vilket fängelse kan följa.²⁵

Samma bestämmelse föreskriver även en tidsgräns för utredningar vid ungdomsbrott; tiden från underrättelse om misstanke till beslut i åtalsfrågan får inte överskrida sex veckor vid ärenden där personer som är 15–17 år misstänks för brott med fängelse i straffskalan.²⁶ Tidsfristen får endast överskridas om det är nödvändigt med hänsyn till att den misstänkte ska delta i medling enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott, eller med anledning av utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter.²⁷ RUS-databasen möjliggör i dagsläget inte specifika analyser av denna tidsfrist, då uppgifter i databasen om startpunkten, det vill säga datumet för när den misstänkte underrättas om misstanken, håller alltför dålig kvalitet med stort bortfall. Dessutom saknas datum för när huvudförhandlingen ägt rum. Däremot studeras i rapporten om och i vilken utsträckning handläggningstiderna skiljer sig åt om personen är 15–17 år jämfört med om personen är 18 år eller äldre.

²⁵ Det bör understrykas att även misstänkta personer mellan 18 och 21 år omfattas av LUL, även om flertalet bestämmelser i lagen endast gäller misstänkta under 18 år.

²⁶ En tidsfrist finns även föreskriven då den som drabbas av brottet är under 18 år. Enligt 2 a § förundersökningskungörelsen (1947:948), FUK, ska förundersökningar där målsäganden vid tiden för anmälan inte fyllt 18 år bedrivas särskilt skyndsamt om brottet riktats mot målsägandens liv, hälsa, frihet eller frid och det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än sex månader. Förundersökningen ska då vara avslutad och beslut fattat i åtalsfrågan så snart det kan ske och inom tre månader efter den tidpunkt då det finns någon som är skäligen misstänkt för brottet. Tidsfristen får endast överskridas om det är motiverat med hänsyn till utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter. Denna aspekt undersöks dock inte i denna studie eftersom uppgift om den målsägandes ålder inte ingår i uttaget från RUS-databasen.

²⁷ I förarbetena anges att bestämmelsen ger utrymme för att i undantagsfall överskrida tidsfristen. Detta får dock endast ske om det är absolut nödvändigt, till exempel vid ligabrottslighet med många misstänkta och ett stort antal svårutredda brott. Ett annat exempel är om det under förundersökningen kommer fram att den unge har gjort sig skyldig till nya brott. Ett tredje exempel är om det är nödvändigt att genomföra tekniska undersökningar som tar lång tid. Att det för tillfället råder brist på utredningspersonal innebär däremot inte att fristen får överskridas (prop. 1994/95:12, s. 96–97).

En annan tidsfrist för hanteringen av unga lagöverträdare avser tiden från åtalsbeslut till huvudförhandling i tingsrätt som inte får vara längre än 14 dagar (29 § LUL och 45 kap. 14 § RB). Fristen avser ungdomsbrott som kan ge fängelse i mer än sex månader och gäller i fall där åtal väcks innan den misstänkte fyllt 18 år.²⁸ Det finns dock situationer då det finns skäl att överskrida tidsfristen; exempelvis har JO i ett inspektionsprotokoll 2006 (dnr 776-2006) uttalat att uppskov kan medges ”när förundersökningen bör fulländigas eller förundersökning företas, när en förberedande åtgärd av ett visst slag behöver vidtas eller när det är nödvändigt till följd av målets omfattning eller annan omständighet”. I uttalandet nämns också att frågan om huruvida det föreligger skäl för att uppskov ska bedömas genom en avvägning av förhållandena i varje enskilt mål. LUL föreskriver därutöver en tidsfrist för meddelande av åtalsunderlåtelse, där den unge ska underrättas vid ett personligt sammanträffande med åklagaren inom två veckor efter det att beslutet har fattats (18 § LUL).

Tvåveckorsfristens slutdatum, datum för huvudförhandling, ingår alltså inte i RUS-databasen, och någon precis analys av tidsfristens efterlevnad kan inte göras. Dock används *datum för meddelad tingsrättsdom* som närmsta indikator för rättegångsdatum (det vill säga ett något senare datum än det som avslutar fristen). I en del ärenden kan det antas att dessa datum sammanfaller, eftersom domen, om det inte möter synnerliga hinder, ska avkunnas muntligen vid huvudförhandlingen om den tilltalade inte har fyllt 21 år (30 § LUL). Samtidigt är det inte ovanligt att ungdoms-ärenden gällande exempelvis misshandel innefattar flera misstänkta och flera gärningar, vilket kan vara ett godtagbart skäl till att meddela domen först två veckor efter det att huvudförhandlingen genomförts. På grund av att mätpunkten inte är exakt den som tidsfristen avser, har de 14 dagar som utgör den lagstadgade tidsfristen i analysen utökats till 28 dagar. Inom denna tid från åtalsbeslutet bör således huvudförhandling ha hållits och dom meddelats i ungdomsmålen.

Som unga gärningspersoner räknas i denna studie personer som var mellan 15 och 17 år då brottsmisstanken upprättades. I redovisningen används även begreppet ”ungdomar” för att beskriva denna grupp. Som ”vuxna” räknas personer som var 18 år eller äldre då misstanken upprättades.

Särskilda krav på samverkan

En annan viktig skillnad i hanteringen av ungdomsärenden jämfört med ärenden med vuxna misstänkta är de särskilda krav på samverkan som finns mellan polis, åklagare och socialtjänst. Huvudansvaret innehas av socialtjänsten, som har det övergripande samhällsliga ansvaret för ungas situation. Samverkanskravet uttrycks även specifikt i lagstiftningen, där det i förundersökningskungörelsen (1947:948) framgår att åklagarna och polisen regelbundet ska samråda för att motverka dröjsmål i förundersökningar mot dem som inte fyllt 18 år (2 §).

Kravet på samverkan mellan polis, åklagare och socialtjänst, men även vårdnadshavare och offentliga försvarare, uttrycks också i de särskilda regler som gäller när ungdomar under 18 år ska förhöras av polisen.

²⁸ Fram till 30 juni 2010 var tvåveckorsfristen angiven i 29 § LUL. Enligt de nuvarande bestämmelserna i 29 § LUL ska i stället de tidsfrister iaktas som gäller i mål där den tilltalade är häktad. Liksom tidigare gäller dock, som huvudregel, en tidsfrist på två veckor för utsättande av huvudförhandling i mål mot tilltalade som inte har fyllt 18 år (se 45 kap. 14 § 2 st. RB).

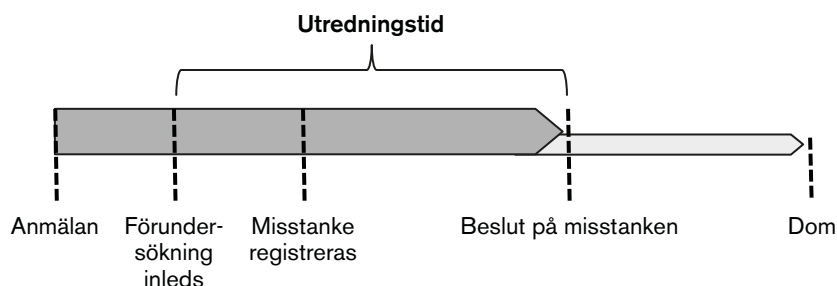
Enligt huvudregeln (5 § LUL) ska den misstänkta personens vårdnadshavare (eller annan som svarar för den unges vård och fostran) omedelbart underrättas samt kallas till förhör som hålls med den unge. Därutöver är grundregeln att socialtjänsten även ska närvara vid förhör som hålls med misstänkta under 18 år (7 § LUL). Dessutom ska en offentlig försvarare förordnas i större utsträckning när det gäller unga lagöverträdare än i ärenden som gäller vuxna (24 § LUL).

Dessa krav på samverkan studeras inte särskilt i denna rapport, men den mer omfattande inblandningen av flera aktörer vid utredningar om ungdomsbrott diskuterades i tre av de tidigare Brå-rapporterna om handläggningstider i rättsväsendet (Brå 2011, Brå 2012a och Brå 2013) som en av möjliga förklaringar till svårigheterna att hålla tidsfristerna i ungdoms-ärenden.

Utredningstider 2009–2014

I detta kapitel behandlas handläggningstiderna i de faser av rättskedjan som berör utredningstiden för brottsmisstankarna, det vill säga tiden från det att förundersökningen inleds tills ett beslut fattas på misstanken om åtal, åtalsunderlåtelse, strafföreläggande, nedläggning, förundersökningens begränsning, konsumtion eller negativt åtalsbeslut. I analyserna ingår samtliga misstankar i datamaterialet.²⁹

Figur 2. Definition av utredningstiden.

Resultatbeskrivningen av utredningstiderna skiljer på handläggningstidernas längd år 2014 och på utvecklingen åren 2009–2014. När längden beskrivs utgår analysen från samtliga misstankar som fått ett beslut på misstanken under år 2014, vilket utgör 491 453 misstankar totalt sett, varav 132 402 rör de fem särskilt utvalda brottskategorierna i uppdraget. Här används ingen uppföljningstid.³⁰

Vid redovisningen av handläggningstidernas förändring över tid under perioden 2009–2014 används en uppföljningstid för varje brottsmisstanke som innebär att det får ha gått som längst 1 år från datumet då misstanken registrerades fram till *beslutet på misstanken*. Det innebär att misstankar med mycket långa handläggningstider utesluts ur analysen, och mediantiderna för redovisningen över tid blir därför något kortare än då samtliga misstankar från 2014 studeras. Det totala antalet brottsmisstankar som studeras för dessa år är 2 745 206 stycken, varav 790 277 rör de fem särskilt utvalda brottstyperna i uppdraget.

²⁹ Detta till skillnad från beräkningarna av tingsrättstiden och den totala handläggningstiden där endast de misstankar studeras som fick ett beslut om åtal och därmed gick vidare i rättskedjan.

³⁰ De kan dock inte ha registrerats före år 2008 då sådana misstankar inte ingår i materialet, vilket i praktiken innebär en uppföljningstid på 5–6 år för varje brottsmisstanke.

Utredningstider år 2014

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för utredningstiden för samtliga brottsmisstankar år 2014 var 63 dagar. De flesta misstankar hade (liksom tidigare år) en utredningstid i de kortare spannen av tider, medan ett fåtal misstankar hade mycket långa utredningstider.³¹ En tredjedel av alla misstankar hade en utredningstid på maximalt en månad (0–30 dagar), och i 60 procent av alla misstankar hade utredningen avslutats inom tre månader (<91 dagar). Nästan 80 procent hade en utredningstid på upp till ett halvår, och i 92 procent av alla misstankar avslutades utredningen inom ett år. Se tabell 4.

Det finns dock misstankar som haft en mycket lång utredningstid – det längsta exemplet år 2014 var på knappt 12 års utredningstid – men de utgör en mycket liten del av alla misstankar. Endast 0,2 procent hade en utredningstid på mer än 5 år.

Tabell 4. Andel (%) misstankar uppdelat på utredningstidens längd. År 2014, samtliga brottsmisstankar.

	Andel	Kumulativ andel
0–7 dagar	13	13
8–14 dagar	7	19
15–30 dagar	13	32
31–90 dagar	28	60
91–182 dagar	20	79
6 mån–1 år	13	92
>1 år	8	100
Totalt	100	

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för de fem särskilt utvalda brottskategorierna i uppdraget var 55 dagar år 2014. Utredningstiden skiljer sig dock åt mellan brottskategorierna. År 2014 hade utpressning de längsta utredningstiderna med 420 dagar, medan stöld hade den kortaste mediantiden på 48 dagar. Att utpressning har så lång utredningstid år 2014 beror på speciella omständigheter i Skåne och Blekinge län, se bilaga 3. Dels stod Skåne och Blekinge län för 56 procent av alla misstankar om utpressning år 2014, dels var det ett stort antal av dem som hade en mycket lång utredningstid, vilket slår igenom på medianen för utpressning för hela landet. Utesluts Skåne och Blekinge län var medianen för utpressning 78 dagar år 2014 (utan uppföljningstid) och hamnar därmed mer i nivå med övriga brottskategorier, även om utpressning fortfarande har den längsta utredningstiden av de fem särskilt utvalda brotten. Utredningstiden för dem presenteras i tabell 5.

Tabell 5. Utredningstid per brottskategori år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid.

Brottskategori	Utredningstid	Antal misstankar
Misshandel	57	59 963
Våldtäkt	52	4 748
Stöld	48	59 659
Rån	55	3 420
Utpressning	420*	4 612
Övriga brottskategorier	66	359 019

* 78 exkl. Skåne och Blekinge län

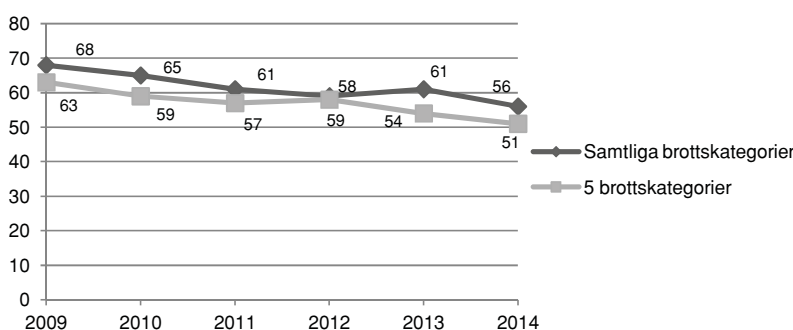
³¹ Fördelningen visas i bilaga 5.

Som tabellen visar hade övriga brottskategorier, som inte ingår i uppdragets fem särskilt utvalda, en sammantagen mediantid på 66 dagar. Fyra av de fem särskilt utvalda brottskategorierna hade därmed generellt sett kortare utredningstid än övriga brottskategorier sammantaget. Undantaget är misstankar om utpressning som hade längre utredningstid.

Utredningstidernas utveckling 2009–2014³²

Sett till samtliga brottsmisstankar, sjönk utredningstiderna med 12 dagar mellan åren 2009 och 2014 (från 68 till 56 dagar). Utredningstiderna minskade varje år förutom år 2013. För de fem särskilt utvalda brottskategorierna sammantaget sjönk också utredningstiderna med 12 dagar (från 63 till 51 dagar). Utredningstiderna minskade varje år förutom 2012.

Figur 3. Utredningstider uppdelat på samtliga brottsmisstankar (n = 2 745 206) och de fem särskilt utvalda brottskategorierna (n = 789 349). Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

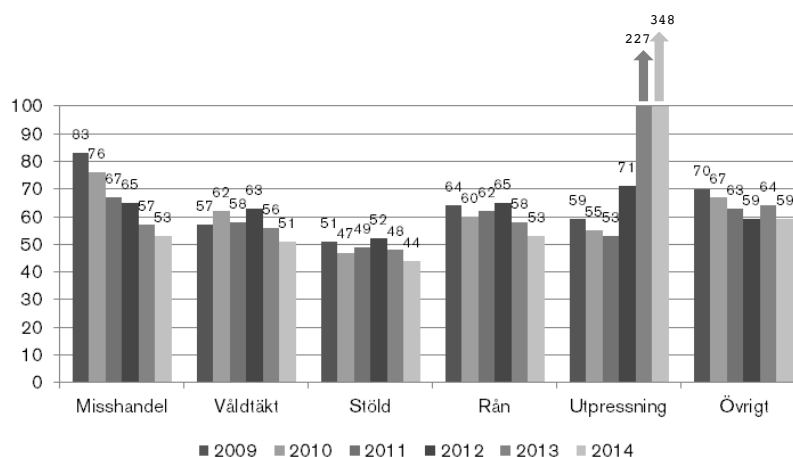
Vid en närmare granskning visar det sig att det främst är misshandelsbrotten som står för minskningen över tid i utredningstiderna för de fem särskilt utvalda brottstyperna. Utredningstiderna för misshandel har också minskat kontinuerligt under hela perioden, en minskning med 30 dagar (36 %) i mediantid mellan åren 2009 och 2014. Eftersom misstankarna med misshandel är så många, slår utvecklingen för dem igenom på totalen. De övriga brottstyperna uppvisar inte någon kontinuerlig minskning under perioden, men gällande både våldtäkt, stöld och rån har utredningstiderna minskat de senaste två åren. Se figur 4.

Utredningstiden gällande misstankar om våldtäkt minskade med 5 dagar det senaste året – från 56 till 51 dagar. Åren innan varierade tiderna mellan 57 och 63 dagar. Utredningstiderna för stöld sjönk med 4 dagar det senaste året, men har varierat mellan 44–52 dagar under den period som studeras. För rån sjönk tiderna 2014 med 5 dagar från året innan, till 53 dagar.

Utpressning däremot, hade åren 2013 och 2014 extremt långa mediantider för utredningstiden, men detta beror som tidigare nämnts på utvecklingen i Skåne och Blekinge län (se ovan samt bilaga 3). Dels stod Skåne och Blekinge län för över hälften av alla misstankar om utpressning åren 2013 och 2014, dels var det ett stort antal av misstankarna som hade en mycket lång utredningstid. Utredningstiderna och volymerna i dessa län

³² Observera att då utredningstidernas utveckling här beskrivs, är mediantiderna något kortare än då endast 2014 beskrevs ovan. Detta eftersom en uppföljningstid på 1 år används för att möjliggöra jämförelser över tid (se under Metod och material).

Figur 4. Utredningstider för de fem utvalda brottskategorierna åren 2009–2014, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.³³

slår igenom på medianen för utpressning för hela landet. Om man utesluter Skåne och Blekinge län var medianen för utpressning 52 dagar för år 2013 och 65 dagar för år 2014 (med 1 års uppföljningstid), och hamnar därmed mer i nivå med övriga år i serien.

För brottskategorier med färre antal misstankar, som våldtäkt (24 809 misstankar åren 2009–2014 där utredningstiden var max 1 år) och utpressning (15 033 misstankar åren 2009–2014 där utredningstiden var max 1 år), får också enskilda ärenden vissa år (med exempelvis många misstankar med extra långa utredningstider) större genomslag för mediantiderna än för brottstyper med många misstankar, som misshandel (339 294 misstankar åren 2009–2014 där utredningstiden var max 1 år) och stöld (389 081 misstankar åren 2009–2014 där utredningstiden var max 1 år). Eventuella trender bör därmed tolkas med försiktighet, och förändringar i ett litet antal dagar mellan åren bör inte tolkas som någon trend över huvud taget. Gällande misstankar om misshandel, som utgör en stor del av materialet, kan man dock se en kontinuerlig minskning av mediantiderna från 83 till 53 dagar under den studerade perioden, vilket tyder på att utvecklingen faktiskt gått mot kortare utredningstider för denna brottskategori.

Utredningstider för ungdomar

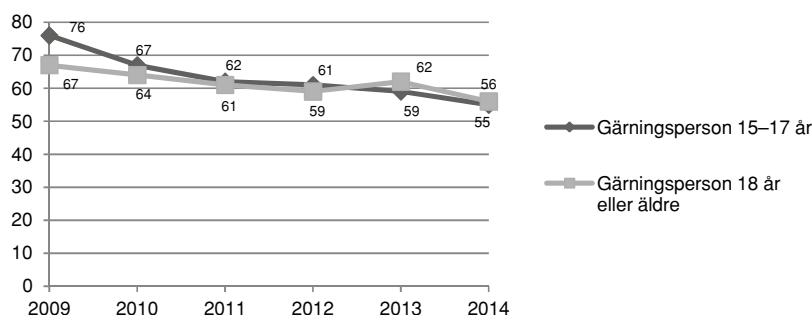
Samtliga misstankar

Vid en jämförelse av utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar mellan personer som var 15–17 år och personer som var över 18 år, visar det sig att mediantiden för ungdomar var längre än för vuxna under åren 2009 och 2010. De senaste åren (2011–2014) har mediantiderna varit ungefär lika långa som för personer 18 år och äldre. Utredningstiderna har alltså minskat under perioden även för ungdomar, och de har minskat mer än för vuxna. Utredningstiderna har minskat med 21 dagar för ungdomar mellan åren 2009 och 2014, en minskning på 28 procent. Motsvarande minskning för personer 18 år och äldre är 11 dagar vilket motsvarar en minskning med 16 procent mellan åren 2009 och 2014. I figur 5 visas

³³ Om Skåne och Blekinge län utesluts blir mediantiden för misstankar om utpressning 52 dagar år 2013 och 65 dagar för 2014.

relationen i utredningstid mellan ungdomar och vuxna för samtliga brottsmisstankar under perioden 2009–2014. Misstankar med ungdomar utgör omkring 9 procent av samtliga misstankar.

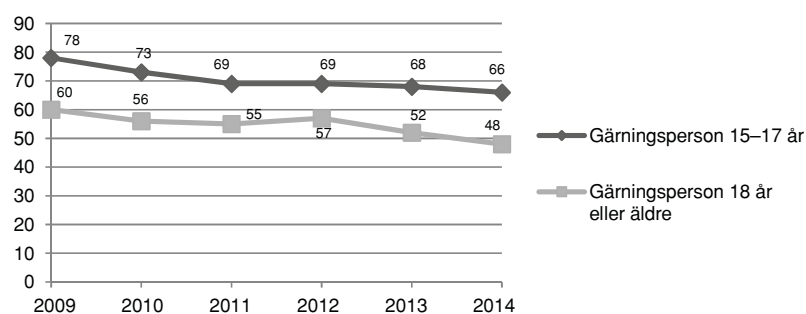
Figur 5. Utredningstider uppdelat på ungdomar 15–17 år (n = 244 584) och vuxna 18 år eller äldre (n = 2 500 622) 2009–2014, samtliga brottskategorier. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Då man enbart ser till de i uppdraget särskilt utvalda fem brottskategorier ser bilden delvis annorlunda ut. För dessa fem brottstyper är mediantiderna för ungdomar längre än för personer över 18 år under hela perioden, och skillnaden mellan unga och vuxna är väsentligt större än då det totala antalet misstankar studeras. Mediantiderna för enbart de fem utvalda brotten sjönk från 78 till 66 dagar för 15–17-åringar mellan år 2009 och 2014 (en minskning med 12 dagar och 25 procent). De vuxnas mediantider sjönk från 60 dagar 2009 till 48 dagar 2014 (också det en minskning med 12 dagar men motsvarande 20 procent). Se figur 6. Andelen misstankar med ungdomar utgör 13 procent av misstankarna med de fem särskilt utvalda brotten.

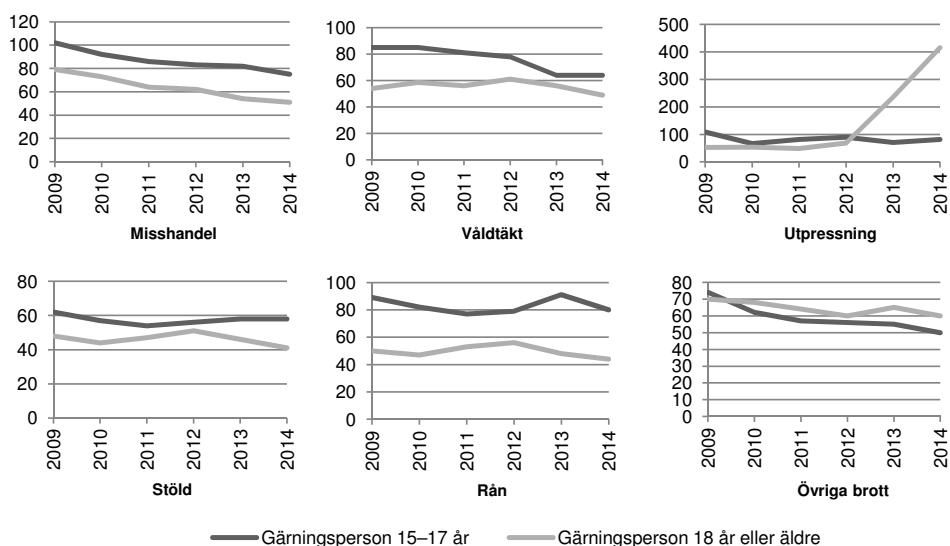
Figur 6. Utredningstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, uppdelat på ungdomar 15–17 år (n = 100 306) och vuxna 18 år eller äldre (n = 689 971) åren 2009–2014, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Vid en uppdelning av materialet på de fem efterfrågade brottstyperna kvarstår detta mönster för samtliga kategorier. Ungdomars mediantider har varit längre vad gäller utredningstiden för alla efterfrågade brottstyper åren 2009–2014, undantaget år 2013 och 2014 för utpressning (se dock gärna bilaga 3). Sammantaget för övriga brottskategorier har utredningstiderna för vuxna däremot varit något längre än för ungdomar. Detta kan dock variera mellan de olika brottstyper som finns med i kategorin övrigt, vilka inte har studerats närmare.

I figur 7 visas ungdomars och vuxnas mediantider uppdelat på de fem brottskategorierna samt övriga brott åren 2009–2014 (med 1 års uppföljningstid). Andelen ungdomar är vid misstankar om misshandel 11 procent, vid våldtäkt 10 procent, vid stöld 14 procent, vid rån 28 procent och vid utpressning 9 . Det är därmed en väsentligt större andel misstankar med ungdomar när det gäller rån än vid övriga brottstyper i uppdraget.

Figur 7. Utredningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna samt övriga brott uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre åren 2009–2014, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Andel med en viss utredningstid

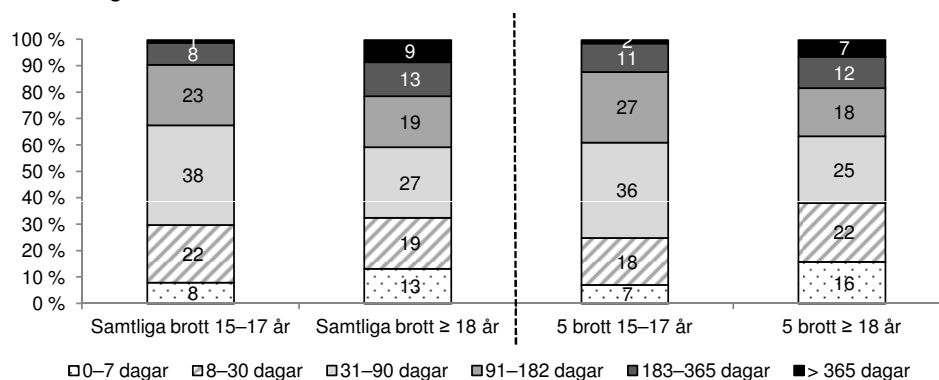
En effekt som det särskilda skyndsamhetskravet i ungdomsärenden skulle kunna ha, utöver att utredningstiderna generellt sett skulle kunna tänkas vara kortare för ungdomar, är att handläggningstiderna för ungdomar blir mer koncentrerade till de kortare spannen av tider än handläggningstiderna för vuxna, det vill säga att det är en mindre spridning i ungdomars utredningstider. Sett till år 2014 tycks detta liksom tidigare år vara fallet för de allra längsta utredningstiderna, och ungdomars utredningstider tycks i högre grad vara koncentrerade till de ”medellånga” tiderna än vuxnas.

År 2014 (utan uppföljningstid), var det bland samtliga brottsmisstankar en större andel bland de vuxna (22 procent) än bland ungdomar (9 procent) som hade riktigt långa utredningstider – på mer än ett halvår. Det är också en större andel vuxna än ungdomar som hade utredningstider på över 90 dagar (41 respektive 32 procent). Ungefär en lika stor andel har korta utredningstider på mindre än en månad, 30 procent bland ungdomar och 32 procent bland vuxna. Bland samtliga brottsmisstankar sammantaget är det en större andel ungdomar som har utredningstider på mellan en och tre månader, 38 procent, än bland vuxna, 27 procent. Se figur 8.

Inom de fem särskilt utvalda brottstyperna är mönstret detsamma när det gäller de riktigt långa utredningstiderna, en större andel bland de vuxna hade utredningstider som var på mer än ett halvår, 20 procent bland de vuxna och 13 procent bland ungdomarna. Inom de fem utvalda brottstyperna är det emellertid samtidigt en i princip lika stor andel ungdomar och vuxna som hade utredningstider på över 90 dagar (40 respektive 38

procent). Det är dock också en större andel bland de vuxna än bland ungdomar som hade riktigt korta utredningstider. 38 procent av de vuxna hade utredningstider på mindre än en månad, medan motsvarande andel för ungdomarna var 25 procent. 36 procent av ungdomarna hade tider på mellan en och tre månader, medan motsvarande andel hos vuxna var 25 procent. Se figur 8.

Figur 8. Andel med en viss utredningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre år 2014. Utan uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar respektive de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Som tidigare nämnts kan den särskilda lagstiftning som gäller i ungdoms-ärenden påverka rättsväsendets möjligheter till en skyndsam handläggning, till exempel de särskilda krav på rättsväsendets aktörer som finns när det gäller samverkan. Att utredningstiderna generellt sett är längre för ungdomar än för vuxna när det gäller de fem utvalda brottskategorierna behöver därmed inte betyda att de inte behandlas så skyndsamt som det är möjligt utifrån de krav som ställs och ärendenas karaktär. Att utredningstiderna under vissa perioder minskar innebär å andra sidan inte heller per automatik att den lagstadgade tidsfristen i 4 § LUL efterlevs i högre utsträckning än förut, eftersom startdatum för tidsfristen (underrättande av misstanken) inte har kunnat följas i RUS-databasen för de år som här studeras (se vidare under avsnittet ”Mätningen av handläggningstiderna för unga gärningspersoner”).

Utredningstider i landets 21 län

I det följande redovisas utredningstiderna uppdelat på Sveriges 21 län. Separata analyser görs också för brottstyperna misshandel och stöld på länsnivå. Det är de två kategorierna bland de efterfrågade brottstyperna som är tillräckligt stora för att möjliggöra en nedbrytning per län och flera år.

Vid tolkning av de länsspecifika resultaten bör man vara uppmärksam på att ett enskilda brottsärende som tagit särskilt lång tid att utreda kan få stor betydelse för resultatet för det aktuella länet. Eftersom det kan finnas flera misstankar i ett och samma ärende riskerar medianvärdet att öka om ett ärende innefattar många brottsmisstankar som alla tagit lång tid för myndigheten att utreda. Ett exempel på det är utpressning, se ovan samt bilaga 3.

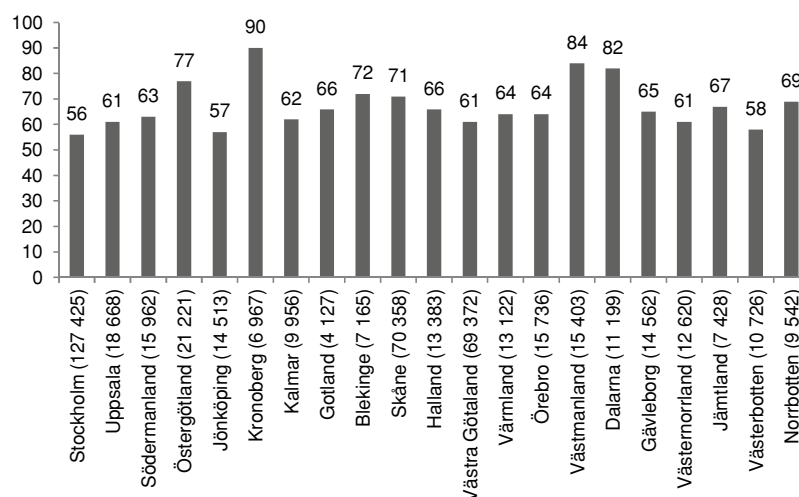
Gällande utredningstiden för 2014 används ingen uppföljningstid. Däremot används liksom i de föregående avsnitten en uppföljningstid på 1 år då förändringen i utredningstiderna 2009–2014 redovisas.

Utredningstider år 2014 per län

Samtliga brottsmisstankar

Utredningstiderna under år 2014 varierar mellan landets 21 län. När det gäller samtliga brottsmisstankar hade Stockholms län kortast mediantid med 56 dagar. Längst mediantid hade Kronobergs län med 90 dagar. Även Västmanlands, Dalarnas och Östergötlands län hade relativt sett långa utredningstider gällande samtliga brottskategorier sammantaget detta år med 84, 82 och 77 dagar i mediantid. I figur 9 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande utredningstiden för samtliga brottsmisstankar år 2014. I tabell 19 i bilaga 4 presenteras utredningstiderna uppdelat på de 7 polisregionerna.

Figur 9. Utredningstiden för samtliga brottsmisstankar per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.³⁴

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

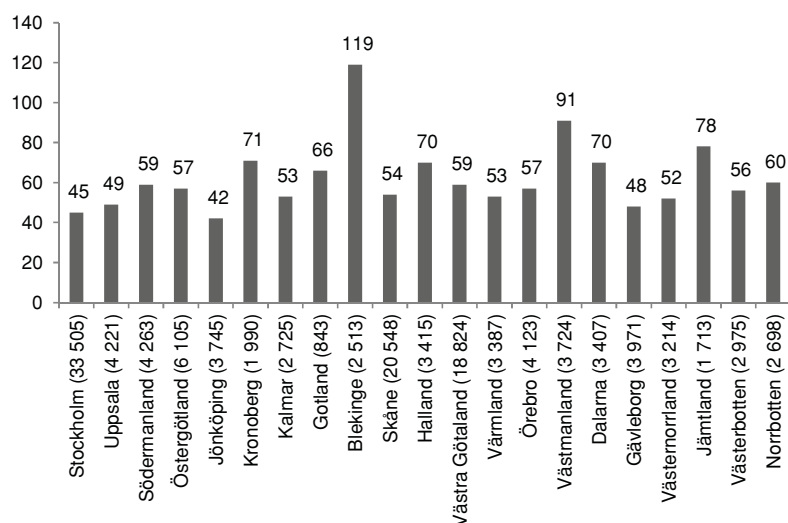
Om man ser endast till de fem särskilt utvalda brottskategorierna i Brås uppdrag hade Jönköpings län kortast median för utredningstiden med 42 dagar för dessa brottskategorier sammantaget. Längst mediantid hade Blekinge län med 119 dagar. Blekinges mediantid påverkas dock av en stor mängd misstankar om utpressning med långa utredningstider. Mediantiden för de fem brottskategorierna exklusive utpressning var i Blekinge 53 dagar, vilket inte avviker från övriga län. I figur 10 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande utredningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna år 2014.

Generellt sett hade de flesta län längre utredningstid sett till samtliga brottsmisstankar än om man enbart väljer ut de fem särskilda kategorierna i uppdraget, undantaget Blekinge, Jämtland, Västmanland och Hal-

³⁴ 1 998 misstankar har inte fördelats på olika län. Det handlar om 1 523 misstankar med koder kopplade till de nya polisområdena. Dessa går inte att översätta till de gamla länskoderna. 308 misstankar kopplas till Rikskriminalen eller Säpo. 167 misstankar är sannolikt felkodningar.

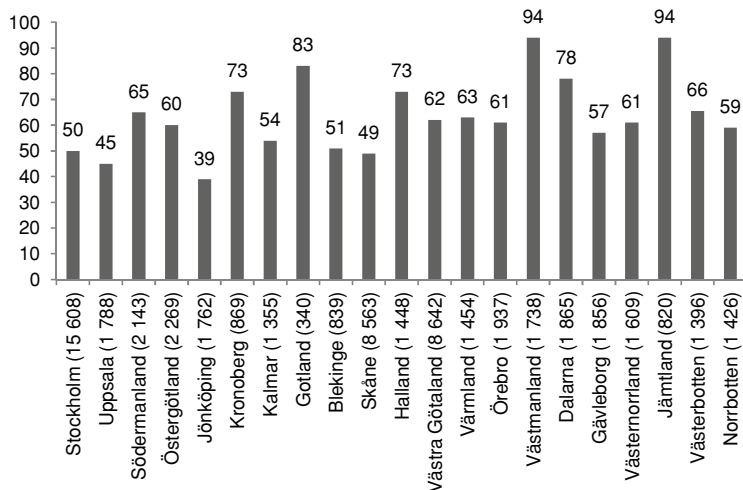
land, där mediantiden för de fem särskilt utvalda brottstyperna var längre än mediantiden för samtliga brottsmisstankar detta år.

Figur 10. Utredningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.³⁵

För misstankar om misshandel varierade mediantiderna för utredningstiden i landets län mellan som kortast 39 dagar i Jönköpings län och som längst 94 dagar i Jämtlands och Västmanlands län. För stöldmisstankar var den kortaste utredningstiden 38 dagar i Stockholms län och den längsta 91 dagar i Västmanlands län.³⁶ Se figur 11 och 12.

Figur 11. Utredningstid avseende misstankar om misshandel per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.³⁷

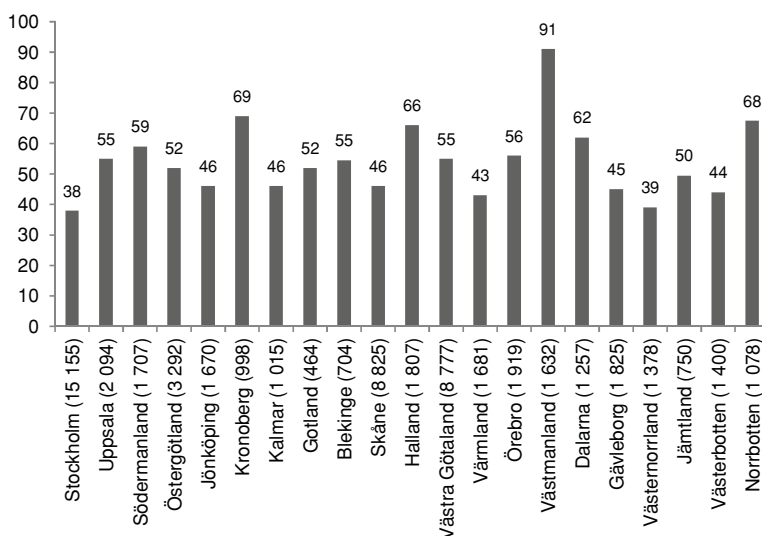

³⁵ 493 misstankar har inte fördelats på olika län. Det handlar om 480 misstankar med koder kopplade till de nya polisområdena. Dessa går inte att översätta till de gamla länskoderna. 13 misstankar kopplas till Rikskriminalen/Säpo eller är felkodningar.

³⁶ Det är här oklart varför Västmanlands län har så lång utredningstid i relation till andra län detta år när det gäller misshandel och stöld. Vid en kontroll visar det sig att det inte finns något enskilt ärende med många misstankar som påverkar mediantiden.

³⁷ 236 misstankar har inte fördelats på olika län. Det handlar om 228 misstankar med koder kopplade till de nya polisområdena. Dessa går inte att översätta till de gamla länskoderna. 8 misstankar är sannolikt felkodningar.

Figur 12. Utredningstid avseende misstankar om stöld per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Utredningstidernas utveckling i länen 2009–2014

Samtliga brottsmisstankar

Uppdelat på länsnivå är det svårt att tala om någon generell trend för utredningstidernas utveckling under perioden 2009–2014. Mediantiderna varierar inom respektive län de olika åren, och det finns exempel på län där tiderna successivt går ner (som Stockholm, Västra Götaland och Jämtland), län där tiderna relativt successivt går upp och län där utvecklingen först gått mot kortare och därefter längre tider under perioden.

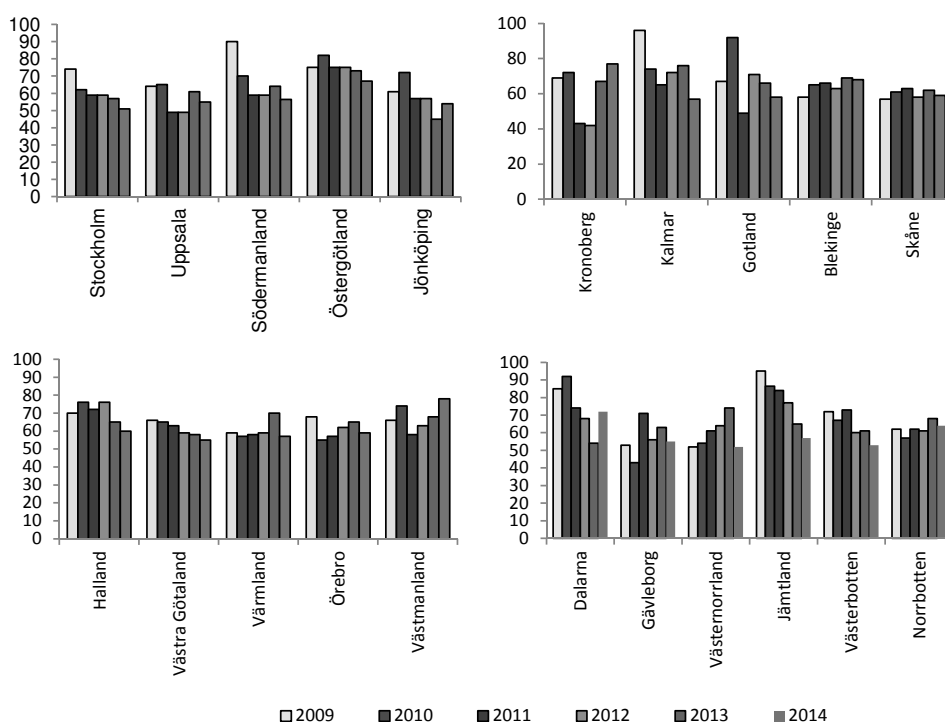
Sett till samtliga brottsmisstankar hade 14 av 21 län minskat sina utredningstider om man jämför år 2009 med 2014 (allt ifrån –3 till –41 procent), 6 län hade ökat sina tider (mellan +3 och +18 procent) och ett län hade oförändrad tid. Det är dock vanskligt att jämföra enskilda år eftersom enskilda ärenden med särskilt många misstankar kan få stort genomslag på utredningstiderna ett visst år i län med få ärenden. Sett till förändringen det senaste året hade 16 län minskat sina tider (mellan –25 och –1 procent), och 5 län hade ökade mediantider (mellan +2 och +20 procent) jämfört med år 2014. Utvecklingen av utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar i länen visas i figur 13 (se även tabell 20 i bilaga 4). I tabell 21 i bilaga 4 visas utredningstidernas utveckling uppdelat på de 7 nya polisregionerna.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Liksom för samtliga brottsmisstankar går det inte att tala om någon generell trend för utredningstidernas utveckling i länen under perioden 2009–2014 när det gäller de fem särskilt utvalda brottskategorierna. Se tabell 22 i bilaga 4.

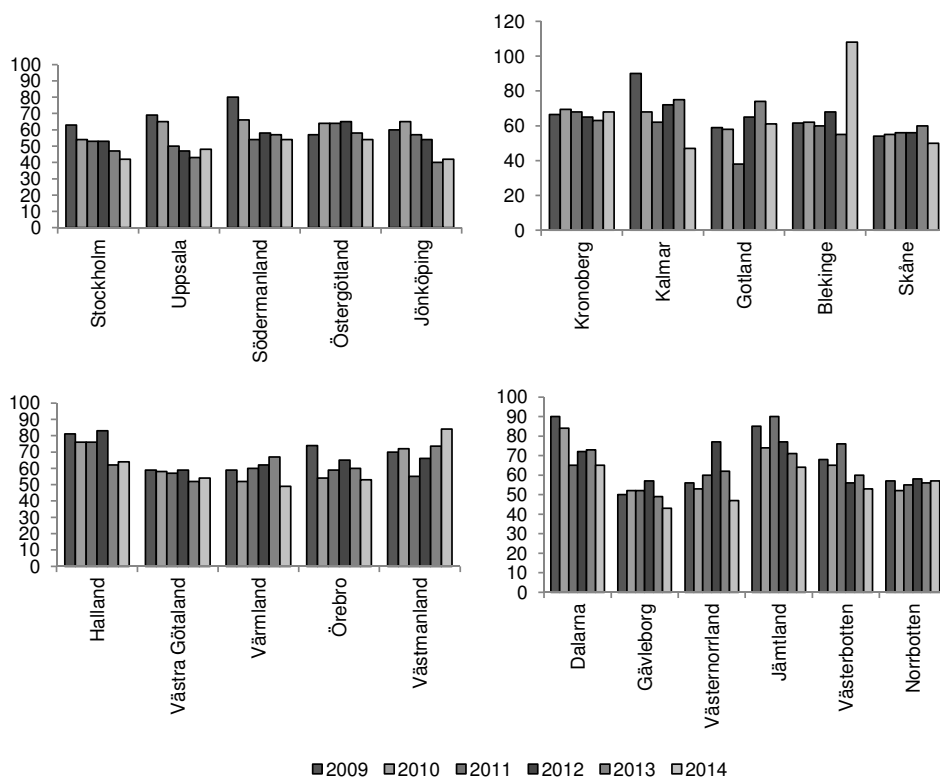
Mellan åren 2009 och 2014 hade 16 av 21 län minskat sina utredningstider (mellan –5 och –48 procent). 4 län hade ökat sina tider (mellan +2 och +76 procent) och 1 län hade oförändrade tider. Sett till förändringen det senaste året hade 13 län minskat sina utredningstider (mellan –5 och –37 procent), och 8 län ökat sina tider (mellan +2 och +96 procent) mellan år 2013 och 2014. Blekinge hade dock en hög mediantid, men det beror på

Figur 13. Utredningstiderna för samtliga brottsmisstankar per län åren 2009-2014, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

ett stort antal misstankar om utpressning som hade långa mediantider. Studerar man summan av misshandel, våldtäkt och rån är mediantiden (med uppföljningstid) för Blekinge 54 dagar år 2014. Utvecklingen presenteras i figur 14 (se även tabell 22 i bilaga 4).

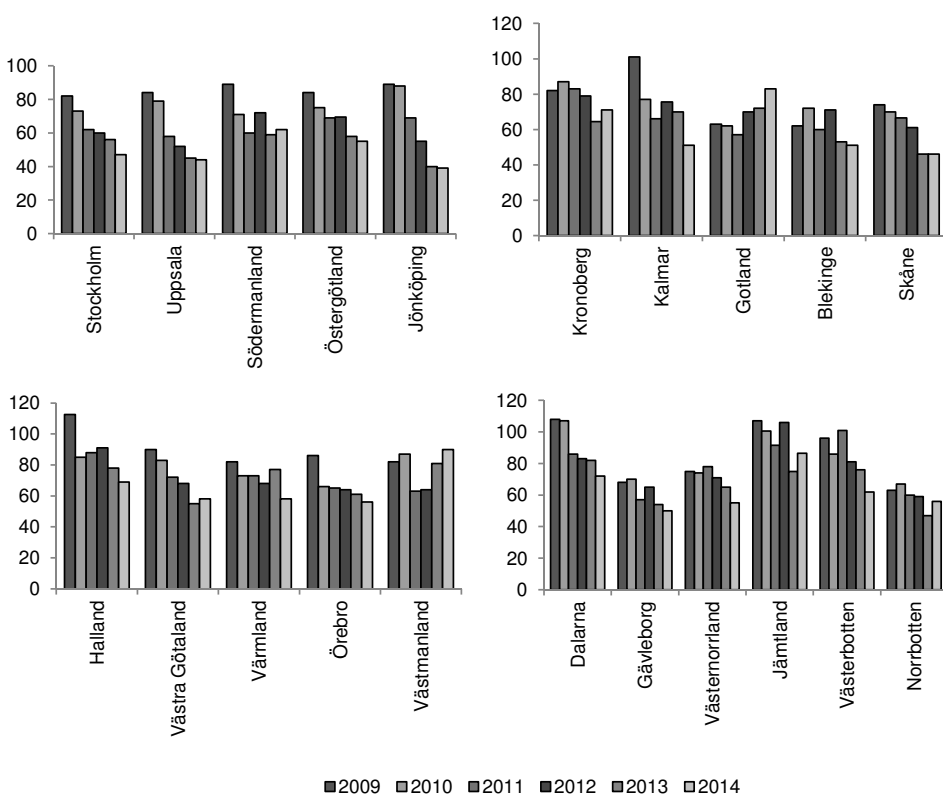
Figur 14. Utredningstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län åren 2009-2014, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Misstankar om misshandel och stöld

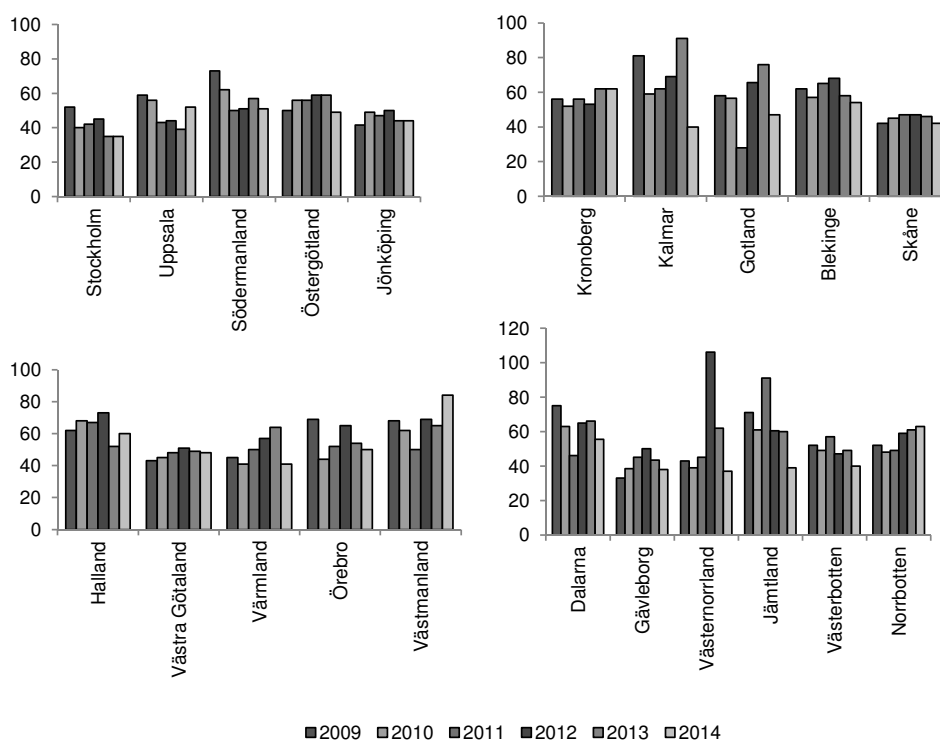
Två av de fem utvalda brottskategorierna innehåller tillräckligt många misstankar för att kunna brytas ner för analys av utvecklingen på länsnivå: misshandel och stöld. Vid en jämförelse av åren 2009 och 2014 hade 19 av 21 län minskat sin utredningstid gällande misshandel, med mellan -1 och -50 procent. Endast Gotlands län och Västmanlands län hade längre mediantid 2014 jämfört med 2009. Sett till förändringen det senaste året hade 13 län minskat sin utredningstid för misshandel mellan år 2012 och 2014 (mellan -1 och -19 procent). 6 län hade ökat sina tider med mellan +3 och +12 procent. Utvecklingen av utredningstiderna gällande misshandel på länsnivå visas i figur 15 (se även tabell 23 i bilaga 4).

Figur 15. Utredningstider avseende misstankar om misshandel per län åren 2009–2014, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Gällande stöld hade 14 län minskat sin utredningstid mellan åren 2009 och 2014, med mellan -2 och -51 procent. 6 län hade ökat sina tider med mellan +6 och +24 procent och ett län hade oförändrade tider. Sett till förändringen det senaste året hade 14 län minskat sina utredningstider mellan år 2013 och 2014 (mellan -2 och -56 procent), 4 län hade ökat sina tider med mellan +3 och +33 procent. 3 län hade oförändrade tider. Utvecklingen av utredningstiderna gällande misstankar om stöld på länsnivå visas i figur 16 (se även tabell 24 i bilaga 4).

Figur 16. Utredningstider avseende misstankar om stöld per län åren 2009–2013, median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Län med generellt korta respektive generellt långa utredningstider

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för utredningstiden för hela landet, när det gäller samtliga brottsmisstankar, var som tidigare nämnts 63 dagar. Över tid, med en uppföljningstid om 1 år, har medianen för hela landet varierat mellan 56–65 dagar åren 2010–2014. För att i någon mån utröna om några län generellt sett haft långa respektive korta utredningstider under den studerade perioden, redovisas i tabell 6 de län som haft en utredningstid under respektive över 61 dagar i mediantid i minst fyra av de senaste fem åren.³⁸

Tabell 6. Län med utredningstider (median) gällande samtliga brottsmisstankar på under respektive över 61 dagar, perioden 2010–2014. 1 års uppföljningstid.

I minst fyra av de fem åren har utredningstiden varit under 61 dagar	I minst fyra av de fem åren har utredningstiden varit över 61 dagar
Stockholm	Östergötland
Uppsala	Kalmar
Jönköping	Blekinge
Värmland	Halland
Örebro	Dalarna
Gävleborg	Jämtland

Detta avser dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan finnas både positiv och negativ utveckling hos länen med såväl generellt långa som korta tider under perioden. Se vidare tabell 20 i bilaga 4.

³⁸ Att år 2009 utesluts beror på att måttet ska bli enhetligt med måttet för tingsrättstiderna och de totala handläggningstiderna.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

När det gäller de fem särskilt utvalda brottskategorierna var medianen för utredningstiden för hela landet 55 dagar år 2014. Under åren 2010–2014 har medianen, med en uppföljningstid om 1 år, varierat mellan 51 och 59 dagar. I tabell 7 redovisas de län som haft en utredningstid på under respektive över 55 dagar i mediantid i minst fyra av de senaste fem åren.³⁹

Tabell 7. Län med utredningstider (median) gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna på under respektive över 55 dagar, perioden 2010–2014. 1 års uppföljningstid.

I minst fyra av de fem åren har utredningstiden varit under 55 dagar	I minst fyra av de fem åren har utredningstiden varit över 55 dagar
Stockholm	Östergötland
Uppsala	Kronoberg
Gävleborg	Kalmar
	Gotland
	Blekinge
	Halland
	Västmanland
	Dalarna
	Jämtland
	Västerbotten

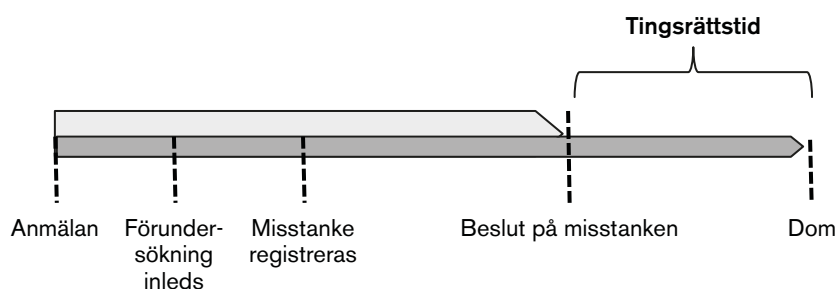
Detta avser dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan precis som vid samtliga brottsmisstankar finnas både positiv och negativ utveckling hos länen med både generellt långa och korta tider under perioden. Se vidare tabell 22 i bilaga 4.

³⁹ Att år 2009 utesluts beror på att måttet ska bli enhetligt med måttet för tingsrättstiderna och de totala handläggningstiderna.

Tingsrättstider 2010–2014

I det följande behandlas handläggningstiderna från det datum då åklagaren har beslutat om att väcka åtal fram till att en dom (friande eller fällande) har meddelats från tingsrätten. Detta tidsspänn benämns i rapporten som tingsrättstid. I beräkningarna ingår enbart de brottsmisstankar i materialet som gått hela vägen i rättskedjan från anmälan till dom i tingsrätten. Misstankar som fått andra beslut än ett åtalsbeslut – som åtalsunderlåtelse, strafföreläggande eller som skrivits av tidigare i processen – ingår inte i analyserna. Öppna ärenden som fått ett åtalsbeslut men inte någon meddelad dom inom år 2014 ingår inte heller.

Figur 17. Definition av tingsrättstiden.

Beskrivningen skiljer precis som i tidigare avsnitt avseende handläggningstidernas längd år 2014 och avseende utvecklingen över tid. När längden beskrivs utgår analysen från samtliga misstankar som fått en dom i tingsrätt under år 2014, vilket totalt utgör 143 865 brottsmisstankar, varav 34 500 misstankar rör de fem särskilt utvalda brottstyperna i Brås uppdrag. Här används ingen uppföljningstid.⁴⁰

Vid redovisningen av handläggningstidernas förändring över tid under perioden 2010–2014 används en uppföljningstid för varje brottsmisstanke som innebär att det får ha gått maximalt 2 år från datumet då misstanken registrerades fram till domen. Det innebär att misstankar med mycket långa handläggningstider utesluts ur analysen, och vid redovisningen av utvecklingen över tid blir de tiderna i den fortsatta redovisningen något kortare än då samtliga misstankar från 2014 studeras. Totalt studeras 762 887 brottsmisstankar för dessa år, varav 202 533 rör de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

⁴⁰ De kan dock inte ha registrerats före år 2008 då sådana misstankar inte ingår i materialet.

Tingsrättstider år 2014

Samtliga brottsmisstankar

De misstankar som ledde till en tingsrättsdom år 2014 hade en mediantid på 76 dagar mellan beslutet om åtal fram till tingsrättsdomen. 22 procent av alla misstankar hade en tid mellan åtal och dom på maximalt en månad (0–30 dagar). Det vanligaste var dock en tingsrättstid på mellan en och tre månader (35 procent av misstankarna). 83 procent av alla misstankar hade gått till dom inom ett halvår från beslutet om åtal, och 95 procent inom ett år. Se tabell 8.

Tabell 8. Andel misstankar uppdelat på tingsrättstidens längd. År 2014, samtliga brottsmisstankar.

	Andel	Kumulativ andel
0–7 dagar	2	2
8–14 dagar	6	8
15–30 dagar	14	22
31–90 dagar	35	57
91–182 dagar	26	83
6 mån–1 år	12	95
>1 år	5	100
Totalt	100	

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för de fem särskilt utvalda brottstyperna i Brås uppdrag var 54 dagar år 2014. Tingsrättstiderna skiljer sig dock åt mellan de olika brottskategorierna. Bland de fem hade misshandel längst tingsrättstid med 77 dagar i mediantid mellan beslut om åtal och dom. Kortast tid hade misstankar om rån med 28 dagar. Se tabell 9.

Tiden mellan åtal och meddelad tingsrättsdom skiljer sig alltså relativt kraftigt mellan de olika brottstyperna. Varför det är så har inte undersökts inom ramen för denna studie, men sannolikt beror skillnaden till stor del på skillnader i andelen misstänkta som sitter frihetsberövade innan rättegången, där våldtäkt, rån och utpressning är exempel på brottstyper med en högre andel häktade än vid misshandel och stöld. Då den misstänkte är frihetsberövad löper särskilda frister och krav på skyndsamhet i rättsprocessen, vilket sannolikt är en viktig förklaring till att tiden mellan åtal och meddelad dom för dessa brottskategorier blir kortare än för andra brottskategorier.

Tabell 9. Tingsrättstid per brottskategori år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid.⁴¹

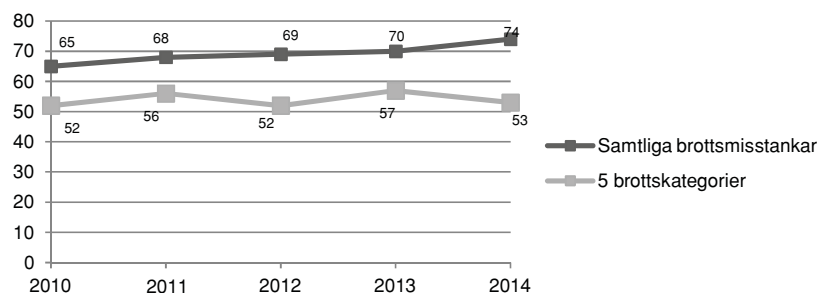
Brottskategori	Tingsrättstid	Antal misstankar
Misshandel	77	11 019
Våldtäkt	35	1260
Stöld	49	20 179
Rån	28	1 620
Utpressning	31	406
Övriga brottskategorier	82	107 504

⁴¹ För 1 860 misstankar finns ingen brottskod registrerad, vilket gjort att misstankarna inte kunnat delas in i brottskategorier. Dessa misstankar hade en mediantid om 280 dagar. Utöver detta hade 17 misstankar felaktig kod eller koden ej brott. Dessa hade en mediantid om 113 dagar.

Tingsrättstidernas utveckling 2010–2014⁴²

Tingsrättstiderna har ökat under de senaste fyra åren om man ser till samtliga brottsmisstankar, men varit oförändrat för de fem särskilt utvalda brottskategorierna. För samtliga brottsmisstankar har tingsrättstiderna ökat från 65 dagar år 2010 till 74 dagar år 2014. Se figur 18. Tiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna har varierat mellan 52 och 57 dagar utan tydlig trend.

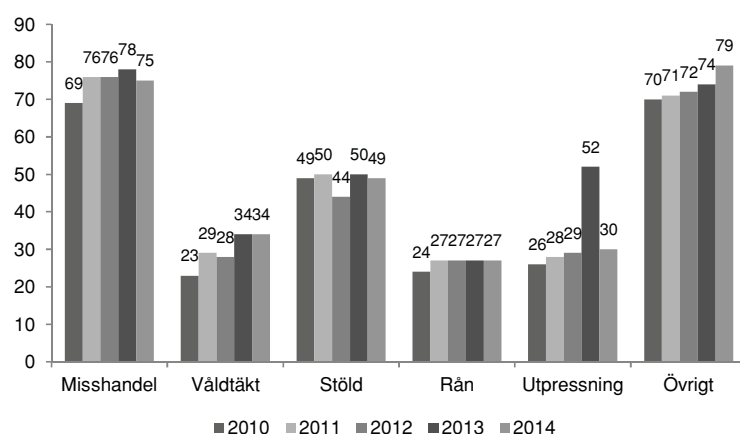
Figur 18. Tingsrättstider uppdelat på samtliga brottsmisstankar (n = 762 887) och de fem särskilt utvalda brottskategorierna (n = 202 533). Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Två av brottstyperna i uppdraget har ökat sin tingsrättstid under perioden 2010–2014: våldtäkt och utpressning. Misshandel, stöld och rån har varken ökat eller minskat sina tider. Se figur 19.

Som konstaterats tidigare är det stor skillnad i hur lång tid det tar från det att åtal väcks fram tills domen meddelas från tingsrätten beroende på vilken brottskategori det handlar om. Denna skillnad finns under hela perioden och är alltså inte något som gäller ett visst enskilt år. Som nämnts ovan förklaras sannolikt en stor del av skillnaden i mediantid mellan de olika brottskategorierna av skillnader i andelen som sitter frihetsberövade före rättegången.

Figur 19. Tingsrättstider för de fem utvalda brottskategorierna åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.⁴³

⁴² Observera att då tingsrättstidernas utveckling beskrivs, är mediantiderna något kortare än då endast år 2014 beskrevs ovan. Detta eftersom en uppföljningstid på 2 år används för att möjliggöra jämförelser över tid (se Metod och material).

⁴³ För 3 192 misstankar har inte någon brottskod registrerats, vilket gjort att misstankarna inte kunnat delas in i brottskategorier. Av dessa fick 1 874 misstankar ett beslut under 2014. Mediantiderna för bortfallet är längre än för de enskilda brottskategorierna.

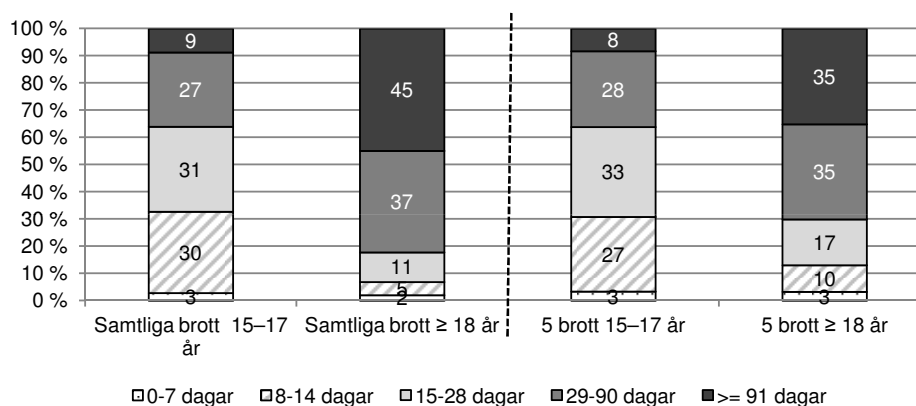
Tingsrättstider för ungdomar

Tingsrättstiderna skiljer sig för ungdomar mellan 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre. Ungdomar har, i motsats till mot utredningstiderna, en väsentligt kortare mediantid än vuxna mellan åtal och dom. Sett till samtliga brottsmisstankar var ungdomars mediantid 21 dagar år 2014, medan personer över 18 år hade en mediantid på 81 dagar.

Av de vuxna hade 7 procent fått sin dom inom två veckor efter åtalsbeslutet, medan motsvarande procent bland ungdomar var 33 procent. Bland de vuxna hade 45 procent en tingsrättstid på mer än 90 dagar, medan endast 9 procent av ungdomarna hade så lång tid mellan åtal och dom. Se figur 20. Andelen misstankar med ungdomar bland samtliga misstankar är 6 procent (8 952 av 143 865 misstankar).

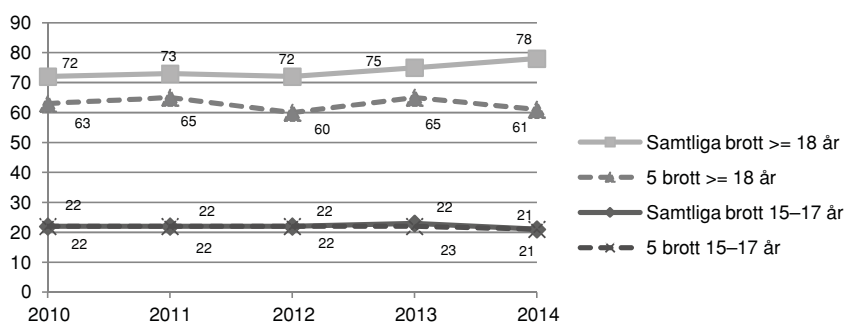
Sett enbart till de fem särskilt utvalda brottstyperna var ungdomars mediantid 21 dagar år 2014, medan vuxna hade en tingsrättstid på 62 dagar. Av de vuxna hade 13 procent en tingsrättstid på maximalt två veckor, medan denna andel bland ungdomarna var 31 procent. Bland de vuxna hade 35 procent en tingsrättstid på över 90 dagar gällande de fem utvalda brottstyperna, medan endast 8 procent bland ungdomarna hade så lång tingsrättstid. Se figur 20. Andelen misstankar med ungdomar var 11 procent för de fem särskilt utvalda brottskategorierna (3 833 av 30 667 misstankar).

Figur 20. Andel bland 15–17-åringar och personer 18 år eller äldre med viss tingsrättstid år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar respektive de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Sett över tid under perioden 2010–2014, har tingsrättstiderna för ungdomar varit oförändrade, både vad gäller samtliga brottsmisstankar och för de fem särskilt utvalda brottskategorierna. För personer 18 år och äldre har medianen för tingsrättstiden för samtliga brottsmisstankar ökat under perioden, medan tiderna varit oförändrad för fem särskilt utvalda brottskategorierna. Se figur 21.

Figur 21. Tingsrättstider uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre för dels samtliga brottsmisstankar, dels de fem särskilt utvalda brottstyperna åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Andel med tingsrättsdom inom 28 dagar

Som tidigare nämnts finns en lagstadgad tidsfrist föreskriven när allmänt åtal väcks mot en person som är under 18 år för ett brott som kan ge fängelse i mer än sex månader. Enligt gällande lagstiftning får tiden från det att åklagaren väcker åtal till att en huvudförhandling hålls, inte vara längre än 14 dagar. RUS-databasen kan inte ge något säkert svar på huruvida tvåveckorsfristen i ungdomsmålen efterlevs. Det beror dels på att datumet för huvudförhandling i tingsrätten inte finns i RUS-databasen och att variabeln över startdatum håller för låg kvalitet, dels på att det inte heller finns information om omständigheter som utgjort giltiga skäl till att överskrida tidsfristen. Här görs dock en analys där vi använder ett i tiden närliggande datum: datumet för meddelande av tingsrättsdom. På grund av att mätpunkten inte är exakt den som tidsfristen avser har de 14 dagar som utgör den lagstadgade tidsfristen i analysen utökats till 28 dagar. Inom denna tid från åtalsbeslutet bör således huvudförhandlingen ha hållits och dom meddelats i ungdomsmålen.⁴⁴

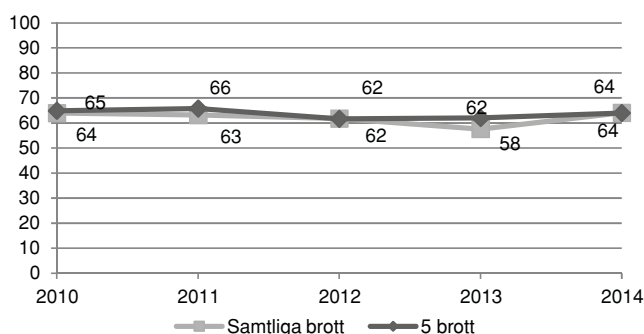
Av ovan nämnda anledningar kan resultatet endast ge en indikation på i vilken grad rättsväsendet lever upp till den lagstadgade domstolsfristen i ungdomsmål. Eftersom tidsfristen endast gäller ungdomsbrott som kan ge fängelse i mer än sex månader omfattas inte exempelvis snatteribrott eller ringa misshandel av tidsfristen. Det finns inte någon brottskod som särskiljer misshandel av normalgraden från ringa misshandel, eller snatterier från övriga stöldbrott från butik. I analysen ingår därför såväl ringa misshandel som snatteribrott, och de torde utgöra en stor andel av samtliga misshandels- och stöldmisstankar i materialet. Det bör hållas i åtanke vid tolkningen av resultaten.⁴⁵

Det som här kan konstateras är att andelen bland misstankarna mot personer mellan 15 och 17 år, där tiden mellan åtalsbeslutet och domen var maximalt 28 dagar år 2014, var 64 procent för såväl samtliga misstankar som de fem särskilt utvalda brottskategorierna. Se figur 22.

⁴⁴ Enligt 17 kap. 9 § 2 st. RB ska domen som huvudregel beslutas och avkunnas samma dag (eller senast nästa helgfria dag) som huvudförhandling ägt rum. På grund av målets beskaffenhet kan anstånd med avkunnande beslutas. Dom ska dock meddelas senast två veckor efter förhandlingens avslutande, om det inte finns synnerligt hinder för det. I 30 § LUL står dock föreskrivet att "i mål mot den som inte har fyllt tjugooft år, om det inte möter synnerliga hinder, skall domen avkunnas muntligen vid huvudförhandlingen".

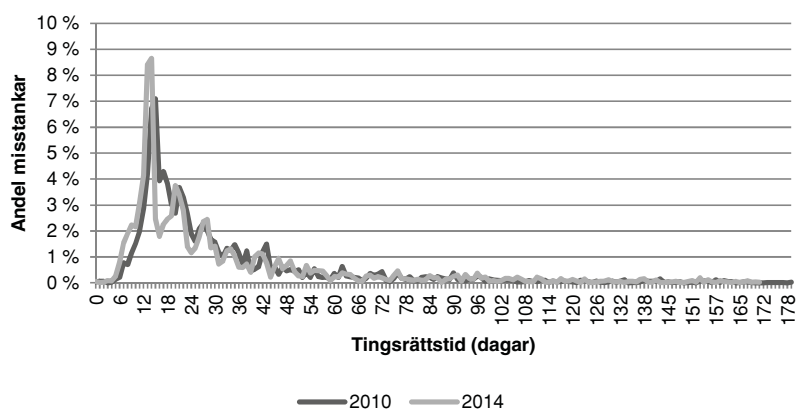
⁴⁵ Den aktuella tidsfristen gäller endast för fall där åtal har väckts innan den misstänkte har fyllt 18 år. Det bör noteras att åldersuppdelningen i analysen baseras på den misstänkta personens ålder när misstanken registrerades. Det är dock möjligt att en del misstänkta hunnit fylla 18 år när åtalet väcks och därmed heller inte omfattas av fristen.

Figur 22. Andel (procent) bland misstankar mot 15–17-åringar där tiden mellan åtalsbeslutet och domen var 28 dagar eller kortare. 2 års uppföljningstid.

Om man ser till fördelningen av tingsrättstiderna för ungdomar 15–17 år, visar det sig att det vanligaste är en tingsrättstid på omkring 14 dagar. Se figur 23. Av misstankarna i denna åldersgrupp hade 20 procent en tingsrättstid på upp till 14 dagar.

Figur 23. Andel misstankar uppdelat på olika tingsrättstid. Ungdomar 15–17 år, samtliga brottsmisstankar. Domar år 2010 respektive 2014.

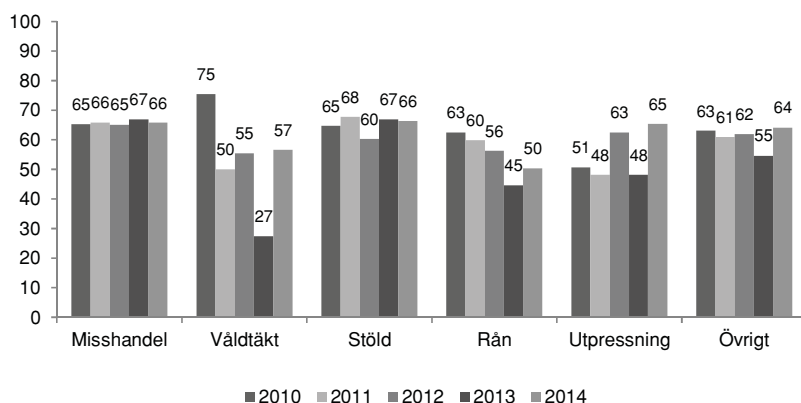

Figur 24 visar andelen misstankar med en tingsrättstid på 28 dagar eller kortare, uppdelat på de fem särskilt utvalda brottstyperna samt övriga brottskategorier.

Som figur 24 visar har andelen misstankar om rån med en tingsrättstid på under 28 dagar minskat under perioden, gällande personer mellan 15 och 17 år. För misstankar om misshandel respektive stöld har andelen som går till dom inom 28 dagar legat relativt stabilt under perioden. När det gäller våldtäkt och utpressning visar figur 24 att andelen misstankar med en kortare tid än 28 dagar från åtal till dom har varierat relativt kraftigt mellan olika år. Det beror delvis på att det är så få misstankar som rör våldtäkt och utpressning med personer mellan 15 och 17 år (mellan 80 och 241 misstankar per år gällande våldtäkt och mellan 54 och 81 misstankar per år gällande utpressning åren 2010–2014). Enskilda ärenden med ovanligt kort respektive lång handläggningstid får därmed stort genomslag på tingsrättstiden ett visst år.⁴⁶ Det är därför vanskligt att tolka någon eventuell trend över tid för dessa två brottskategorier.

⁴⁶ Se exempelvis Brå (2014) s. 42, där en närmare granskning visade att det fanns två enskilda ärenden om våldtäkt åren 2010 och 2012 som drog upp andelen misstankar som fick en dom inom 28 dagar, och likaså ett ärende med utpressning som drog ner andelen inom denna brottskategori år 2011.

Figur 24. Andel (procent) bland misstankar mot 15–17-åringar där tiden mellan åtalsbeslutet och domen var 28 dagar eller kortare. 2 års uppföljningstid.⁴⁷

Tingsrättstider i landets 21 län

Vid tolkning av de länsspecifika resultaten är det viktigt att vara uppmärksam på att ett enskilda brottsärende som tagit särskilt lång tid att utreda kan få stor betydelse för handläggningstiden för det aktuella länet ett visst år, i synnerhet när det gäller mindre län där antalet misstankar är lågt.

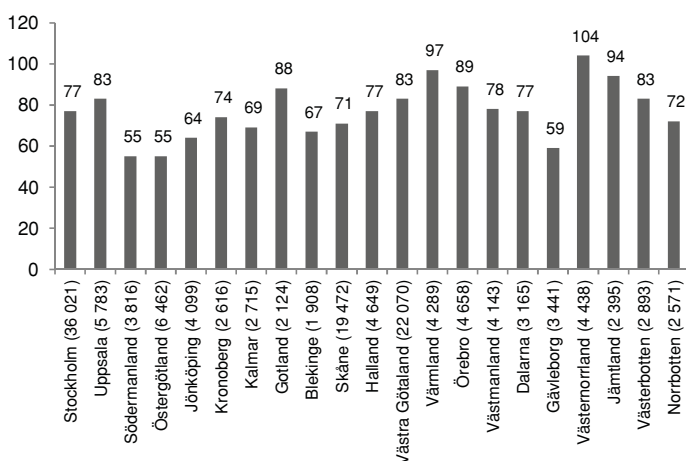
Tingsrättstider år 2014 per län

Samtliga brottsmisstankar

Gällande samtliga brottsmisstankar varierade tingsrättstiderna år 2014 mellan som kortast 55 dagar i Södermanlands respektive Östergötlands län, och som längst 104 dagar i Västernorrlands län.

I figur 25 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande tiden mellan beslut om åtal och dom år 2014. I tabell 25 i bilaga 4 presenteras tingsrättstiderna uppdelat på de 7 polisregionerna.

Figur 25. Tingsrättstider per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes. Samtliga brottsmisstankar.

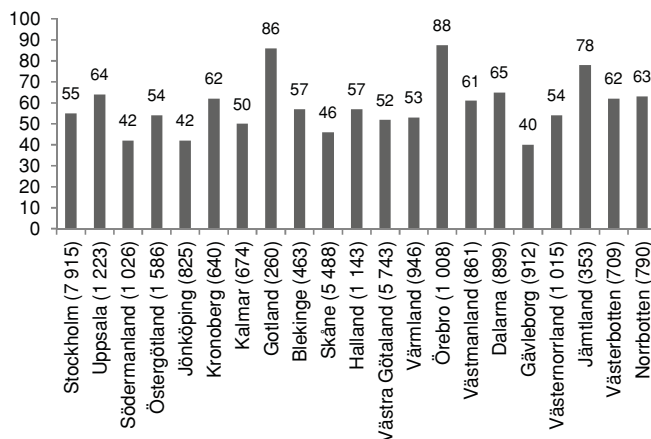

⁴⁷ Observera att två enskilda ärenden påverkar andelarna gällande våldtäkt, och drar upp andelarna åren 2010 och 2012. Ett enskilt ärende drar även ner andelen för utpressning år 2011. Se vidare i texten.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

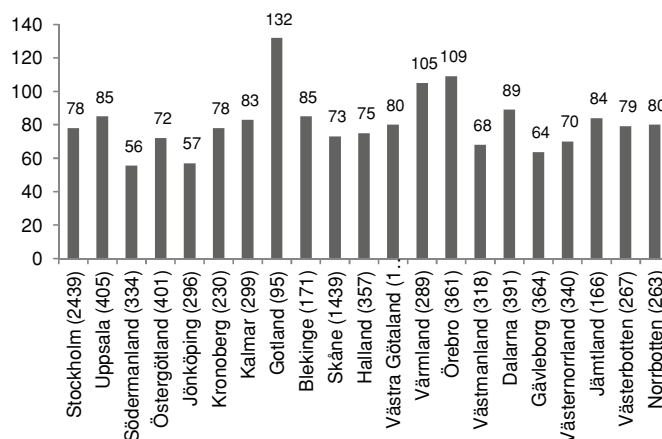
För de fem särskilt utvalda brottskategorierna varierade tingsrättstiderna år 2014 mellan som kortast 40 dagar i Gävleborgs län och som längst 88 dagar i Örebro län. I figur 26 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande tiden mellan beslut om åtal och dom år 2014 för de fem utvalda brotten sammantaget.

Figur 26. Tingsrättstider per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes. De fem särskilt utvalda brottskategorierna.

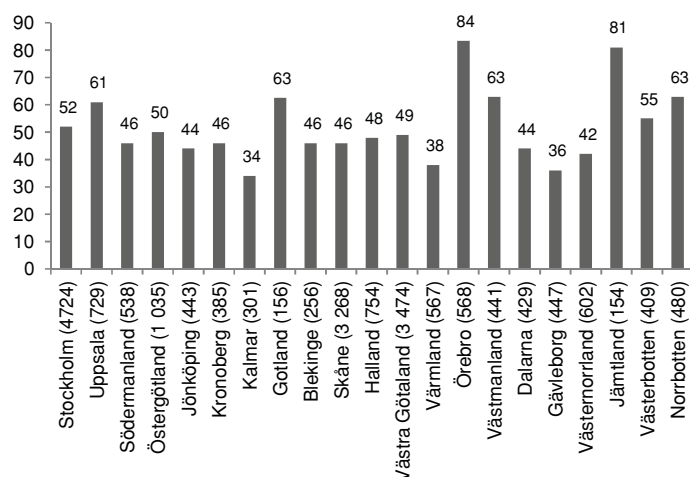

Vid misstankar om misshandel varierade tingsrättstiderna mellan som längst 132 dagar i Gotlands län och som kortast 56 dagar i Södermanlands län. Tingsrättstiderna för misstankar gällande stöldbrott varierade mellan som kortast 34 dagar i Kalmar län och som längst 84 dagar i Örebro län. Se figur 27 och 28.

Figur 27. Tingsrättstider avseende misstankar om misshandel per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Figur 28. Tingsrättstider avseende misstankar om stöld per län år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

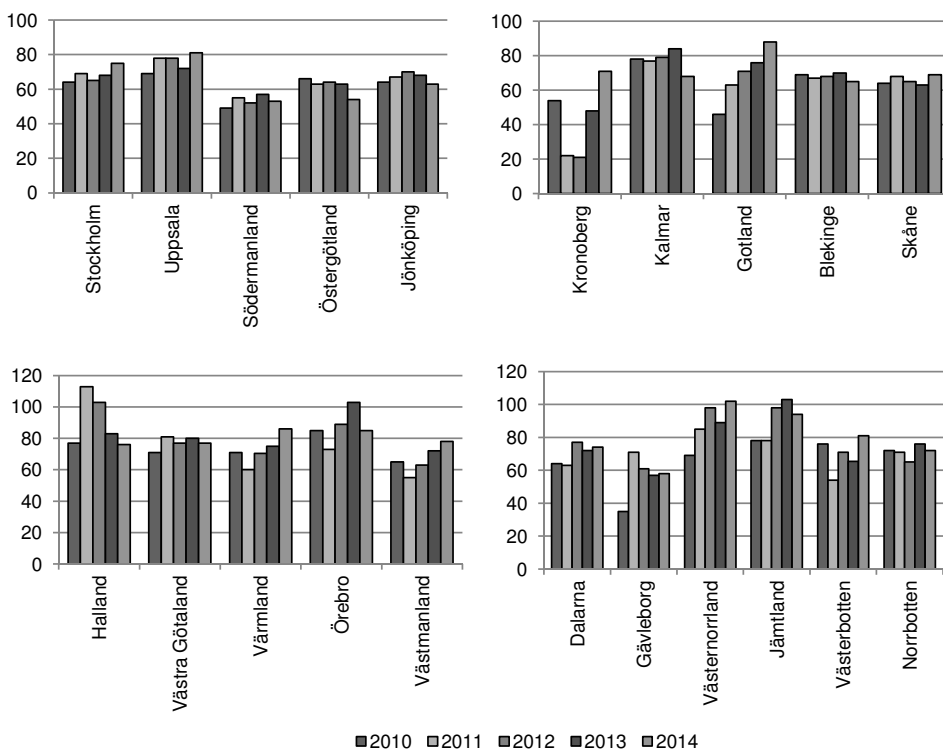

Tingsrättstidernas utveckling i länen 2010–2014

Samtliga brottsmisstankar

Tingsrättstidernas utveckling har varierat mellan landets olika län under perioden 2010–2014, och det går inte att urskilja någon gemensam trend. Sett till samtliga brottsmisstankar hade 5 län minskat sina tingsrättstider om man jämför år 2010 med år 2014 (med mellan -1 och -18 procent), och 14 län hade ökat sina tingsrättstider (mellan $+7$ och $+91$ procent), medan 2 län hade oförändrade tider. Sett till förändringen det senaste året hade 10 län minskat sina tingsrättstider med mellan -4 och -19 procent, och 11 län ökat sina tider med mellan $+2$ och $+48$ procent. Det är dock vanskligt att jämföra enskilda år då enskilda ärenden med särskilt många misstankar med antingen lång eller kort handläggningstid kan få stort genomslag på tingsrättstiderna ett visst år, särskilt i län med få ärenden. Exempelvis hade Gävleborg visserligen en ökning av tingsrättstiden på 66 procent mellan åren 2010 och 2014, men hade å andra sidan successivt minskat sina tider åren 2011–2013. Se figur 29. Mellan 2013 och 2014 var tiderna oförändrade. År 2010 hade länet en extremt kort tingsrättstid, varför detta år kanske inte är den bästa utgångspunkten för jämförelser över tid för just detta län. Vilket år som är den bästa jämförelsepunkten varierar för de olika länen. Utvecklingen för samtliga brottsmisstankar i länen visas i figur 29 (se även tabell 26 i bilaga 4). I tabell 27 i bilaga 4 visas tingsrättstidernas utveckling uppdelat på de 7 nya polisregionerna.

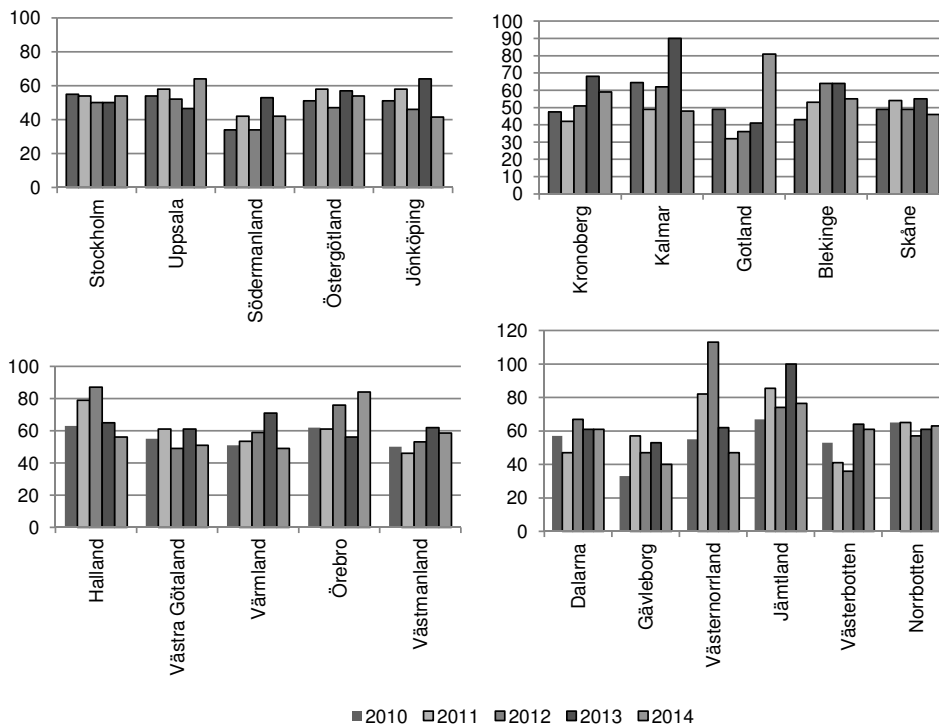
Figur 29. Tingsrättstider för samtliga brottsmisstankar per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Om man väljer ut endast de fem särskilt utvalda brottskategorierna hade 9 län minskat sina tingsrättstider år 2014 jämfört med år 2010 (mellan -2 och -26 procent), medan övriga 12 län hade ökat sina tingsrättstider (med

Figur 30. Tingsrättstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

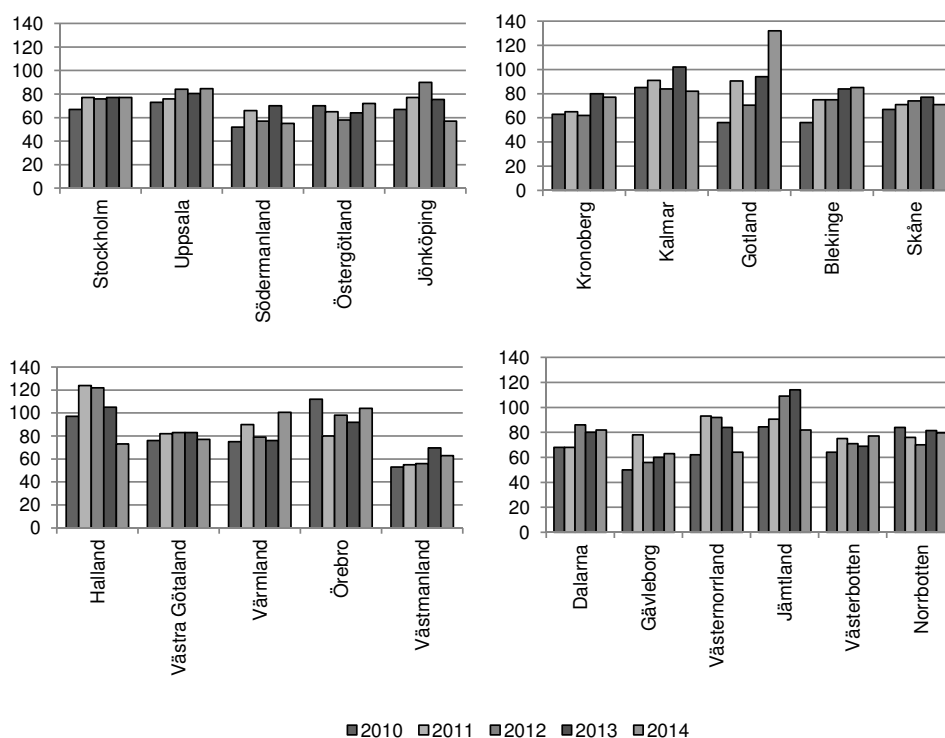
mellan +6 och +65 procent). Sett till förändringen det senaste året hade 15 län minskat sina tider (med mellan -5 och -47 procent), 5 län hade ökat sina tider (mellan +3 och +98 procent) och ett län hade oförändrad tid mellan åren 2013 och 2014. Utvecklingen av tingsrättstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna visas i figur 30 (se även tabell 28 i bilaga 4).

Misstankar om misshandel och stöld

Två av de fem utvalda brottskategorierna är möjliga att bryta ner för analys av utvecklingen på länsnivå: misshandel och stöld.

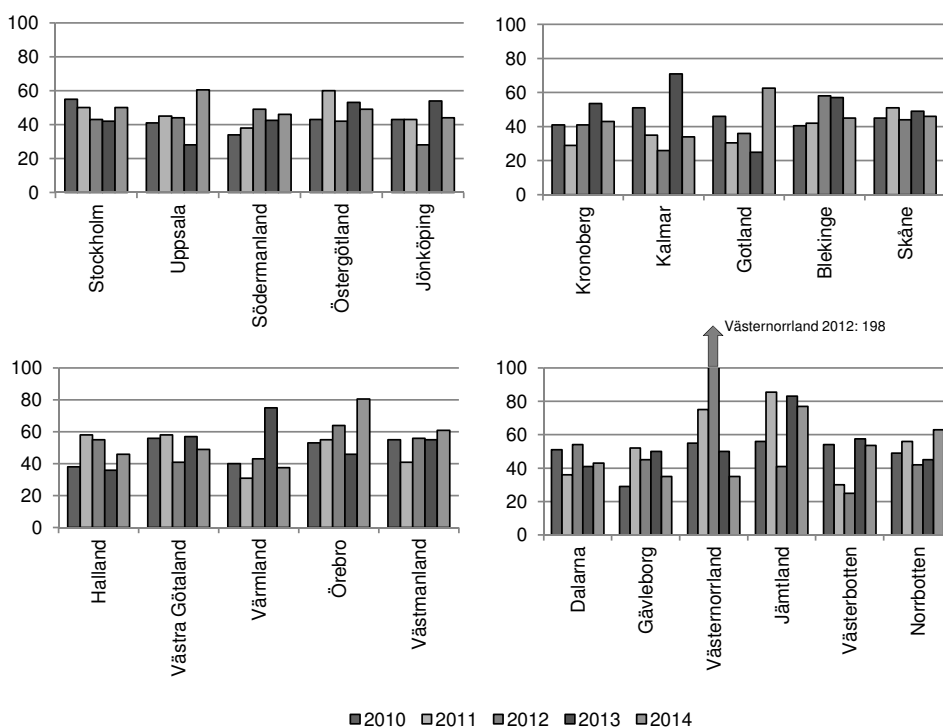
Sex län hade minskat sina tingsrättstider för misshandel mellan år 2010 och 2014 (mellan -3 och -25 procent). Övriga 15 län hade längre tingsrättstider år 2014 jämfört med år 2010 (med mellan +1 och +136 procent). Sett till förändringen det senaste året hade 11 län kortare tingsrättstider år 2014 än 2013 (-2 till -30 procent), ett län oförändrad tid och 9 län längre tingsrättstider än föregående år (+1 till +40 procent). Utvecklingen av tingsrättstiderna gällande misshandel visas i figur 31 (se även tabell 29 i bilaga 4).

Figur 31. Tingsrättstider avseende misshandel per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

När det gäller misstankar om stöld hade 7 län minskat sina tingsrättstider mellan åren 2010 och 2014 med mellan -1 och -36 procent. Övriga 14 län hade ökat sina tingsrättstider med mellan +2 och +52 procent. Sett till förändringen det senaste året hade 12 län minskat sina tingsrättstider med mellan -6 och -52 procent. Övriga 9 län hade ökat sina tider med mellan +5 och +150 procent. Utvecklingen av tingsrättstiderna för stöld på länsnivå visas i figur 32 (se även tabell 30 i bilaga 4).

Figur 32. Tingsrättstider avseende stöld per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.⁴⁸

Län med generellt korta respektive långa tingsrättstider

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för hela landet gällande tingsrättstiden för samtliga brottsmisstankar var som tidigare nämnts 76 dagar. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 65 och 74 dagar under åren 2010 till 2014. För att i någon mån redovisa om några län generellt sett haft långa respektive korta tingsrättstider under den studerade perioden, redovisas i tabell 10 de län som haft en utredningstid på under respektive över 70 dagar i mediantid minst fyra av de senaste fem åren.

Tabell 10. Län med tingsrättstider (median) gällande samtliga brottsmisstankar på under respektive över 70 dagar, perioden 2010–2014. 2 års uppföljningstid.

I minst fyra av de fem åren har tingsrättstiden varit <i>under</i> 70 dagar	I minst fyra av de fem åren har tingsrättstiden varit <i>över</i> 70 dagar
Stockholm	Uppsala
Södermanland	Kalmar
Östergötland	Halland
Jönköping	Västra Götaland
Kronoberg	Värmland
Blekinge	Örebro
Skåne	Västernorrland
Gävleborg	Jämtland
	Norrbotten

Liksom när det gäller utredningstiden avser detta dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan finnas såväl positiv

⁴⁸ Den långa tingsrättstiden i Västernorrlands län år 2012 beror till stor del på ett enskilt ärende med 290 misstankar om stöld i samma ärende. I Brå (2014) s. 43 konstateras att om dessa misstankar utesluts sjunker tingsrättstiden till samma nivå som år 2010 i detta län.

som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och generellt långa tider under perioden. Se vidare tabell 26 i bilaga 4.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för hela landet gällande tingsrättstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna var som tidigare nämnts 54 dagar. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 52 och 57 dagar under åren 2010 till 2014. I tabell 11 redovisas de län som haft en utredningstid på under respektive över 55 dagar i mediantid minst fyra av de fem senaste åren.

Tabell 11. Län med tingsrättstider (median) gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna på under respektive över 55 dagar, perioden 2010–2014. 2 års uppföljningstid.

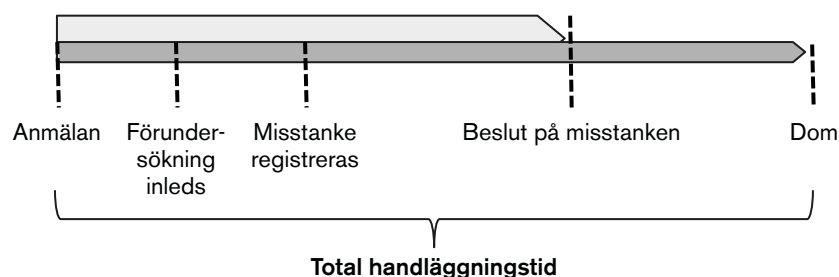
I minst fyra av de fem åren har tingsrättstiden varit <i>under</i> 55 dagar	I minst fyra av de fem åren har tingsrättstiden varit <i>över</i> 55 dagar
Stockholm	Halland
Södermanland	Örebro
Gotland	Dalarna
Skåne	Jämtland
	Norrbottnen

Det kan emellertid finnas såväl positiv som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och generellt långa tider under perioden, och detta avser därmed endast en sammanvägd bild. Se vidare tabell 28 i bilaga 4.

Totala handläggningstider 2010–2014

I det följande behandlas den totala handläggningstiden från det att brottsanmälan registreras fram till datum för meddelad tingsrättsdom. Se figur 33. I beräkningen av den totala handläggningstiden ingår bara de brottsmisstankar där åtal har väckts och som därmed kan följas hela vägen från anmälan till dom i tingsrätt. Detta är en mindre del av alla brottsmisstankar i datamaterialet, eftersom de misstankar som fått andra beslut – som åtalsunderlåtelse, strafföreläggande eller som skrivits av tidigare i processen – inte ingår i analysen.

Figur 33. Definition av den totala handläggningstiden.

Beskrivningen skiljer precis som i tidigare avsnitt på handläggningstidernas längd år 2014 och på utvecklingen över tid 2010–2014. När handläggningstidernas längd 2014 beskrivs utgår analysen från samtliga misstankar som fått en meddelad dom i tingsrätt under år 2014, vilket utgör 143 865 brottsmisstankar. För de fem särskilt utvalda brottskategorierna är antalet misstankar 34 500. Här används ingen uppföljningstid.⁴⁹

Vid redovisningen av handläggningstidernas förändring över tid under perioden 2010–2014 används en uppföljningstid för varje brottsmisstanke som innebär att det får ha gått maximalt 2 år från datumet då misstanken registrerades fram till domen. Det innebär att misstankar med mycket långa handläggningstider utesluts ur analysen, och vid redovisningen av utvecklingen över tid blir de tiderna i den fortsatta redovisningen något kortare än då samtliga misstankar från 2014 studeras. Det totala antalet brottsmisstankar som studeras för dessa år är detsamma som för tingsrättstiden, 762 887 misstankar, varav 202 533 misstankar rör de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

De totala handläggningstiderna för de misstankar som lett till en dom är inte normalfördelade. De flesta misstankar befinner sig i de kortare span-

⁴⁹ De kan dock inte ha registrerats före år 2008 då sådana misstankar inte ingår i materialet.

nen av tider, medan det är få misstankar som har väldigt långa handläggningstider. Antalet misstankar minskar med längden på tiderna, och det är endast ett fåtal misstankar som har en handläggningstid på omkring eller över 1 000 dagar. Se bilaga 5, tabell 51.

Totala handläggningstider år 2014

Samtliga brottsmisstankar

Mediantiden för de totala handläggningstiderna gällande samtliga brottsmisstankar var 203 dagar år 2014. De flesta misstankar befinner sig i de kortare spannen av tider, medan det är få misstankar som har väldigt långa handläggningstider.⁵⁰ 20 procent av alla misstankar hade en total handläggningstid på maximalt tre månader (0–90 dagar), och 45 procent av misstankarna hade gått till dom inom ett halvår. 76 procent av alla misstankar hade en tid mellan anmälan och dom på maximalt ett år, och 95 procent hade gått till dom inom 2 år från anmälan. Se tabell 12.

Tabell 12. Andel misstankar uppdelat på den totala handläggningstidens längd. År 2014, samtliga brottsmisstankar.

	Andel	Kumulativ andel
0–14 dagar	1	1
15–30 dagar	3	4
31–90 dagar	17	20
91–182 dagar	25	45
6 mån–1 år	31	76
>1–2 år	19	95
>2 år	5	100
Totalt	100	

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för den totala handläggningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna var 160 dagar år 2014. Av dessa misstankar hade 1 procent en total handläggningstid på 0–14 dagar⁵¹ och 7 procent på 0–30 dagar. 31 procent av misstankarna hade avslutats genom dom inom tre månader från anmälan (90 dagar), 56 procent inom ett halvår (182 dagar), 83 procent inom 1 år (365 dagar) och 93 procent inom 1,5 år (547 dagar). Det är därmed en dubbelt så stor andel inom dessa brottskategorier som fått domen meddelad inom en månad än om man ser till samtliga brottsmisstankar.

Tabell 13. Andel av de fem särskilt utvalda brottskategorierna som hade en total handläggningstid kortare än ett visst antal dagar år 2014. Utan uppföljningstid.

Total handläggningstid	Andel (%)
0–14 dagar	1
0–30 dagar	7
0–90 dagar	31
0–182 dagar	56
0–365 dagar	83
0–547 dagar	93

⁵⁰ Fördelningen av de totala handläggningstiderna visas i bilaga 5.

⁵¹ Det finns ett litet antal fall i materialet som hade en total handläggningstid på mellan 0 och 7 dagar (mindre än 1 procent). Åtminstone en del av dessa torde vara felregistreringar, då det i de flesta fall kan ses som orimligt med en så kort tid mellan anmälan och dom.

Den totala handläggningstiden skiljer sig dock mellan de utvalda brottskategorier i uppdraget. Bland dem hade misstankar om misshandel den längsta totala handläggningstiden med 210 dagar i mediantid, medan våldtäkt hade den kortaste totala handläggningstiden på 88 dagar i mediantid.

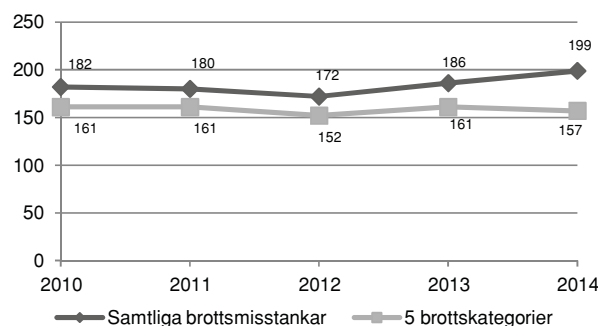
Tabell 14. Total handläggningstid per brottskategori år 2014, median i antal dagar. Utan uppföljningstid.

	Total handläggningstid	Antal misstankar
Misshandel	210	11 023
Våldtäkt	88	1 270
Stöld	143	20 180
Rån	98	1 620
Utpressning	143	407
Övriga brott	218	109 348

De totala handläggningstidernas utveckling 2010–2014⁵²

De totala handläggningstiderna ökade mellan 2010 och 2014 för samtliga brottsmisstankar sammantaget, medan tiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna var oförändrade under perioden. Tiderna såväl för samtliga brottskategorier som för de fem utvalda brottskategorierna var oförändrade mellan 2010 och 2011. 2012 minskade tiderna och 2013 ökade tiderna. Se figur 34. De två senaste årens ökning är dock större om man ser till samtliga brottsmisstankar (en ökning med 27 dagar sedan 2012 och med 17 dagar sedan 2010) än för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, där mediantiden i princip var en återgång till nivån de första åren i perioden (ökning med 5 dagar sedan 2012 och minskning med 4 dagar sedan 2010).

Figur 34. Total handläggningstid uppdelat på samtliga brottsmisstankar (n = 762 887) och de fem särskilt utvalda brottskategorierna (n = 202 533). Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

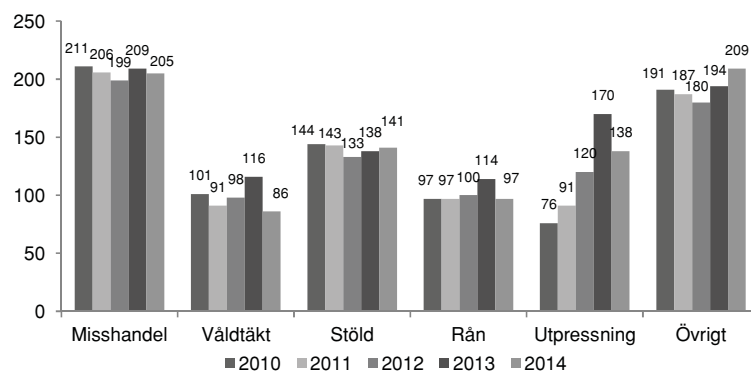

Utvecklingen ser dock lite olika ut för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, se figur 35. Mellan 2010 och 2014 varierade de totala handläggningstiderna för misshandel mellan 199 och 211 dagar. Vid misstankar om våldtäkt har mediantiderna varierat mellan 86 och 116 dagar. Detta är en brottskategori med mycket färre misstankar än exempelvis misshandel, och enskilda ärenden kan få större genomslag på medianen.

⁵² Observera att då de totala handläggningstidernas utveckling beskrivs, är mediantiderna något kortare än då endast år 2014 beskrivs ovan. Detta eftersom en uppföljningstid på 2 år används för att möjliggöra jämförelser över tid (se Metod och material).

Inte heller för rån och stöld går det att tala om någon specifik riktning på utvecklingen. Däremot tycks de totala handläggningstiderna för utpressning ha ökat under perioden. Medianen för den totala handläggningstiden har ökat från 76 dagar år 2010 till 170 dagar år 2013, för att sedan minska till 138 dagar år 2014.⁵³

Figur 35. Totala handläggningstider för de fem utvalda brottskategorierna åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Då beskrivningen baserar sig på så få år är det vanskligt att uttala sig om ifall utvecklingen för flera av brottstyperna visar på en trend eller snarare utgör variationer kring ett stabilt medianvärde. För brottskategorier med färre antal misstankar, som våldtäkt och utpressning, får också enskilda ärenden vissa år (med exempelvis många misstankar med extra långa utredningstider) större genomslag för mediantiderna än för brottstyper med många misstankar, som misshandel och stöld. Eventuella trender bör därmed tolkas med försiktighet, och förändringar i ett litet antal dagar mellan åren bör inte tolkas som någon trend över huvud taget. Gällande misstankar om utpressning kan man dock se en ökning av mediantiderna under den studerade perioden.

Totala handläggningstider för ungdomar

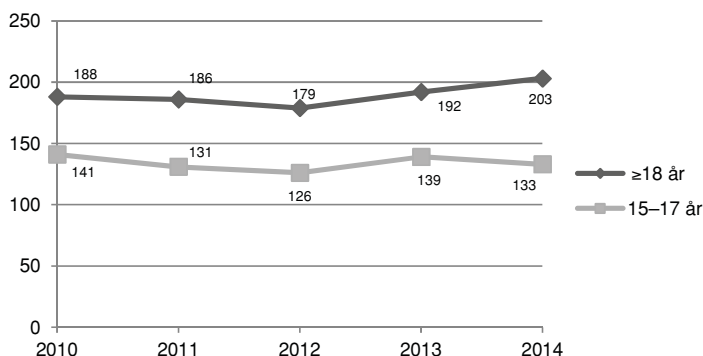
Samtliga brottsmisstankar

Den totala handläggningstiden är längre för personer som är 18 år eller äldre än för ungdomar 15–17 år. För vuxna varierar mediantiderna 2010–2014 mellan 179 och 203 dagar, och för ungdomar mellan 126 och 141 dagar. Kortast total handläggningstid var det för både unga och vuxna år 2012. Vuxna hade den längsta totala handläggningstiden år 2014, och för ungdomar var de längsta tiderna år 2010. Se figur 36.

De totala handläggningstiderna avseende samtliga brottsmisstankar har därmed ökat under perioden för personer över 18 år. Tiderna för ungdomar har varit oförändrad under perioden. Andelen ungdomar är 8 procent av samtliga misstankar.

⁵³ Utredningstidens utveckling i Skåne län som var extremt lång år 2013 påverkar inte den totala handläggningstiden för hela landet. Detta beror på att misstankarna med långa utredningstider i hög utsträckning fått ett annat beslut än åtal och därmed inte ingår i beräkningen av den totala handläggningstiden. Det kan också vara så att dom i de ärendena inte hunnit falla under 2013, och att de av den anledningen utesluts ur analysen av de totala handläggningstiderna.

Figur 36. Total handläggningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år (n = 57 549) och vuxna 18 år eller äldre (n = 705 338) 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar.

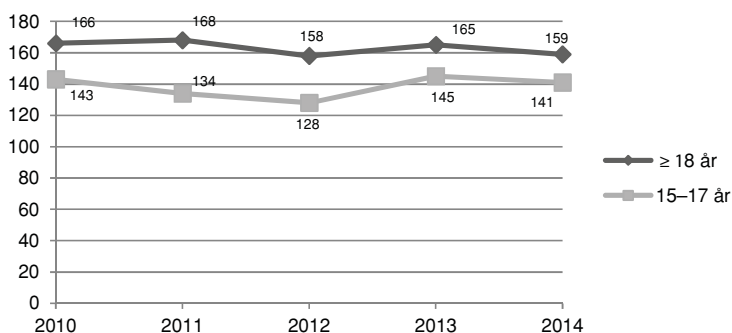

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Då man ser till de i uppdraget särskilt utvalda fem brottskategorierna ser det övergripande mönstret likadant ut som för samtliga brottsmisstankar. Skillnaden i mediantid mellan unga och vuxna minskar dock jämfört med samtliga brottsmisstankar, genom att de totala handläggningstiderna för vuxna är påtagligt kortare för de fem särskilt utvalda brottskategorierna än när man ser till samtliga brottsmisstankar sammantaget. För samtliga brottsmisstankar låg tiderna, som tidigare visats, mellan 179 och 203 dagar för vuxna, medan de för de fem särskilt utvalda brottskategorierna varierar mellan 158 och 168 dagar. För ungdomar är nivån ungefär densamma då samtliga brottsmisstankar jämförs med de fem särskilt utvalda brottskategorierna. Se figur 36 och 37.

De totala handläggningstiderna gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna är dock liksom vid samtliga brottsmisstankar längre för vuxna än för ungdomar, och den kortaste mediantiden var år 2012. Tiderna för ungdomar och vuxna var relativt oförändrade under tidsperioden. Se figur 37. Andelen ungdomar bland misstankar om de fem särskilt utvalda brottskategorierna är 13 procent.

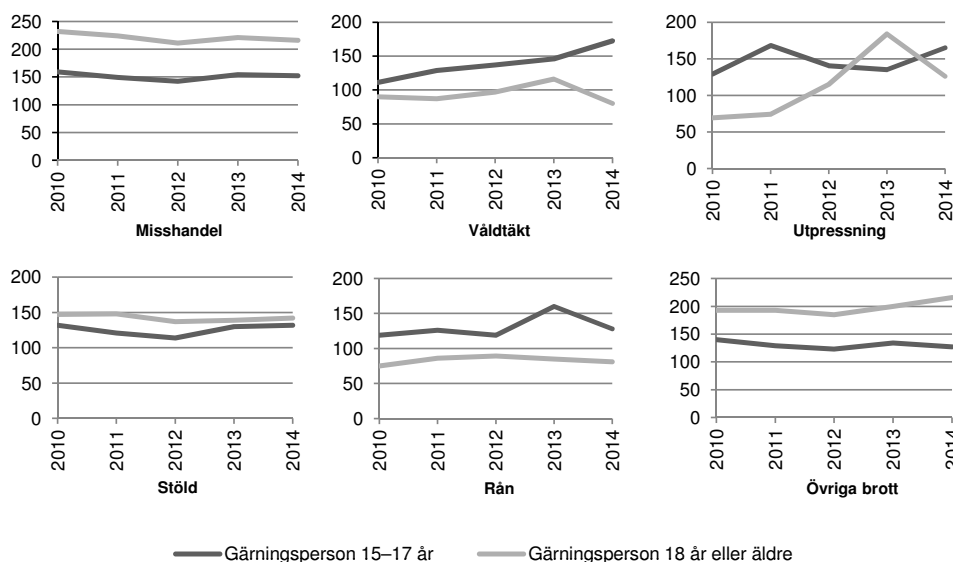
Figur 37. Total handläggningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år (n= 25 857) och vuxna 18 år eller äldre (n = 176 667) 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid. De fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Då materialet delas upp på de fem brottskategorierna ser bilden lite olika ut vad gäller skillnaden i handläggningstid mellan unga och vuxna. Vuxna har längre total handläggningstid vid misstankar om misshandel och stöld, men kortare än ungdomar gällande våldtäkt och rån. Vid utpress-

ning finns det inga tydliga skillnader mellan ungdomar och vuxna. Se figur 38. Andelen ungdomar var vid misstankar om misshandel 15 procent, vid våldtäkt 12 procent, vid stöld 10 procent, vid rån 30 procent och vid utpressning 16 procent. Andelen ungdomar är alltså väsentligt högre vid misstankar om rån än när det gäller övriga brottskategorier i uppdraget.

Figur 38. Total handläggningstid för de fem särskilt utvalda brottskategorierna, uppdelat på personer 15–17 år respektive ≥ 18 år, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Det är därmed de stora brottskategorierna misshandel och stöld som slår igenom på totalsiffrorna för handläggningstiderna där vuxna, som redovisats ovan, har längre total handläggningstid. Förhållandet att ungdomar har kortare totala handläggningstider är i huvudsak en effekt av att deras tider är kortare än vuxnas under tingsrättstiden, det vill säga tiden mellan åtalsbeslutet och domen. Som tidigare konstaterats är ungdomars tider längre än vuxnas i utredningsfasen i rättskedjan.

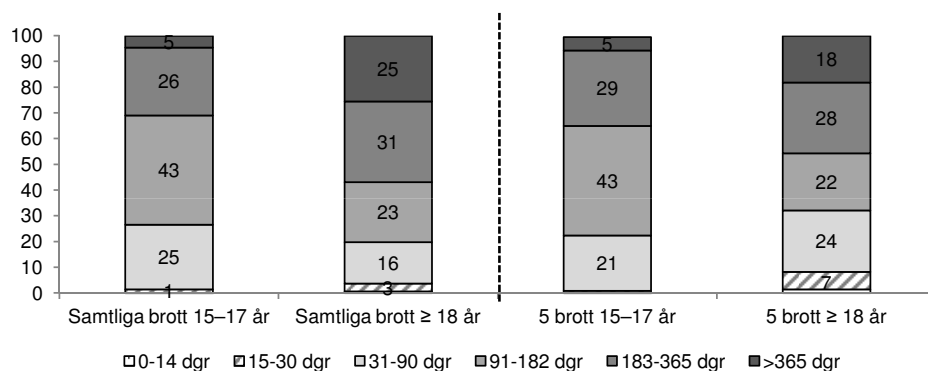
Andel med viss total handläggningstid

Som tidigare nämnts kring utredningstiden, är en effekt som de särskilda skyndsambetskraven i ungdomsärenden skulle kunna ha (vid sidan av att handläggningstiderna generellt sett skulle kunna tänkas vara kortare för ungdomar, vilket de dock inte visat sig vara) att handläggningstiderna för ungdomar blir mer koncentrerade till de kortare spannen än vuxnas tider. Med andra ord att det skulle vara en mindre spridning i ungdomars handläggningstider.

Sett till de totala handläggningstiderna år 2014 tycks ungdomars totala handläggningstider i högre grad koncentrerade till de "medellånga" tiderna än vuxnas tider. År 2014 (utan uppföljningstid) var det bland samtliga brottsmisstankar en större andel bland de vuxna (56 procent) än bland ungdomar (31 procent) som hade en total handläggningstid på mer än ett halvår. Den största andelen bland ungdomarna, 43 procent, hade en total handläggningstid på mellan tre månader och ett halvår. Motsvarande andel hos vuxna var 23 procent. Det är dock också en större andel bland de vuxna, 4 procent, som hade kort total handläggningstid på upp till en månad. Motsvarande andel hos ungdomar är 1 procent.

Ser man till endast de fem särskilt utvalda brottskategorierna har fördelningen ett liknande mönster. Det är dock en ännu större skillnad vad gäller de riktigt korta handläggningstiderna, där 8 procent av de vuxna hade tider på maximalt en månad, medan endast 1 procent bland ungdomarna hade så kort total handläggningstid. Se figur 39.

Figur 39. Andel med en viss total handläggningstid uppdelat på ungdomar 15–17 år och vuxna 18 år eller äldre år 2014. Utan uppföljningstid. Samtliga brottsmisstankar respektive de fem särskilt utvalda brottskategorierna.

Totala handläggningstider i landets 21 län

I det följande redovisas de totala handläggningstiderna uppdelat på Sveriges 21 län. Separata analyser görs också för brottstyperna misshandel och stöld på länsnivå. Det är de två kategorierna bland de aktuella brottstyperna som är tillräckligt stora för att möjliggöra en nedbrytning per län.

När man tolkar de länsspecifika resultaten bör man vara uppmärksam på att ett enstaka brottsärende som tagit särskilt lång tid att utreda kan få stor betydelse för resultatet för det aktuella länet, i synnerhet när det gäller mindre län där antalet misstankar är lågt och där extremvärden därmed kan få ett större inflytande över resultatet det aktuella året.

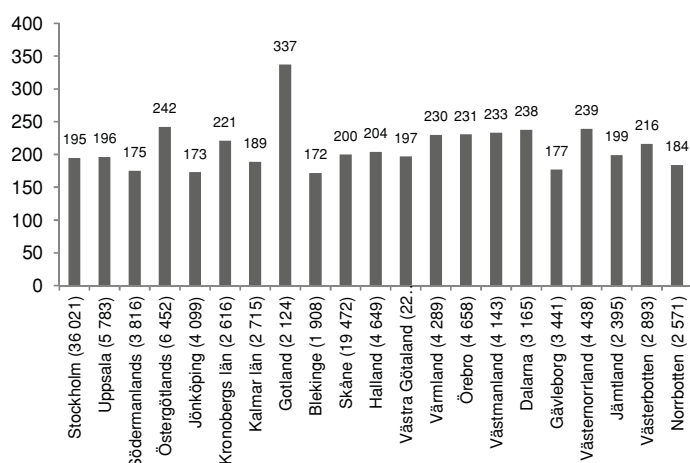
Gällande de totala handläggningstiderna för 2014 används ingen uppföljningstid. Däremot används liksom i de föregående avsnitten en uppföljningstid på 2 år då förändringen i handläggningstiderna 2010–2014 redovisas.

Totala handläggningstider år 2014 per län

Samtliga brottsmisstankar

De totala handläggningstiderna varierar mellan landets 21 län. Kortast mediantid år 2014 hade Blekinge län med 172 dagar. Längst total handläggningstid hade Gotlands län med en median på 337 dagar. I figur 40 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande den totala handläggningstiden för samtliga brottsmisstankar som gick till dom år 2014. I tabell 31 i bilaga 4 presenteras de totala handläggningstiderna uppdelat på de 7 polisregionerna.

Figur 40. Total handläggningstid för samtliga brottsmisstankar per län år 2014. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

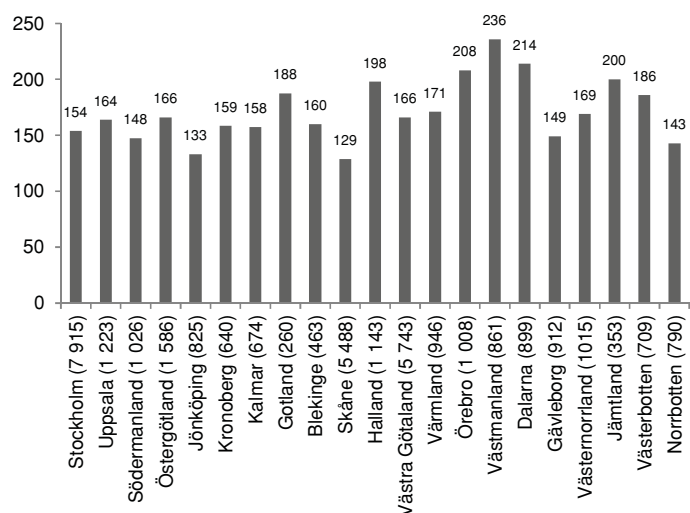

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna hade Skåne län den kortaste totala handläggningstiden på 129 dagar, och Västmanlands län den längsta på 236 dagar i mediantid. Som visades i figur 40 hade Gotland höga mediantider för samtliga misstankar, men det gäller inte för de fem utvalda brottskategorierna. Gotlands mediantider för samtliga misstankar drivs alltså av höga mediantider inom kategorin övriga brott.

I figur 41 presenteras samtliga mediantider för landets 21 län gällande den totala handläggningstiden år 2014 för de fem särskilt utvalda brottskategorierna. Med ett par undantag är det generella mönstret att respektive län har en kortare total handläggningstid för de fem särskilt utvalda brottskategorierna än då samtliga brottsmisstankar studeras.

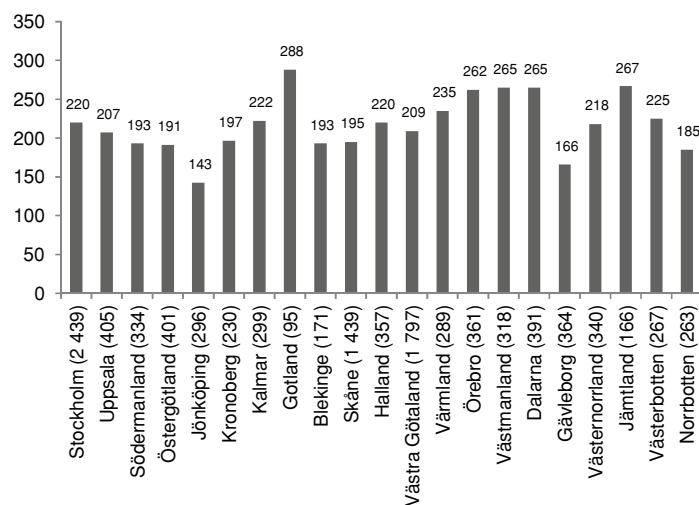
Figur 41. Total handläggningstid för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län år 2014. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

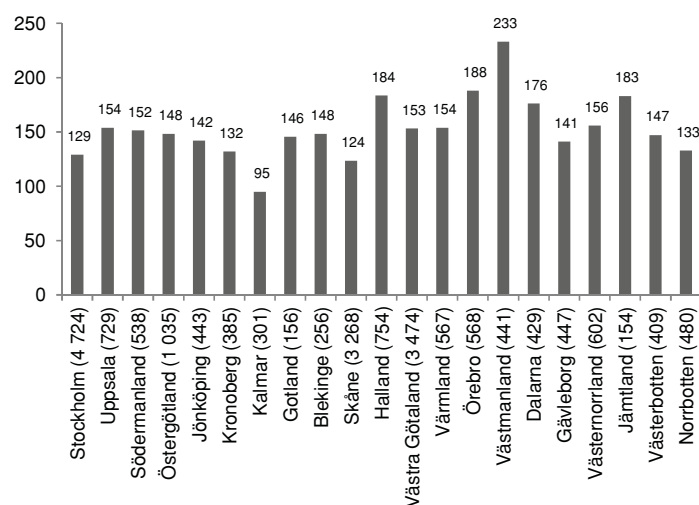
Den totala handläggningstiden för misstankar gällande misshandel varierade år 2014 mellan som kortast 143 dagar i Jönköpings län och som längst 288 dagar i Gotlands län. Gällande stöld varierade tiderna mellan

95 dagar i Kalmar län och 233 dagar i Västmanlands län. Se figurerna 42 och 43.

Figur 42. Total handläggningstid avseende misstankar om misshandel per län år 2014. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

Figur 43. Total handläggningstid avseende misstankar om stöld per län år 2014. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid. Antal misstankar inom parentes.

De totala handläggningstidernas utveckling i länen 2010–2014

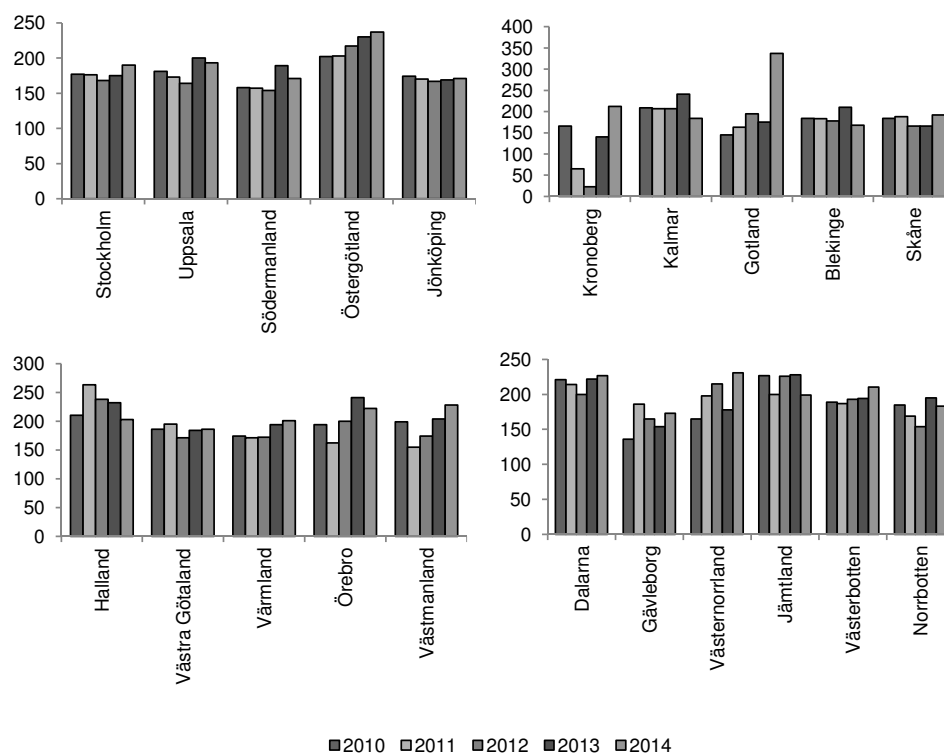
Samtliga brottsmisstankar

De totala handläggningstidernas utveckling har varierat mellan landets olika län under perioden 2010–2014. Det går inte att urskilja någon gemensam trend. Mediantiderna varierar inom respektive län de olika åren, och det finns exempel på län där tiderna successivt går ned, län där tiderna successivt går upp och län där tiderna varierar åt olika håll de olika åren.

Sex län hade minskat sina totala handläggningstider om man jämför år 2014 med år 2010 (med mellan -1 och -12 procent). Ett län hade oförändrad mediantid mellan dessa år, och övriga 14 län hade ökat sina totala handläggningstider (med mellan $+3$ och $+132$ procent). Sett till skillnaden det senaste året hade 8 län minskat sina totala handläggningstider med mellan -4 och -24 procent, och övriga 13 län hade ökade totala hand-

läggningstider på mellan +1 och +93 procent. Det är dock vanskligt att jämföra enskilda år då enskilda ärenden med särskilt många misstankar med antingen lång eller kort handläggningstid kan få stort genomslag på handläggningstiderna ett visst år, särskilt i län med få ärenden. Beroende på vilka år som jämförs kan utvecklingen se mycket olika ut. Vilket år som är den bästa jämförelsepunkten varierar dock för de olika länen. Utvecklingen för samtliga brottsmisstankar i länen visas i figur 44 (se även tabell 32 i bilaga 4). I tabell 33 i bilaga 4 visas de totala handläggningstidernas utveckling uppdelat på de 7 nya polisregionerna.

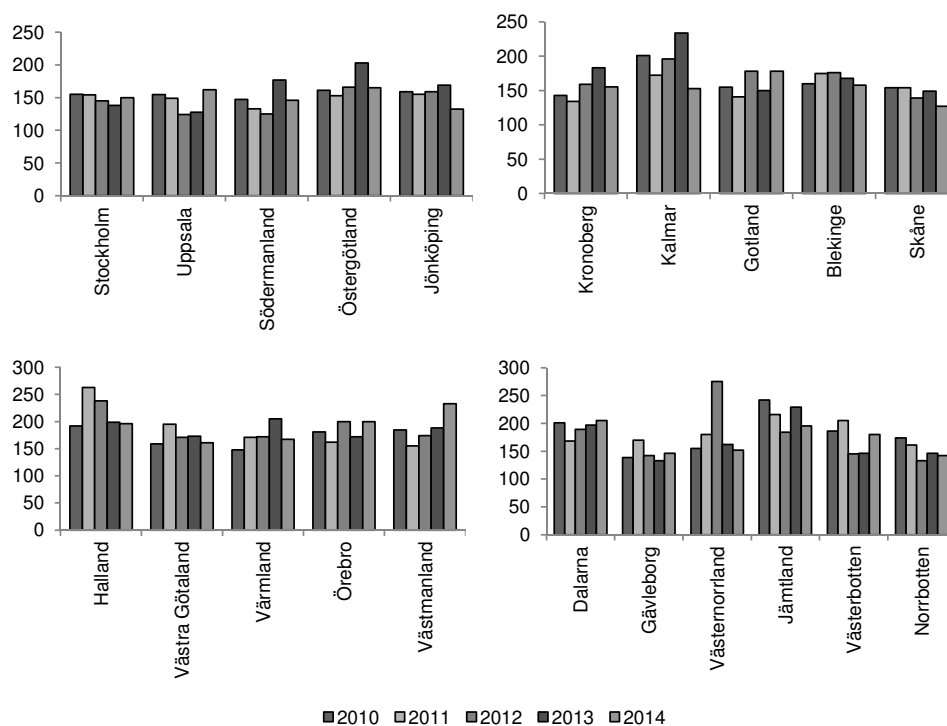
Figur 44. Total handläggningstid för samtliga brottsmisstankar per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

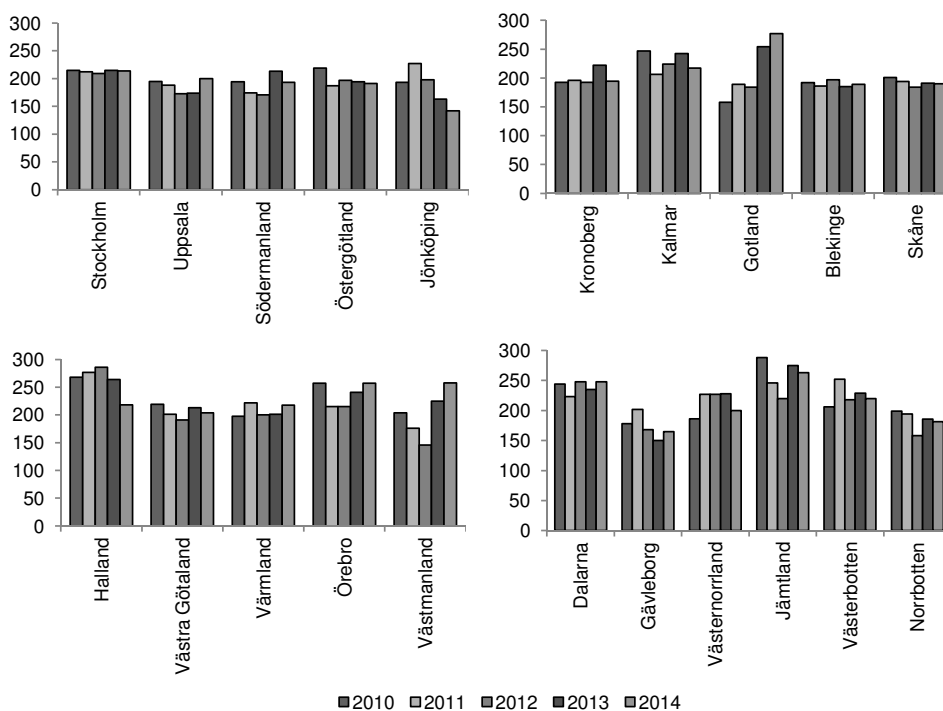
Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna hade hälften av länen, 10 stycken, minskat sina totala handläggningstider år 2014 jämfört med år 2010 (mellan -1 och -24 procent). Övriga 11 län hade ökat sina mediantider med mellan +1 och +26 procent. Sett till skillnaden det senaste året var det 13 län som minskat sina totala handläggningstider (med mellan -2 och -35 procent) medan övriga 8 län ökat handläggningstiderna med mellan +4 och +27 procent mellan åren 2013 och 2014. Utvecklingen av de totala handläggningstiderna för de fem särskilt utvalda brottskategorierna visas i figur 45 (se även tabell 34 i bilaga 4).

Figur 45. Total handläggningstid för de fem särskilt utvalda brottskategorierna per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Gällande misstankar om misshandel hade över hälften av länen, 12 stycken, minskat den totala handläggningstiden mellan åren 2010 och 2014 (mellan -1 och -26 procent). 8 län hade ökat den totala handläggningstiden med mellan +1 och +75 procent, och ett län hade oförändrad handläggningstid. Sett till förändringen det senaste året hade 13 län minskat de totala handläggningstiderna med mellan -1 och -17 procent, medan övriga

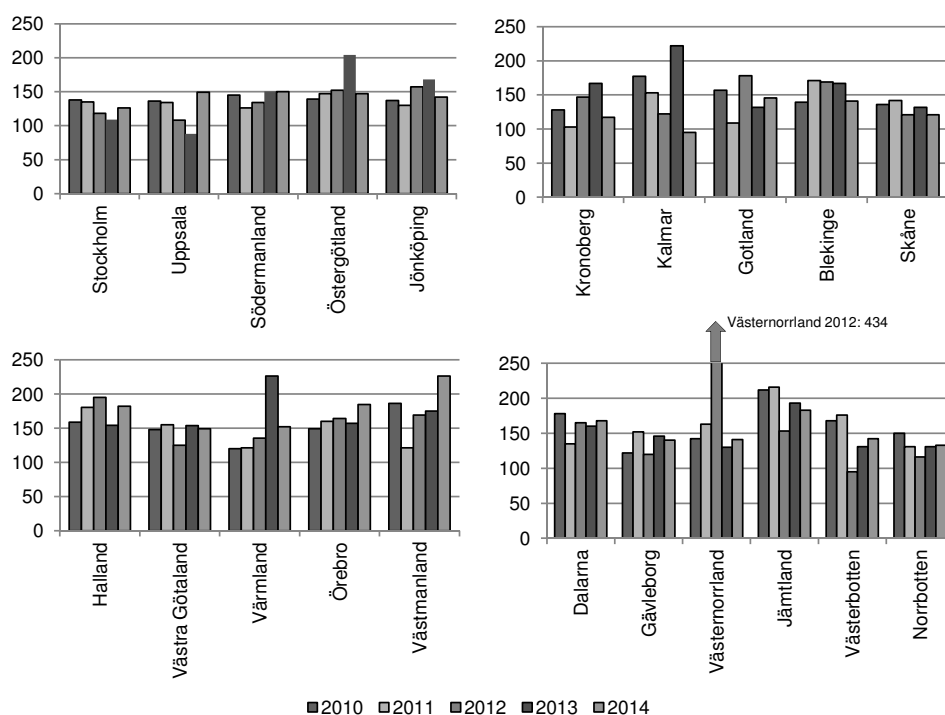
Figur 46. Total handläggningstid för misstankar om misshandel per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

8 hade en längre total handläggningstid 2014 än åren innan (mellan +2 och +15 procent). Utvecklingen av de totala handläggningstiderna för misshandel för respektive län visas i figur 46 (se även tabell 35 i bilaga 4).

När det handlar om misstankar om stöld, hade hälften, 10 län, minskat sina totala handläggningstider år 2014 jämfört med år 2010, med mellan -1 och -46 procent. Övriga 11 län hade ökade mediantider på mellan +1 och +27 procent. Gällande det senaste året hade 11 län kortare mediantid för den totala handläggningstiden år 2014 än året innan (mellan -1 och -57 procent, medan 10 län hade längre total handläggningstid 2014 än året innan (+2 till +69 procent längre mediantider). Utvecklingen av de totala handläggningstiderna för misstankar om stöld för respektive län visas i figur 47 (se även tabell 36 i bilaga 4).

Figur 47. Total handläggningstid för misstankar om stöld per län åren 2010–2014, median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.⁵⁴

Län med generellt korta respektive generellt långa totala handläggningstider

Samtliga brottsmisstankar

Medianen för den totala handläggningstiden för hela landet var som tidigare nämnts 203 dagar år 2014. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 172 och 199 dagar i mediantid under åren 2010–2014. För att studera vilka län som generellt sett kan sägas ha korta respektive långa totala handläggningstider redovisas i tabell 15 dels de län som vid minst fyra av de fem åren haft en total handläggningstid på under 186 dagar i mediantid, dels de län som vid minst fyra av de fem åren haft en total handläggningstid på över 186 dagar i mediantid.

⁵⁴ Den långa totala handläggningstiden i Västernorrlands län år 2012 beror till stor del på ett enskilt ärende med 290 misstankar om stöld i samma ärende. I Brå (2014) kunde konstateras att om dessa misstankar utesluts sjunker den totala handläggningstiden till en nivå något högre än år 2011.

Tabell 15. Län med en total handläggningstid (median) på under respektive över 186 dagar åren 2010–2014.

I minst fyra av de fem åren har den totala handläggningstiden varit <i>under</i> 186 dagar	I minst fyra av de fem åren har den totala handläggningstiden varit <i>över</i> 186 dagar
Stockholm	Östergötland
Södermanland	Kalmar
Jönköping	Halland
Kronoberg	Örebro
Blekinge	Dalarna
Gävleborg	Jämtland
Norrbottn	Västerbotten

Liksom när det gäller både utredningstiden och tingsrättstiden avser detta dock endast en sammanvägd bild av nivån i olika län under perioden. Det kan finnas såväl positiv som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och generellt långa tider under perioden. Se vidare tabell 32 i bilaga 4.

De fem särskilt utvalda brottskategorierna

Medianen för hela landet gällande den totala handläggningstiden för de fem särskilt utvalda brottskategorierna var som tidigare nämnts 160 dagar. Över tid, med uppföljningstid, har medianen för hela landet varierat mellan 152 och 161 dagar under åren 2010 till 2014. I tabell 16 redovisas de län som haft en utredningstid på under respektive över 157 dagar i mediantid under minst fyra av de fem senaste åren.

Tabell 16. Län med en total handläggningstid (median) på under respektive över 157 dagar åren 2010–2014.

I minst fyra av de fem åren har den totala handläggningstiden varit <i>under</i> 157 dagar	I minst fyra av de fem åren har den totala handläggningstiden varit <i>över</i> 157 dagar
Stockholm	Östergötland
Uppsala	Kalmar
Södermanland	Blekinge
Skåne	Halland
Gävleborg	Västra Götaland
	Värmland
	Örebro
	Dalarna
	Jämtland

Även här kan det emellertid finnas såväl positiv som negativ utveckling hos länen med både generellt korta och generellt långa tider under perioden, och detta avser därmed endast en sammanvägd bild. Se vidare tabell 34 i bilaga 4.

Referenser

- Bring, T. & Diesen, C. (2009). *Förundersökning*. Fjärde upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik AB.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2002). *Vad händer med unga lagöverträdare? Om överlämnande till vård inom socialtjänsten*. Rapport 2002:19. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2011). *Handläggningstider i rättskedjan. Resultat för några centrala brott*. Rapport 2011:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2012a). *Rättsväsendets hantering av ungdomsärenden. Handläggningstid och personupplärning*. Rapport 2012:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2012b). *Brottsutvecklingen i Sverige 2008–2011*. Rapport 2012:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2012c). *Rättsväsendets uppföljningssystem (RUS)*. Version: 1.0. Datum: 2012-09-14. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2013). *Handläggningstider i rättskedjan: Utvecklingen sedan 2008*. Rapport 2013:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2014). *Handläggningstider i rättskedjan 2009–2012*. Rapport 2014:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2015). *Handläggningstider i rättskedjan 2009–2013: Samtliga brottsmisstankar och fem särskilt utvalda brott 2009–2013*. Rapport 2015:11. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Ds 2013:30 *Skyndsambetskrav och tidsfrister i ärenden med unga misstänkta och unga målsägande*. Regeringskansliet: Justitiedepartementet.
- Justitieombudsmannen (JO). *Inspektion vid Västmanlands tingsrätt den 20–23 februari 2006*. Beslutsdatum: 2006-04-04. Diarienummer: 776-2006.
- Proposition 1994/95:12. *Handläggning av ungdomsmål*.
- Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Brottsförebyggande rådet.
- Riksdagens revisorer (2002). *Polisens avskrivningar av brott*. Rapport 2002/03:19. Stockholm: Riksdagens revisorer.
- Riksrevisionen, RiR (2009). *Hanteringen av unga lagöverträdare – en utdragen process*. RiR 2009:12. Stockholm: Riksrevisionen.

Riksrevisionen, RiR (2010). *Inställda huvudförhandlingar i brottmål*. RiR 2010:7. Stockholm: Riksrevisionen.

Rädda barnen (2012). *Brott mot vuxna går före. Polis och åklagares handläggningstider vid misstänkt barnmisshandel 2011*. Stockholm: Rädda barnen.

Åklagarmyndigheten (2010). *Åklagarprövningen av slutdelgivna polisledda förundersökningar*. Riksåklagarens riktlinjer. RåR 2010:1. Stockholm: Åklagarmyndigheten.

Bilaga 1. Skillnader i metod och material mot tidigare rapporter

Det finns vissa skillnader i redovisningen av handläggningstiderna mellan de olika rapporterna som baserats på RUS-databasen (Brå 2011, Brå 2012a, Brå 2013, Brå 2014, Brå 2015 samt föreliggande rapport). Mediantiderna i rapportens olika delar kan alltså skilja sig något från de tider som redovisats i tidigare rapporter. Att mediantiderna inte är helt jämförbara mellan rapporterna har flera orsaker, vilka tas upp nedan.

De senare rapporterna innehåller uppföljningstid, vilket gör att man kan följa utvecklingen över tid

En betydande skillnad är att de senare rapporterna (Brå 2014, Brå 2015, samt föreliggande rapport) sätter begränsningar i hur länge man följer en misstanke. För utredningstiderna handlar det om att tider längre än 365 dagar mellan registrerad misstanke och beslut på misstanke utesluts ur analyserna. Tiderna längre än 730 dagar mellan registrerad misstanke och tingsrättsdom utesluts ur analyser om total handläggningstid och tingsrättstid. Dessa filter gör att man kan följa utvecklingen över tid på ett korrekt sätt, men att man exkluderar den lilla del av tiderna som har riktigt långa handläggningstider. De första rapporterna överskattade minskningstakten, medan de senaste rapporterna är mer korrekta vad gäller handläggningstidernas förändring över tid.

Levande databas

RUS-databasen är en så kallad levande databas där uppgifter löpande korrigeras. Uttaget från databasen görs ett visst datum, och skulle uttaget göras vid en annan tidpunkt kan enskilda uppgifter ha ändrats och korrigerats. Det innebär att uttagen från databasen inte är identiska mellan olika år. Det är en av anledningarna till att de exakta nivåerna för olika län eller år kan påverkas.

Färre misstankar med tingsrättsdom

Som nämns i kapitlet *Metod och material* innehåller årets datauttag 762 887 misstankar med tingsrättsdom. Motsvarande siffra i förra årets rapport, som inte innehöll uppgifter om 2014, var 675 612 stycken (se Brå 2015 s. 21). I tabell 17 jämförs antalet misstankar med tingsrättsdom (med uppföljningstid om 730 dagar) mellan föreliggande rapport och föregående års rapport. Som tabellen visar är det genomgående så att årets datauttag innehåller färre misstankar för respektive år som ingår i uttaget, än uttaget från databasen som gjordes året innan.

Tabell 17. Antalet misstankar med tingsrättsdom i årets rapport och i föregående års rapport.

	2010	2011	2012	2013	2014	Totalt 2010–2014
Föregående års rapport	178 186	183 484	167 967	145 975	N/A	675 612
Årets rapport	164 301	169 380	153 117	136 859	139 230	762 887
Skillnad	-13 885	-14 104	-14 850	-9 116	N/A	-51 955
Skillnad (%)	-8 %	-8 %	-9 %	-6 %	N/A	-8 %

Datamaterialet är förvisso rörligt mellan rapporterna, och en viss skillnad mellan rapporterna är naturligt (se ”levande databas” ovan). Skillnaden i antalet misstankar med tingsrättsbeslut i de två datauttagen är dock ganska stor och anledningarna till det är okända. Detta kan eventuellt påverka analyserna av tingsrättstider och totala handläggningstider.

Värt att notera är att antalet misstankar som ingår i utredningstiderna är förhållandevis konstant mellan rapporterna – utredningstiderna bör alltså inte påverkats av att årets rapport innehåller färre misstankar med tingsrättsdom.

Bortfall i brottskategorier

Datauttagen till rapporterna om handläggningstid har innehållit fel avseende brottskodningen av vissa misstankar. Vissa misstankar registreras nämligen hos Åklagarmyndigheten men kan inte kopplas till anmälan hos polisen. Det kan till exempel handla om att det är Åklagarmyndigheten som registrerar både anmälan och misstanken. I datauttaget, som rapporten baseras på, kodades dessa misstankar med ”arbetskoderna” XXXX – som inte är en riktig brottskod. Problemet upptäcktes när datamaterialet bearbetades och brottskoder kodades till brottskategorier.

För att lösa detta har en *annan* brottskodsvariabel använts för dessa feldefinierade misstankar. De misstankar som inte påverkas av denna problematik har kodats på samma sätt som föregående år. Detta har gjort att antalet misstankar i övrigtkategorin har ökat – tidigare ingick de inte i någon brottskategori men inkluderades i de totala tiderna.

Detta gör att vissa analyser med få misstankar möjligtvis kan ha påverkats – men det påverkar inte de grövre analyserna (de med många misstankar).

Vilka misstankebeslut som väljs

För att förbättra kvaliteten på uttaget⁵⁵ gjordes till föregående års rapport förändringar i hur själva uttaget av uppgifter från databasen görs. Handläggningstiderna påverkas av hur man väljer att definiera vad som är ett ”beslut på misstanken”. Varje registrerad misstanke kan nämligen under utredningstidens gång kopplas till många olika misstankebeslut, men många av dessa är administrativa beslut och inte slutgiltiga beslut om till exempel nedläggning, åtal, åtalsunderlåtelse etc. För att bestämma vilka beslut på en enskild misstanke som ska tas med i datauttaget från RUS-databasen ges olika beslut i kedjan olika vikter. De beslut som har högst vikt tas med. Är det två beslut i samma viktningskategori tas det beslut som är senast i tid. Viktningen är gjord enligt följande: 6 = Åtal, 5 = Strafföreläggande, 4 = Åtalsunderlåtelse, 3 = Ej lagfört, 2 = Övrigt, 1 = Nedlagt, 0 = Ej beslut. Förändringarna har dock inte påverkat resultaten i årets rapport

⁵⁵ Viktningen ändrades också inför 2014 års rapport (se Brå 2014, bilaga 1).

utan har bara (liten) betydelse vid jämförelser mellan föregående rapport (Brå 2015) och tidigare rapporter.

Rättningar av domslut har tillkommit i RUS-databasen

Från och med år 2014 förs samtliga rättningar av domslutsinformation in i RUS-databasen, vilket tidigare inte varit fallet. Information från Åklagarmyndigheten levereras in till RUS-databasen, och i denna leverans inkluderas förutom information kopplad till den egna verksamheten, även domslutsinformation. Under 2013 upptäckte Brå att rättningar av domslutsinformation hittills inte förts över till RUS-databasen, något som korrigerats under 2014. I årets datauttag har alltså fler domar för respektive år kommit med. Att antalet misstankar och mediantider skiljer sig åt mot tidigare rapporter hänger sannolikt även till viss del samman med detta, även om effekten bedöms vara liten då det rör sig om ett i sammanhanget litet antal domar.

Årets datauttag innehåller färre misstankar med negativa tingsrättstider

I föregående års rapport (Brå 2015) identifierades 5 487 misstankar med negativa tingsrättstider. I årets rapport identifierades enbart 1 359 misstankar med negativa tingsrättstider. De negativa tiderna var inte jämnt fördelade mellan åren utan koncentrerade till åren 2008–2012. Antalet misstankar med negativa tider varierade mellan 133 och 348 stycken under tidsperioden 2008–2012. Antalet misstankar med negativa tider var få under 2013 och 2014 (74 respektive 66 stycken).

Som nämnts tidigare inkluderar RUS-databasen/datauttaget tingsrätternas rättade statistik från och med 2014. Om rättningarna skulle förklara det minskade antalet negativa tider skulle vi ha sett det i föregående rapport, inte i föreliggande rapport. Det finns alltså en osäkerhet kring varför årets rapport innehåller färre negativa tingsrättstider. Dock är antalet negativa tider så pass få att det inte kan påverka tingsrättstiderna eller de totala handläggningstiderna. Möjligen kan analyser som grundar sig på få misstankar påverkats.

Ändrade definitioner

Det finns också skillnader i hur materialet årsindelas och hur icke relevanta ärenden rensas bort, förändringar i brottskoder och i åldersberäkning mellan de olika tidigare rapporterna. Definitionsförändringar kan dock inte förklara skillnader mellan föreliggande rapport och den föregående, då dessa förändringar legat fast de senaste tre åren. I Brå 2013, bilaga 2, redogjordes för skillnader mellan den och tidigare rapporter. I Brå 2014, bilaga 1, samt Brå 2015, bilaga 1, redogjordes för de förändringar som skett i den rapporten i förhållande till de tidigare respektive rapporterna.

Bilaga 2. Exkludering av misstankar med ologiskt tidsflöde

De flesta misstankar i datamaterialet följer ett visst flöde genom rätts-systemet men det finns en del avvikelser, vilket kan bero såväl på direkta felkodningar som på myndigheternas sätt att registrera uppgifter. Det finns ärenden i RUS som inte följer en förväntad kronologi, till exempel att datum för anmälan om brottet ligger senare i tid än datum då förundersökning inletts. En viss förändring av den ”typiska kronologin” är i vissa fall rimlig, men en alltför lång tidsperiod i ”fel ordning” kan vara en indikation på att ett datum har felregistrerats i polisens eller i åklagarnas ärendehanteringssystem. Analysen av handläggningstider i denna rapport baseras därför endast på misstankar som följer den förväntade kronologin, och ärenden med ologiska tidsflöden (s.k. sekvensfel) har tagits bort.

Sammanlagt har 274 424 misstankar (7,0 procent av datamaterialet) exkluderats på grund av ologiska tidsflöden. För de fem särskilt utvalda brottskategorierna uppgår rensningen av sekvensfel till 19 895 misstankar, 1,9 procent, av misstankarna i dessa brottskategorier.

Rensningar på transaktionsnivå

Lagringslogiken i RUS innebär att en brottspost från RAR alltid måste läsas in före en brottsmisstanke, vilket kräver att dessa registrerats i kronologisk ordning. Den faktiska registreringen på myndigheterna sker emellertid inte alltid på detta sätt, och det förekommer att en brottsmisstanke registreras i Cåbra innan det anmälda brottet registrerats i RAR, och ibland sker ingen registrering alls av brottet. Om polisen inte hinner registrera brottet innan det laddas över till RUS kommer brottsmisstanken från Cåbra och kravet på kronologi i ordningen att innebära att brottet inte läses in i databasen. Om eller när brottet väl registreras i RAR läses det in i RUS, men då saknas brottsmisstanken. Dessa så kallade ”sekvensfel” leder till ett visst bortfall på transaktionsnivå (cirka 1–2 procent) i RUS-databasen (Brå 2012c).

Rensningar i de olika faserna i rättskedjan

Tid från anmälan till det att förundersökning inleds

Tiden från det att anmälan skrivs in hos polisen till att förundersökning inleds är vanligen kort, och ofta sker åtgärderna samma dag. I en obetydlig andel ärenden kan dock den ovan nämnda ordningen kastas om i registreringen, vilket ibland är fullt rimligt. Exempelvis kan förundersökningen inledas direkt på plats när brottet upptäcks, och polisen skriver in anmälan först dagen efter (i synnerhet om brottet sker sent på kvällen).

Därför har misstankar där inskrivningen av anmälan ägde rum dagen efter förundersökningens start tagits med i analysen, men om längre tid förflutit betraktas det som en felkodning och exkluderas ur analysen.

Totalt har 164 694 misstankar exkluderats i denna fas då de hade en tid som var mindre än -1 dag. 161 345 misstankar som hade en tid på just -1 dag har inkluderats i analysen och tiden för dessa har satts till 0 dagar.⁵⁶

Tiden från det att förundersökning inleds till att en misstanke registreras

Det finns misstankar där datumet då misstanken registrerades ligger före förundersökningens start. Förklaringen kan vara att det enbart är en behörig överordnad som kan inleda en förundersökning, medan en polis direkt på brottsplatsen kan göra bedömningen att någon är skäligen misstänkt.⁵⁷ I undantagsfall kan det dröja innan datumet för förundersökningens start registreras av en överordnad, dock sällan mer än en vecka. Dessa fall kommer att ingå i beräkningarna av handläggningstiderna. Om den omvända ordningen har sträckt sig över en längre period, betraktas dessa misstankar som sekvensfel och utesluts därmed från analysen gällande handläggningstider.

Totalt sett har 85 429 misstankar exkluderats i denna fas då de hade en tid som var mindre än -7 dagar. 510 774 misstankar som hade en tid på mellan -1 och -7 dagar har inkluderats i analysen, och tiden för dessa har satts till 0 dagar.⁵⁸

Tiden från det att misstanke registreras till att beslut på misstanken fattas

För en mindre del misstankar ligger datumet för beslut på brottsmisstanken före det datum då misstanken registrerades. Eftersom en sådan tidsordning inte alls förefaller rimlig har samtliga misstankar som uppvisar en sådan kronologi i denna fas exkluderats ur analysen. Det gäller 25 589 misstankar totalt sett.⁵⁹

Tiden från beslut på misstanken till datum då tingsrättsdom meddelas

För 1 359 misstankar ligger datumet för meddelad tingsrättsdom tidigare än själva åtalsbeslutet, vilket bedöms bero på felregistreringar. Samtliga dessa misstankar utesluts ur analysen.⁶⁰

⁵⁶ Gällande endast de fem särskilt utvalda brottskategorierna har 4 762 misstankar exkluderats då de hade en tid som var mindre än -1 dag. 14 359 misstankar som hade en tid på just -1 dag har inkluderats i analysen, och tiden för dessa har satts till 0 dagar.

⁵⁷ Det finns olika uppfattningar om hur gällande rätt ska tolkas. Förundersökning ska inledas genom ett formligt beslut av någon som är behörig att inleda den aktuella förundersökningen. Det finns dock uppfattningar om att förundersökning kan inledas av annan än behörig och utan att ett formligt beslut härom fattas. JO och Polisrättsutredningen har uttalat att användande av vissa tvångsmedel innebär att en förundersökning ska anses vara inledd. Enligt dessa ska därmed användandet av tvång innefatta ett formlost beslut att inleda förundersökning (Bring & Diesen 2009).

⁵⁸ Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna har 12 186 misstankar exkluderats i denna fas då de hade en tid som var mindre än -7 dagar. 103 837 misstankar som hade en tid på mellan -1 och -7 dagar har inkluderats i analysen, och tiden för dessa har satts till 0 dagar.

⁵⁹ För de fem särskilt utvalda brottstyperna gäller det 2 581 misstankar.

⁶⁰ Gällande de fem särskilt utvalda brottskategorierna handlar det om 416 misstankar som utesluts.

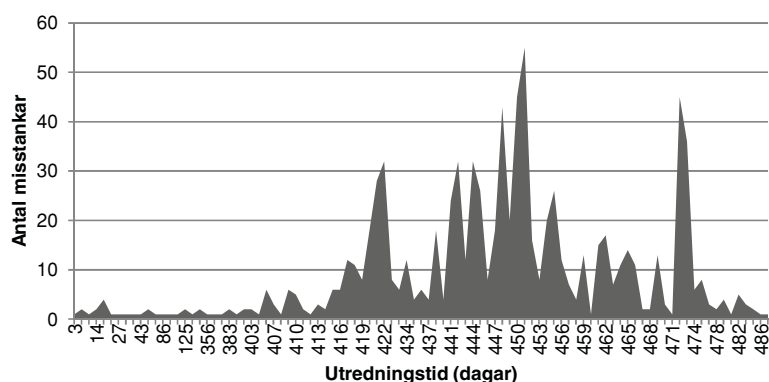
Bilaga 3. Särskilt om brottskategorin utpressning

Handläggningstiderna för utpressning ökade under 2013, vilket även framkom i förra årets rapport. Årets rapport visar att handläggningstiderna gällande utpressning ligger kvar på en hög nivå. Sett över tid (med uppföljningstid om 1 år), har medianen för utredningstiden varierat mellan 53 och 73 dagar för åren 2009–2012. Mediantiden för 2013 och 2014 var 227 respektive 348 dagar. Det totala antalet misstankar för hela landet gällande utpressning ökade kraftigt år 2013, från 1 892 misstankar år 2012 till 3 955 misstankar år 2013. Antalet misstankar under 2014 var 4 219 stycken.

I förra årets rapport framkom det att denna långa utredningstid beror på speciella omständigheter i en enskild polismyndighet, nämligen i Skåne län. Det är emellertid så att 59 procent av alla registrerade misstankar för utpressning år 2013 hör till Skåne län, 2 316 misstankar. Under 2014 stod Skåne län för 1 567 misstankar (37 procent av alla misstankar). I årets rapport framkommer att även Blekinge hade långa utredningstider gällande utpressning. Blekinge län har haft ganska få misstankar om utpressning mellan 2009 och 2013 (mellan 11 och 37 stycken). Under 2014 var antalet utpressningsmisstankar 791 stycken, vilket motsvarar 19 procent av alla misstankar i riket. Skåne och Blekinge tillsammans stod alltså för 56 procent av alla misstankar om utpressning under 2014.

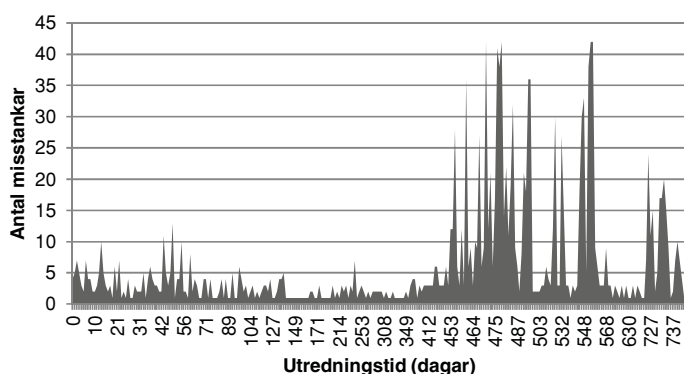
Fördelningen av utredningstiden för misstankar om utpressning år 2014 följer därmed inte det förväntade mönstret (att de flesta misstankar har en kort utredningstid och att det blir färre misstankar ju längre utredningstid det handlar om). I figur 48 visas fördelningen för Blekinges del för misstankar om utpressning år 2014 (jfr med figur över fördelning för

Figur 48. Utredningstiden för misstankar om utpressning i Blekinge län år 2014. N = 884. Utan uppföljningstid.

utredningstiden generellt, se avsnitt Utredningstider 2009–2014). I figur 49 visas motsvarande figur för Skåne län.

Figur 49. Utredningstiden för misstankar om utpressning i Skåne län år 2014. N = 1 690. Utan uppföljningstid.

Om Skåne län räknas bort ur analysen av utredningstider för utpressning, sjunker mediantiden för övriga landet till 65 dagar år 2014 (med 1 års uppföljningstid), vilket är i samma nivå som åren 2009–2011 (se tabell 18). Detta visar på problemet med små brottskategorier, där enskilda stora ärenden med många misstankar i enskilda län kan få stort utslag på resultatet ett enskilt år.

Tabell 18. Utredningstiden för misstankar om utpressning i riket exklusive Skåne län och Blekinge län. 1 års uppföljningstid.

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal misstankar	1 247	1 379	1 504	1 542	1 604	1 861
Utredningstid (dagar)	63	55	51	72	52	65

Bilaga 4. Tabeller

Utredningstider

Tabell 19. Utredningstider år 2014 uppdelat på 7 polisregioner, samtliga brottsmisstankar. Mediantid i antal dagar. Utan uppföljningstid.

	Utredningstid	Antal misstankar
Polisregion Stockholm	55	132 042
Polisregion Öst	65	51 850
Polisregion Syd	71	94 708
Polisregion Väst	61	83 014
Polisregion Bergslagen	68	40 182
Polisregion Mitt	70	48 754
Polisregion Nord	63	40 428

Tabell 20. Utredningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på landets 21 län åren 2009–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	74	62	59	58	57	51	-31 %	-11 %	118 737–124 321
Uppsala	64	65	49	49	61	55	-14 %	-10 %	16 263–17 796
Södermanland	90	70	59	63	64	56	-37 %	-12 %	14 131–15 840
Östergötland	75	82	75	76	73	67	-11 %	-8 %	18 010–20 034
Jönköping	61	72	57	55	45	54	-11 %	20 %	10 785–14 110
Kronoberg	69	72	43	42	67	77	12 %	15 %	6 345–13 761
Kalmar	96	74	65	72	76	57	-41 %	-25 %	8 997–11 495
Gotland	67	92	49	71	66	58	-13 %	-12 %	2 498–3 928
Blekinge	58	65	66	63	69	68	17 %	-1 %	6 038–6 910
Skåne	57	61	63	58	62	59	4 %	-5 %	61 037–64 048
Halland	70	76	72	76	65	60	-14 %	-8 %	10 841–12 771
Västra Götaland	66	65	63	59	58	55	-17 %	-5 %	58 057–65 767
Värmland	59	57	58	59	70	57	-3 %	-19 %	12 265–13 374
Örebro	68	55	57	62	65	59	-13 %	-9 %	14 986–16 791
Västmanland	66	74	58	63	68	78	18 %	15 %	11 723–15 996
Dalarna	85	92	74	68	77	72	-15 %	-6 %	10 462–12 635
Gävleborg	53	43	71	56	54	55	4 %	2 %	11 097–15 969
Västernorrland	52	54	61	64	63	52	0 %	-17 %	11 668–12 887
Jämtland	95	86,5	84	77	74	57	-40 %	-23 %	5 191–6959
Västerbotten	72	67	73	60	65	53	-26 %	-18 %	9 943–11 275
Norrbottnen	62	57	62	61	61	64	3 %	5 %	8 826–10 943

Tabell 21. Utredningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på 7 polisregioner åren 2009–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2013 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

Polisregion		2009	2010	2011	2012	2013	2014	Förändring 2009–2014	Förändring 2013–2014
Stockholm	Antal misstankar	126 128	128 227	124 963	121 538	124 699	125 879		
	Median	74	63	59	58	57	51	-31 %	-11 %
Öst	Antal misstankar	46 425	47 430	47 359	46 158	46 532	49 001		
	Median	75	75	64	66	60	59	-21 %	-2 %
Syd	Antal misstankar	86 866	88 000	89 532	90 209	87 061	86 910		
	Median	62	63	60	53	65	60	-3 %	-8 %
Väst	Antal misstankar	70 102	76 953	72 923	69 720	71 968	78 797		
	Median	67	67	64	62	59	56	-16 %	-5 %
Bergslagen	Antal misstankar	40 269	41 360	42 297	39 037	39 639	37 985		
	Median	70	64	62	63	70	62	-11 %	-11 %
Mitt	Antal misstankar	44 704	48 451	47 117	40 729	39 931	45 611		
	Median	61	61	57	55	61	62	2 %	2 %
Nord	Antal misstankar	39 533	39 975	40 939	37 355	37 392	38 125		
	Median	66	62	67	64	64	56	-15 %	-13 %

Tabell 22. Utredningstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna uppdelat på landets 21 län åren 2009–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	63	54	53	53	47	42	33 %	-11 %	32 374–37 067
Uppsala	69	65	50	47	43	48	30 %	12 %	4 141–4825
Södermanland	80	66	54	58	57	54	33 %	-5 %	3 980–5 118
Östergötland	57	64	64	65	58	54	5 %	-7 %	5 400–6 454
Jönköping	60	65	57	54	40	42	30 %	5 %	3 209–4 026
Kronoberg	67	70	68	65	63	68	-2 %	8 %	1 902–2 334
Kalmar	90	68	62	72	75	47	48 %	-37 %	2 549–3 289
Gotland	59	58	38	65	74	61	-3 %	-18 %	803–982
Blekinge	62	62	60	68	55	108	-76 %	96 %	1 718–2 405
Skåne	54	55	56	56	60	50	7 %	-17 %	17 467–19 779
Halland	81	76	76	83	62	64	21 %	3 %	3 009–3544
Västra Götaland	59	58	57	59	52	54	8 %	4 %	15 583–20 190
Värmland	59	52	60	62	67	49	17 %	-27 %	3266–3 668
Örebro	74	54	59	65	60	53	28 %	-12 %	3 968–4 765
Västmanland	70	72	55	66	74	84	-20 %	14 %	3 180–4780
Dalarna	90	84	65	72	73	65	28 %	-11 %	3 119–3940
Gävleborg	50	52	52	57	49	43	14 %	-12 %	3 202–4347
Västernorrland	56	53	60	77	62	47	16 %	-24 %	2 963–3 710
Jämtland	85	74	90	77	71	64	25 %	-10 %	1 300–1860
Västerbotten	68	65	76	56	60	53	22 %	-12 %	2 886–3624
Norrbottnen	57	52	55	58	56	57	0 %	2 %	2 627–3 751

Tabell 23. Utredningstider för misstankar om misshandel uppdelat på landets 21 län åren 2009–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	82	73	62	60	56	47	-43 %	-16 %	13 653–16 012
Uppsala	84	79	58	52	45	44	-48 %	-2 %	1 778–2 396
Södermanland	89	71	60	72	59	62	-30 %	5 %	1 921–2 297
Östergötland	84	75	69	70	58	55	-35 %	-5 %	2 146–2 727
Jönköping	89	88	69	55	40	39	-56 %	-3 %	1 481–1 839
Kronoberg	82	87	83	79	65	71	-13 %	10 %	813–903
Kalmar	101	77	66	76	70	51	-50 %	-27 %	1300–1 598
Gotland	63	62	57	70	72	83	32 %	15 %	320–511
Blekinge	62	72	60	71	53	51	-18 %	-4 %	728–871
Skåne	74	70	67	61	46	46	-38 %	0 %	7 091–8 344
Halland	113	85	88	91	78	69	-39 %	-12 %	1 270–1 468
Västra Götaland	90	83	72	68	55	58	-36 %	5 %	6 227–8 369
Värmland	82	73	73	68	77	58	-29 %	-25 %	1 383–1600
Örebro	86	66	65	64	61	56	-35 %	-8 %	1 865–2 048
Västmanland	82	87	63	64	81	90	10 %	11 %	1 472–2 091
Dalarna	108	107	86	83	82	72	-33 %	-12 %	1 569–1 901
Gävleborg	68	70	57	65	54	50	-26 %	-7 %	1 654–2 029
Västernorrland	75	74	78	71	65	55	-27 %	-15 %	1 544–1 768
Jämtland	107	101	92	106	75	87	-19 %	15 %	659–894
Västerbotten	96	86	101	81	76	62	-35 %	-18 %	1 341–1 569
Norrbottn	63	67	60	59	47	56	-11 %	19 %	1 309–1 613

Tabell 24. Utredningstider för misstankar om stöld uppdelat på landets 21 län åren 2009–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2009 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 1 års uppföljningstid.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	52	40	42	45	35	35	-33 %	0 %	14 607–20 447
Uppsala	59	56	43	44	39	52	-12 %	33 %	2 028–2 284
Södermanland	73	62	50	51	57	51	-30 %	-11 %	1 595–2 383
Östergötland	50	56	56	59	59	49	-2 %	-17 %	2 838–3 398
Jönköping	42	49	47	50	44	44	6 %	0 %	1 324–2 165
Kronoberg	56	52	56	53	62	62	11 %	0 %	927–1 395
Kalmar	81	59	62	69	91	40	-51 %	-56 %	940–1 611
Gotland	58	57	28	66	76	47	-19 %	-38 %	405–502
Blekinge	62	57	65	68	58	54	-13 %	-7 %	699–1133
Skåne	42	45	47	47	46	42	0 %	-9 %	8 363–11 130
Halland	62	68	67	73	52	60	-3 %	15 %	1 555–1 873
Västra Götaland	43	45	48	51	49	48	12 %	-2 %	7 463–11 969
Värmland	45	41	50	57	64	41	-9 %	-36 %	1 577–1 897
Örebro	69	44	52	65	54	50	-28 %	-7 %	1 843–2 430
Västmanland	68	62	50	69	65	84	24 %	29 %	1 467–2 499
Dalarna	75	63	46	65	66	56	-26 %	-16 %	1 192–1 878
Gävleborg	33	39	45	50	44	38	15 %	-13 %	1 336–2004
Västernorrland	43	39	45	106	62	37	-14 %	-40 %	1 181–1 834
Jämtland	71	61	91	61	60	39	-45 %	-35 %	567–1 038
Västerbotten	52	49	57	47	49	40	-23 %	-18 %	1 353–2 096
Norrbottn	52	48	49	59	61	63	21 %	3 %	1 054–2 012

Tingsrättstider

Tabell 25. Tingsrättstider år 2014 uppdelat på 7 polisregioner, samtliga brottsmisstankar. Mediantid i antal dagar. Utan uppföljningstid.

	Tingsrättstid	Antal misstankar
Polisregion Stockholm	56	27 013
Polisregion Öst	49	11 277
Polisregion Syd	52	19 329
Polisregion Väst	60	19 250
Polisregion Bergslagen	63	8 283
Polisregion Mitt	62	10 371
Polisregion Nord	70	8 432

Tabell 26. Tingsrättstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	64	69	65	68	75	17 %	10 %	34 324–42 032
Uppsala	69	78	78	72	81	17 %	13 %	5 685–6 473
Södermanland	49	55	52	57	53	8 %	-7 %	3 496–5 090
Östergötland	66	63	64	63	54	-18 %	-14 %	5 449–7 903
Jönköping	64	67	70	68	63	-2 %	-7 %	3 636–4 320
Kronoberg	54	22	21	48	71	31 %	48 %	2 525–6 463
Kalmar	78	77	79	84	68	-13 %	-19 %	2 619–3 782
Gotland	46	63	71	76	88	91 %	16 %	763–2 111
Blekinge	69	67	68	70	65	-6 %	-7 %	1 871–2 541
Skåne	64	68	65	63	69	8 %	10 %	18 828–23 113
Halland	77	113	103	83	76	-1 %	-8 %	4 026–4 584
Västra Götaland	71	81	77	80	77	8 %	-4 %	20 107–26 191
Värmland	71	60	71	75	86	21 %	15 %	3 798–5 024
Örebro	85	73	89	103	85	0 %	-17 %	4 502–6 283
Västmanland	65	55	63	72	78	20 %	8 %	3 442–5 076
Dalarna	64	63	77	72	74	16 %	3 %	3 022–4 085
Gävleborg	35	71	61	57	58	66 %	2 %	3 358–5 177
Västernorrland	69	85	98	89	102	48 %	15 %	3 567–4 861
Jämtland	78	78	98	103	94	21 %	-9 %	1 542–2478
Västerbotten	76	54	71	66	81	7 %	24 %	2 774–3 822
Norrbotten	72	71	65	76	72	0 %	-5 %	2 307–3 339

Tabell 27. Tingsrättstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på 7 polisregioner åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Polisregion		2010	2011	2012	2013	2014	Förändring 2009–2014	Förändring 2013–2014
Stockholm	Antal misstankar	43 176	39 618	38 019	36 390	26 796		
	Median	62	64	66	71	55	-11 %	-23 %
Öst	Antal misstankar	17 039	16 514	15 927	12 947	11 162		
	Median	62	59	62	63	49	-21 %	-22 %
Syd	Antal misstankar	31 508	34 905	32 319	27 489	19 131		
	Median	68	57	57	64	51	-25 %	-20 %
Väst	Antal misstankar	31 444	28 770	26 307	23 581	19 114		
	Median	78	78	77	76	60	-23 %	-21 %
Bergslagen	Antal misstankar	14 886	15 497	12 968	12 221	8 205		
	Median	71	66	79	77	62	-13 %	-19 %
Mitt	Antal misstankar	16 609	15 400	13 259	12 755	10 294		
	Median	60	68	70	67	62	3 %	-7 %
Nord	Antal misstankar	13 583	14 038	12 023	10 821	8 360		
	Median	72	73	82	89	69	-4 %	-22 %

Tabell 28. Tingsrättstider för de fem utvalda brottstyperna uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	55	54	50	50	54	-2 %	8 %	7 774- 12 033
Uppsala	54	58	52	47	64	19 %	38 %	1 200-1 600
Södermanland	34	42	34	53	42	24 %	-21 %	898-1 573
Östergötland	51	58	47	57	54	6 %	-5 %	1 514-2 264
Jönköping	51	58	46	64	42	-19 %	-35 %	824-1 284
Kronoberg	48	42	51	68	59	24 %	-13 %	611-743
Kalmar	65	49	62	90	48	-26 %	-47 %	657-1 040
Gotland	49	32	36	41	81	65 %	98 %	251-528
Blekinge	43	53	64	64	55	28 %	-14 %	433-676
Skåne	49	54	49	55	46	-6 %	-16 %	5 401-6 866
Halland	63	79	87	65	56	-11 %	-14 %	1 109-1 225
Västra Götaland	55	61	49	61	51	-7 %	-16 %	5 312-7 981
Värmland	51	54	59	71	49	-4 %	-31 %	929-1 266
Örebro	62	61	76	56	84	35 %	50 %	970-1 473
Västmanland	50	46	53	62	59	17 %	-6 %	786-1 478
Dalarna	57	47	67	61	61	7 %	0 %	861-1 187
Gävleborg	33	57	47	53	40	21 %	-25 %	899-1 504
Västernorrland	55	82	113	62	47	-15 %	-24 %	631-1 094
Jämtland	67	86	74	100	77	14 %	-24 %	342-742
Västerbotten	53	41	36	64	61	15 %	-5 %	694-1 172
Norrbottn	65	65	57	61	63	-3 %	3 %	631-1 226

Tabell 29. Tingsrättstider för misstankar om misshandel uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	67	77	76	77	77	15 %	0 %	2 375–3 424
Uppsala	73	76	84	81	85	16 %	5 %	400–617
Södermanland	52	66	57	70	55	6 %	-21 %	332–541
Östergötland	70	65	58	64	72	3 %	13 %	398–825
Jönköping	67	77	90	76	57	-15 %	-25 %	295–437
Kronoberg	63	65	62	80	77	22 %	-4 %	219–252
Kalmar	85	91	84	102	82	-4 %	-20 %	290–359
Gotland	56	91	71	94	132	136 %	40 %	88–164
Blekinge	56	75	75	84	85	52 %	1 %	141–237
Skåne	67	71	74	77	71	6 %	-8 %	1 412–2 044
Halland	97	124	122	105	73	-25 %	-30 %	350–497
Västra Götaland	76	82	83	83	77	1 %	-7 %	1 696–2 199
Värmland	75	90	79	76	101	34 %	32 %	276–466
Örebro	112	80	98	92	104	-7 %	13 %	339–544
Västmanland	53	55	56	70	63	19 %	-9 %	296–502
Dalarna	68	68	86	80	82	21 %	3 %	369–487
Gävleborg	50	78	56	60	63	26 %	5 %	323–552
Västernorrland	62	93	92	84	64	3 %	-24 %	288–453
Jämtland	85	91	109	114	82	-3 %	-28 %	149–250
Västerbotten	64	75	71	69	77	20 %	12 %	259–485
Norrbottn	84	76	70	82	80	-5 %	-2 %	260–474

Tabell 30. Tingsrättstider för misstankar om stöld uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	55	50	43	42	50	-9 %	19 %	4654–7 621
Uppsala	41	45	44	28	61	48 %	116 %	712–946
Södermanland	34	38	49	43	46	35 %	8 %	522–813
Östergötland	43	60	42	53	49	14 %	-8 %	941–1 316
Jönköping	43	43	28	54	44	2 %	-19 %	421–773
Kronoberg	41	29	41	54	43	5 %	-20 %	322–424
Kalmar	51	35	26	71	34	-33 %	-52 %	294–634
Gotland	46	31	36	25	63	36 %	150 %	147–352
Blekinge	41	42	58	57	45	11 %	-21 %	249–420
Skåne	45	51	44	49	46	2 %	-6 %	3 216–4 401
Halland	38	58	55	36	46	21 %	28 %	579–743
Västra Götaland	56	58	41	57	49	-13 %	-14 %	3 190–5 172
Värmland	40	31	43	75	38	-6 %	-50 %	538–730
Örebro	53	55	64	46	81	52 %	75 %	556–888
Västmanland	55	41	56	55	61	11 %	11 %	429–877
Dalarna	51	36	54	41	43	-16 %	5 %	417–607
Gävleborg	29	52	45	50	35	21 %	-30 %	437–832
Västernorrland	55	75	198	50	35	-36 %	-30 %	283–672
Jämtland	56	86	41	83	77	38 %	-7 %	150–464
Västerbotten	54	30	25	58	54	-1 %	-7 %	402–677
Norrbottn	49	56	42	45	63	29 %	40 %	331–690

Total handläggningstid

Tabell 31. Total handläggningstid år 2014 uppdelat på 7 polisregioner, samtliga brottsmisstankar. Median i antal dagar. Utan uppföljningstid.

	Total handläggningstid	Antal misstankar
Polisregion Stockholm	203	38 155
Polisregion Öst	199	14 377
Polisregion Syd	198	26 711
Polisregion Väst	199	26 724
Polisregion Bergslagen	232	12 113
Polisregion Mitt	200	13 367
Polisregion Nord	206	12 297

Tabell 32. Totala handläggningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	177	176	168	175	190	7 %	9 %	34 324–42 032
Uppsala	181	173	164	200	193	7 %	-4 %	5 685–6 473
Södermanland	158	157	154	189	171	8 %	-10 %	3 496–5 090
Östergötland	202	203	217	230	237	17 %	3 %	5 449–7 903
Jönköping	174	170	167	169	171	-2 %	1 %	3 636–4 320
Kronoberg	166	65	23	140	212	28 %	51 %	2 525–6 463
Kalmar	209	207	207	241	184	-12 %	-24 %	2 619–3 782
Gotland	145	163	195	175	337	132 %	93 %	763–2 111
Blekinge	184	183	178	210	168	-9 %	-20 %	1 871–2 541
Skåne	184	188	166	166	192	4 %	16 %	18 828–23 113
Halland	210	263	238	232	203	-3 %	-13 %	4 026–4 584
Västra Götaland	186	195	171	184	186	0 %	1 %	20 107–26 191
Värmland	174	171	172	194	201	16 %	4 %	3 798–5 024
Örebro	194	162	200	241	222	14 %	-8 %	4 502–6 283
Västmanland	199	155	174	204	228	15 %	12 %	3 442–5 076
Dalarna	221	214	200	222	227	3 %	2 %	3 022–4085
Gävleborg	136	186	165	154	173	27 %	12 %	3 358–5 177
Västernorrland	165	198	215	178	231	40 %	30 %	3 567–4 861
Jämtland	227	200	226	228	199	-12 %	-13 %	1 542–2 478
Västerbotten	189	187	193	194	210,5	11 %	9 %	2 774–3 822
Norrbottn	185	169	154	195	183	-1 %	-6 %	2 307–3 339

Tabell 33. Totala handläggningstider för samtliga brottsmisstankar uppdelat på 7 polisregioner åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

Polisregion		2010	2011	2012	2013	2014	Förändring 2009–2014	Förändring 2013–2014
Stockholm	Antal misstankar	43 176	39 618	38 019	36 390	26 796		
	Median	173	171	170	183	160	-8 %	-13 %
Öst	Antal misstankar	17 039	16 514	15 927	12 947	11 162		
	Median	188	173	180	194	174	-7 %	-10 %
Syd	Antal misstankar	31 508	34 905	32 319	27 489	19 131		
	Median	188	159	153	176	154	-18 %	-13 %
Väst	Antal misstankar	31 444	28 770	26 307	23 581	19 114		
	Median	201	190	176	188	161	-20 %	-14 %
Bergslagen	Antal misstankar	14 886	15 497	12 968	12 221	8 205		
	Median	194	176	191	214	180	-7 %	-16 %
Mitt	Antal misstankar	16 609	15 400	13 259	12 755	10 294		
	Median	171	167	167	189	172	1 %	-9 %
Nord	Antal misstankar	13 583	14 038	12 023	10 821	8 360		
	Median	179	186	197	207	191	7 %	-8 %

Tabell 34. Totala handläggningstider för de fem särskilt utvalda brottskategorierna uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	155	154	145	138	150	-3 %	9 %	7 774–12 033
Uppsala	155	149	124	128	162	5 %	27 %	1 200–1 600
Södermanland	147	133	125	177	146	-1 %	-18 %	898–1 573
Östergötland	161	153	166	203	165	2 %	-19 %	1 514–2 264
Jönköping	159	155	159	169	133	-17 %	-22 %	824–1 284
Kronoberg	143	134	159	183	156	9 %	-15 %	611–743
Kalmar	201	173	196	234	153	-24 %	-35 %	657–1 040
Gotland	155	141	178	150	178	15 %	19 %	251–528
Blekinge	160	175	176	168	158	-1 %	-6 %	433–676
Skåne	154	154	139	149	127	-18 %	-15 %	5 401–6 866
Halland	192	222	231	199	196	2 %	-2 %	1 109–1 225
Västra Götaland	159	167	144	173	161	1 %	-7 %	5 312–7 981
Värmland	148	161	161	205	167	13 %	-19 %	929–1 266
Örebro	181	172	185	172	200	10 %	16 %	970–1 473
Västmanland	185	137	151	188	233	26 %	24 %	786–1 478
Dalarna	201	168	189	197	205	2 %	4 %	861–1 187
Gävleborg	139	170	142	133	146	5 %	10 %	899–1 504
Västernorrland	155	180	275	162	152	-2 %	-6 %	631–1 094
Jämtland	242	216	184	229	196	-19 %	-15 %	342–742
Västerbotten	186	205	145	146	180	-3 %	23 %	694–1 172
Norrbottnen	174	161	133	146	142	-18 %	-3 %	631–1 226

Tabell 35. Total handläggningstid för misstankar om misshandel uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

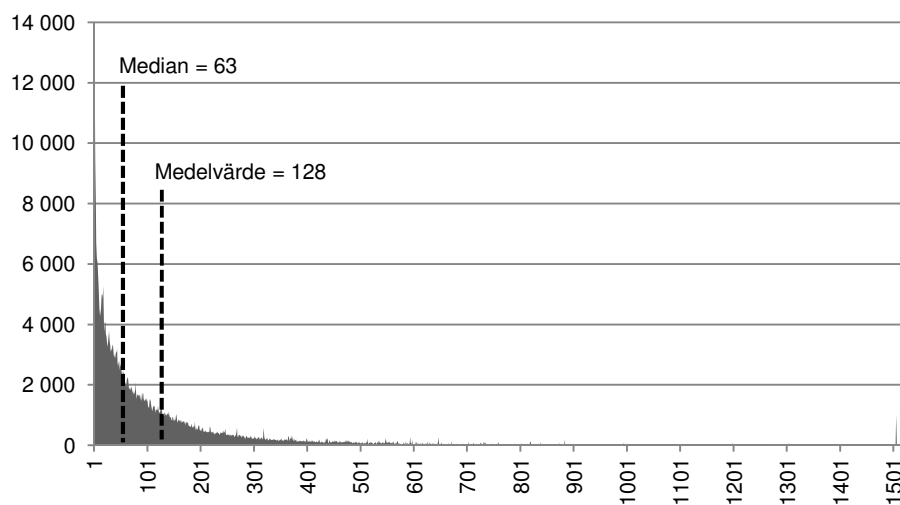
	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	215	212	209	215	214	0 %	0 %	2 375–3 424
Uppsala	195	188	173	174	200	3 %	15 %	400–617
Södermanland	194	174	171	213	193	-1 %	-9 %	332–541
Östergötland	219	187	197	194	191	-13 %	-2 %	398–825
Jönköping	193	227	198	163	142	-26 %	-13 %	295–437
Kronoberg	193	196	193	222	195	1 %	-12 %	219–252
Kalmar	247	207	224	243	217	-12 %	-11 %	290–359
Gotland	158	189	184	255	277	75 %	9 %	88–164
Blekinge	192	186	197	185	189	-2 %	2 %	141–237
Skåne	201	194	184	191	190	-5 %	-1 %	1 412–2 044
Halland	268	277	286	264	218	-19 %	-17 %	350–497
Västra Götaland	219	201	191	213	204	-7 %	-4 %	1 696–2 199
Värmland	198	222	200	202	218	10 %	8 %	276–466
Örebro	257	215	215	241	257	0 %	7 %	339–544
Västmanland	204	176	146	225	258	26 %	15 %	296–502
Dalarna	244	223	248	235	248	2 %	6 %	369–487
Gävleborg	178	202	168	150	165	-7 %	10 %	323–552
Västernorrland	186	227	227	228	200	8 %	-12 %	288–453
Jämtland	288	246	220	275	263	-9 %	-4 %	149–250
Västerbotten	206	252	218	229	220	7 %	-4 %	259–485
Norrbotten	199	194	158	186	182	-9 %	-2 %	260–474

Tabell 36. Total handläggningstid för misstankar om stöld uppdelat på landets 21 län åren 2010–2014 och andelsmässig förändring mellan åren 2010 och 2014 samt det senaste året. Median i antal dagar. 2 års uppföljningstid.

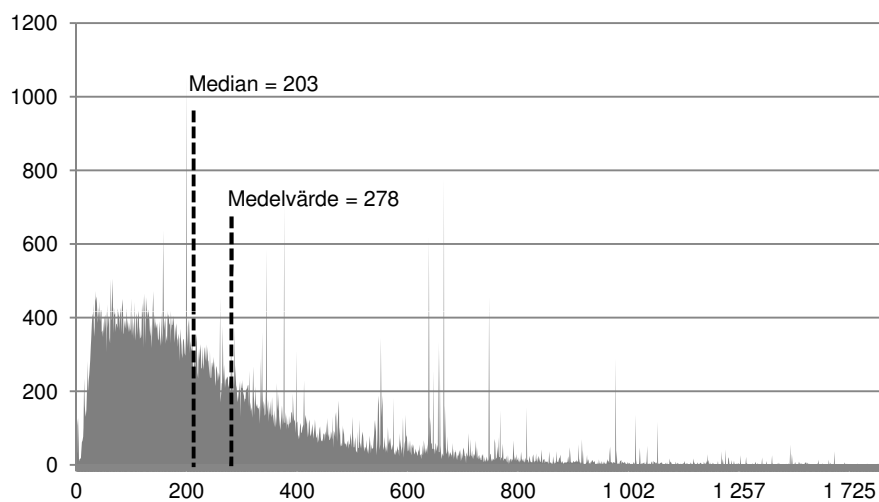
	2010	2011	2012	2013	2014	Skillnad 2009–2014	Skillnad senaste året	Antal misstankar respektive år
Stockholm	138	135	118	109	126	-9 %	16 %	4 654–7 621
Uppsala	136	134	108	88	149	10 %	69 %	712–946
Södermanland	145	126	134	151	150	3 %	0 %	522–813
Östergötland	139	147	152	204	147	6 %	-28 %	941–1 316
Jönköping	137	130	157	168	142	4 %	-15 %	421–773
Kronoberg	128	103	147	167	117	-9 %	-30 %	322–424
Kalmar	178	153	122	222	95	-46 %	-57 %	294–634
Gotland	157	109	178	132	146	-7 %	10 %	147–352
Blekinge	140	171	169	167	141	1 %	-16 %	249–420
Skåne	136	142	121	132	121	-11 %	-8 %	3 216–4 401
Halland	159	181	195	154	182	15 %	18 %	579–743
Västra Götaland	148	155	125	154	149	1 %	-3 %	3 190–5 172
Värmland	120	121	136	226	152	27 %	-33 %	538–730
Örebro	149	160	164	157	185	24 %	18 %	556–888
Västmanland	186	121	169	175	226	22 %	29 %	429–877
Dalarna	178	135	165	160	168	-6 %	5 %	417–607
Gävleborg	122	152	120	146	140	15 %	-4 %	437–832
Västernorrland	142	163	434	130	141	-1 %	8 %	283–672
Jämtland	212	216	153	193	183	-14 %	-5 %	150–464
Västerbotten	168	176	95	131	142	-15 %	8 %	402–677
Norrbotten	150	131	116	131	133	-11 %	2 %	331–690

Bilaga 5. Fördelningsdiagram

Figur 50. Utredningstidernas fördelning 2014 för samtliga brottsmisstankar. Utan uppföljningstid.

Figur 51. Den totala handläggningstidens fördelning 2014 för samtliga brottsmisstankar. Utan uppföljningstid.

En central princip för rättsväsendets hantering av brott är att sträva efter en snabb och effektiv rättsprocess. Handläggningstider i rättskedjan är ett av de mått som kan användas för att på olika sätt mäta rättsväsendets effektivitet.

I denna rapport har Brå för sjätte året i rad undersökt handläggningstiderna i rättskedjan för brottsmisstankar om misshandel, våldtäkt, stöld, rån respektive utpressning. Dessutom kartläggs handläggningstiderna för samtliga brottsmisstankar sammantaget.

För att beräkna handläggningstiderna används tre faser i rättskedjan som underlag:

- utredningstiden (från inledande av förundersökning till beslut på misstanken)
- tingsrättstiden (från beslut om åtal till meddelad tingsrättsdom)
- den totala handläggningstiden (från brottsanmälan till meddelad tingsrättsdom).

I rapporten studeras hur handläggningstiderna har förändrats under perioden 2009–2014, både för landet som helhet och på länsnivå; och brottsmisstankar med unga gärningspersoner uppmärksammas särskilt.

